

Årsrapport 2020 - ledelses- og regnskabsberetning

www.rsyd.dk

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning	3
Beretninger	
Sundhed	
- Generelt	18
- Sygehuse m.v.	28
- Sygesikring	41
Social og Specialundervisning	45
Regional Udvikling	53
Regnskab 2020	
Ledelsespåtegning	64
Resultatopgørelse	65
Balance	66
Pengestrømsopgørelse	67
Noter	68
Anvendt regnskabspraksis	70
Risikostyring	75

Ledelsesberetning

Ledelsesberetning

2020: Et år i coronaens tegn

Pandemi. Nedlukning. Restriktioner. Hygiejne og afstandskrav. Omstilling til skalerbart COVID-19 beredskab. Respirator kapacitet. Værnemidler. Opbygning af beredskabslagre. Distancearbejde. Suspension af patientrettigheder om hurtig udredning og behandling samt frit sygehusvalg. Udskydelse af ikke-akut aktivitet. Teststrategi og -kapacitet. Virtuelle møder og konsultationer. Gradvis genåbning. Pukkelafvikling. 2. bølge. PCR-test. Kontakttal. Kviktest. Positivprocent.

Den verdensomspændende pandemi har i sagens natur gennemgribende påvirket driftsvilkårene i 2020 på utroligt mange felter og planer i form af mindre aktivitet, merudgifter m.v. Men også indirekte har COVID-19 fx betydet, at planlagte aktiviteter og nye initiativer er blevet forsinket eller har måttet udskydes til 2021. Det betyder, at også det "ordinære" 2020-resultat er ekstraordinært. Som konsekvens bliver umiddelbare sammenligninger i forhold til budget og/eller tidligere års regnskabsresultater derfor vanskelige.

Positivt driftsresultat

De samlede driftsomkostninger er i 2020 på 26.791,6 mio. kr. Finansieringen udgør i alt 26.842,7 mio. kr.

Regionernes budgetter og regnskaber opstilles efter omkostningsbaserede principper. Med i en vurdering af driftsresultaterne hører derfor, at der heri indgår *beregnete* omkostninger – fx afskrivninger og hensættelser – som ikke repræsenterer et træk på likviditeten her og nu. Omvendt skal finansieringen vedr. Sundhed og Regional Udvikling alene dække *udgifterne* – og altså ikke beregnede omkostninger – *til både drift og anlæg*, svarende til likviditetstrækket i året.

For Social og Specialundervisning samt Regional Udvikling gælder desuden, at resultaterne skal vurderes i sammenhæng med tidligere års resultater, da de to områder over tid skal være i økonomisk balance.

Regionens virksomhed omfatter tre hovedområder:

- Sundhed
- Social og Specialundervisning
- Regional Udvikling.

hver med sin særskilte finansiering.

Sundhed finansieres af bloktilskud fra staten samt resultatafhængigt bidrag fra staten og aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne. Regional Udvikling finansieres af bloktilskud fra staten og udviklingsbidrag fra kommunerne. Social og Specialundervisning finansieres via takstbetaling fra kommunerne.

Der er tale om tre adskilte kasser. Finansiering til ét område må ikke bruges til andet formål. Der kan altså ikke prioriteres på tværs af de tre områder.

I resultaterne indgår de tre områders respektive andele af omkostninger til Fælles formål og administration samt Renter. Omkostningerne til Fælles formål og administration er i 11 mio. kr. lavere og til renter 29 mio. kr. lavere end budgetteret.

Som udgangspunkt vil mer-/mindreforbrug blive genbevilget i 2021.

Budget- og aftaleoverholdelse

De årlige økonomiaftaler med regeringen angiver de ydre rammer og vilkår for regionernes virksomhed.

Aftalerne fastlægger bl.a. udgiftslofter for Sundhed hhv. Regional Udvikling. Regionerne har i budgetterne fra 2007 til 2021 overholdt aftalerne.

Samtidig har alle tre hovedområder fra starten været omfattet af krav om balance, så finansieringen over tid skal være lig med eller større end omkostningerne.

Region Syddanmarks økonomiske planlægning og løbende opfølgning og styring har derfor fokus på såvel budget- som aftaleoverholdelse.

Budgetloven

Med budgetloven videreføres de to udgiftslofter for Sundhed og Regional Udvikling. Samtlige driftsudgifter på de to områder, ekskl. renter, er omfattet af lofterne, som gælder for de fem regioner under ét.

Ledelsesberetning

Samtidig er – formelt – introduceret fireårige udgiftslofter. Reelt betyder det dog ikke længere planlægningshorisont for regionerne, da råderum i overslagsårene for de samlede offentlige udgifter er placeret under den statslige ramme. Tværtimod. Overholdelse af udgiftslofterne ses således i et snævert, étårigt perspektiv, understøttet af sanktioner. Mindreforbrug i forhold til driftsloftet i et år giver altså ikke mulighed for at afholde merudgifter i efterfølgende år med henvisning til tidsforskydninger eller opsparring. Samtidig ansues udgiftslofterne for drift henholdsvis anlæg hver for sig. Det er altså heller ikke længere muligt at overføre et evt. råderum på driften til anlæg.

Udjævning af udsving i udgifterne mellem år

Med budgetloven udgør udsving i overførsler til hhv. fra det enkelte år derfor en styringsmæssig udfordring. Muligheden for at håndtere udsving/periodisering af udgifter over år, fx som følge af forsinkelse af planlagte aktiviteter, og altså overføre mindre-/merforbrug er imidlertid helt central for at fastholde hensigtsmæssig økonomisk adfærd på alle niveauer i regionen.

Region Syddanmark har derfor fastholdt overførselsadgangen; på Sundhed dog således, at genbevillinger vedr. driften ud over 1 pct. af nettobudgettet skal begrundes konkret og tidspunkt for anvendelse heraf aftales.

Grundet størrelsen af den samlede økonomi på sundhedsområdet svarer tilfældige udsving eller periodeforskydninger på +/- 1 pct. til +/- 250 mio. kr., som altså skal håndteres inden for udgiftsloftet i det enkelte år.

Enkelte, store udgiftsposter budgetteres ud fra et stabilitets-/forsigtighedsprincip. Det gælder fx behandling på fremmede sygehuse, hvor den faktiske udgiftsudvikling er vanskelig at forudsige og styre.

Formålet hermed er at have et "værn" mod uforudsete, negative udgiftsudsving i året såvel til det konkrete formål som bredere i forhold til det samlede sundhedsområde, herunder sygehusmedicin og medicintilskud. "Værnet" skal – sammen med den løbende opfølgning og styring i øvrigt – minimere risikoen for, at regionsrådet i budgetåret skulle blive tvunget til at iværksætte "stop-go"-initiativer for at overholde udgiftsloftet.

Også andre tiltag sigter på at udjævne udsving i udgifterne såvel i året som mellem år i relation til vanskeligt styrbare udgiftsområder.

Fx er der etableret en intern forsikringsordning vedr. patientskadeerstatninger, som indebærer større budget-sikkerhed, da indbetalingen hertil i året dermed ligger fast. Budgetsikkerheden er også øget via en indbetalt "forskudspræmie". En uforudset stigning i et enkelt år kan dermed håndteres uden ekstraordinær præmieindbetaling. På tilsvarende vis er ad flere omgange gennemført genforsikring af pensionsforpligtelsen for grupper af tjenestemænd for at dæmpe stigningen i udgifterne hertil fremadrettet.

I 2020 er leasingforpligtelsen vedr. medicoteknisk apparatur m.v. samtidig nedbragt, så der i driftsbudgettet er dækning for restforpligtelsen inden for en kortere tidshorisont end apparaturets forventede levetid.

Som modtræk mod de forsinkelser, som overførsler repræsenterer i forhold til udgiftsloftet i det enkelte år, arbejdes aktivt med at fremrykke planlagte og budgetterede initiativer. Det gælder fx indkøb af medicin og lægelige artikler, anskaffelser samt renoveringer og vedligehold m.v.

Tilsvarende søges midlertidige råderum i det enkelte år i videst muligt omfang anvendt til at konsolidere regionens samlede økonomi – drift og anlæg – i såvel det kommende som efterfølgende år.

Denne konsolideringstilgang til regionens flerårige økonomiske planlægning, opfølgning og styring har fra 2018 endvidere fået et mere strategisk sigte. Indflytning på og ibrugtagning af Nyt OUH vil således være forbundet med betydelige engangsudgifter til fx selve flytningen, dobbeltdrift på to matrikler i en periode m.v., hvilket skal håndteres inden for regionens udgiftsloft det pågældende år. Det nødvendiggør en ændret periodisering af forbruget på regionens centrale rammer m.v. Den kommende flytning medfører derfor behov for at fremrykke andre udgifter til perioden 2019-2022 for derved at tilvejebringe et økonomisk råderum til flytterelaterede udgifter m.v. i 2023/2024.

Fortsat aftaleoverholdelse

Korrigeret for opgjorte COVID-19 relaterede merudgifter ligger resultat for Sundhed 71 mio. kr. – svarende til 0,3 pct. – under regionens andel af det aftalte udgiftsloft.

Resultatet for Regional Udvikling svarer til regionens andel af det aftalte udgiftsloft.

Ledelsesberetning

Historisk højt investeringsniveau

De samlede anlægsudgifter på de tre hovedområder er i 2020 på i alt 1.758,6 mio. kr. brutto, hvoraf de to kvalitetsfundsbyggerier alene tegner sig for 1.083 mio. Herudover er medicoteknisk apparatur m.v. for ca. 200 mio. kr. anskaffet via leasing.

Store igangværende byggeprojekter

Regionens igangværende investeringer inden for dels somatikken, dels psykiatrien følger to planer, som begge er initieret og godkendt af statslige myndigheder.

Sygehusstrukturen omfatter fire akutsygehuse, hvoraf Region Syddanmark har fået støtte fra den statslige kvalitetsfond til tre byggerier (beløb i 2009-niveau):

- Nyt universitetshospital i Odense (6.444 mio. kr.)
- Udbygning af Aabenraa Sygehus (1.264 mio. kr.)
- Udbygning og modernisering af Kolding Sygehuse (912 mio. kr.). Projektet er afsluttet i 2017 inden for det meddelte, økonomiske tilsagn, inkl. hensættelser til ikke-afsluttede tvister.

Støtten fra kvalitetsfonden udgør ca. 60 pct., mens regionen selv finansierer resten, heraf 12,5 pct. via lån.

Det fjerde akutsygehus – i Esbjerg – blev ikke støttet og finansieres derfor af regionens egne anlægsmidler. Det gjaldt også ombygning af den del af Kolding Sygehus, som ikke var del af kvalitetsfundsbyggeriet.

Akutstrukturen kan imidlertid ikke stå alene. Parallelt hermed omdannes sygehusene i Vejle, Svendborg og Sønderborg til specialsygehuse. De skal medvirke til, at akutsygehusene koncentrerer ressourcerne især om akutte tilfælde og dermed undgår at blive for store og uoverskuelige. På en lang række områder kan specialsygehusene omvendt koncentrere sig om planlagt aktivitet.

Heller ikke projekter på psykiatriområdet opnåede støtte fra kvalitetsfonden. I 2010 besluttede regionsrådet derfor at fremrykke investeringer for dels at forbedre forholdene for patienter og medarbejdere, dels at høste driftsmæssige gevinster tidligere end forudsat.

Udbygning af retspsykiatrien i Middelfart og nye afdelinger i Aabenraa, Esbjerg og Odense finansieres derfor af egne midler. For at fremskynde etablering af en ny psykiatrisk afdeling i Vejle er projektet gennemført som OPP. Også voksenpsykiatrien i Nyt OUH og ny køkkenfunktion i Odense gennemføres som OPP.

Fra satspuljen 2015-2018 vedr. psykiatrien er opnået tilsagn om i alt 207 mio. kr. til seks projekter, bl.a. til etablering af lokalpsykiatriske centre.

Investeringerne på det sociale område følger den boligplan, som regionsrådet har vedtaget, så alle voksne brugere over en årrække tilbydes en to-rums bolig med eget bad og toilet.

Løbende behov for (gen)investeringer i apparatur og it

Værdien af regionens samlede kapitalapparat udgør 13,8 mia. kr. Ud over en meget stor bygningsmasse er sygehusvæsenet også karakteriseret ved at være meget kapitalintensivt, hvad angår apparatur, it m.v.

Der er derfor behov for løbende at udskifte apparatur m.v. Dels fordi medicoteknisk apparatur ofte har en relativ kort, teknologisk levetid, dels af hensyn til patientsikkerheden og kvaliteten i behandlingen. Hertil kommer behovet for at nyanskaffe apparatur, bl.a. fordi nye behandlingstilbud ofte forudsætter investeringer.

Samtidig bidrager investeringerne til mere effektive arbejdsgange m.v. og understøtter på den måde sygehusenes omkostningseffektivitet. Det gælder også forbedringer af arbejdsmiljø, energistandarder m.v.

På it-området investeres aktuelt i en ny, elektronisk patientjournal, EPJ SYD, hvortil kommer en række andre investeringer i it, digitalisering samt cybersikkerhed, bl.a. som led i den strategi og de pejlemærker, der er aftalt med regeringen i de årlige økonomiaftaler.

Regionerne i 2020 ekstraordinært sat fri af aftalt anlægsloft

Økonomiaftalen indeholder et loft for budgetterede anlægsudgifter (brutto) på Sundhed. Hertil kommer afløb vedr. byggerier med støtte fra kvalitetsfonden.

I lyset af COVID-19 er regionerne i 2020 ekstraordinært sat fri af det aftalte anlægsloft for at kunne fremrykke investeringer og dermed understøtte beskæftigelsen og dansk økonomi.

Ledelsesberetning

Pengestrøm og likviditet

Pengestrømsopgørelsen viser, hvordan drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteterne i året påvirker regionens likviditet.

I det omkostningsbaserede driftsresultat indgår som nævnt beregnede omkostninger, der ikke udgør et træk på likviditeten. Det gælder fx afskrivninger, optjente feriepenge og hensættelser til pension til tjenestemandsansatte. Korrigeret herfor udviser driften en positiv virkning på likviditeten på 362 mio. kr.

Omvendt udgør investeringer i bygninger, apparatur og it m.v. et træk på likviditeten på -1.488 mio. kr. netto.

Øvrige likviditetsforskydninger udgør 1.319 mio. kr. Ud over afdrag på hhv. optagelse af lån indgår heri bl.a. også hensættelse til kvalitetsfondsbyggerierne og forbrug heraf, forskydninger i kortfristede mellemværender samt øvrige finansielle poster.

Likviditet

I gennemsnit for hele 2020 – dvs. opgjort efter den såkaldte kassekreditregel – har likviditeten været på 2.130 mio. kr., hvilket er et fald i forhold til niveauet i 2018 og 2019.

Regionens likviditet er midlertidigt påvirket af to forhold: For at understøtte virksomhederne og dansk økonomi er der givet dispensation til midlertidigt at fremrykke betalingsfrister i forhold til private leverandører. Dispensationen er forlænget til udgangen af juni 2021. For det andet udbetales restkompensation for de opgjorte COVID-19 relaterede merudgifter først i 2021.

Balancesum på 18,2 mia. kr.

Ved udgangen af 2020 er regionens samlede balance på ca. 18,2 mia. kr.

Regionens bygninger med apparatur, inventar m.v. repræsenterer en samlet værdi på knapt 13,8 mia. kr. Værdien heraf er vokset i 2020 som udtryk for, at de samlede investeringer overstiger afskrivningerne.

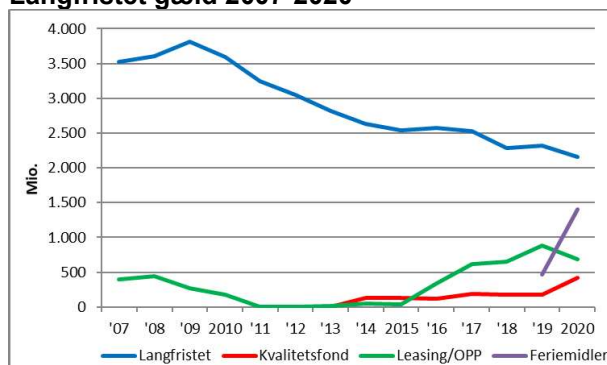
Værdien af varebeholdninger er vokset til godt 0,5 mia. kr., bl.a. fordi der er opbygget beredskabslagre.

Kortfristede tilgodehavender er vokset og udgør godt 1,7 mia. kr. Langfristede tilgodehavender vedrører især deponeringer til finansiering af kvalitetsfondsbyggerier.

Hensættelser udgør godt 7,1 mia. kr., hvoraf langt hovedparten vedrører pensionsforpligtelsen over for tjenestemandsansatte. Hensættelserne hertil er øget med ca. 0,4 mia. kr. på baggrund af en ny, aktuar-mæssig beregning ultimo 2020. Øvrige hensættelser vedrører primært arbejdsskader og patienterstatninger samt meddelte tilsagn til tredjepart vedr. projekter under Regional Udvikling.

Den kortfristede gæld, ekskl. gæld til pengeinstitutter, er faldet markant og udgør godt 3,4 mia.

Langfristet gæld 2007-2020

Regionens langfristede gæld er først og fremmest gæld, overtaget fra de tidligere amter. Denne del af gælden er nedbragt med ca. 1,7 mia. kr. siden 2009. Lån på 110 mio. kr. til delvis refinansiering af afdrag er optaget i starten af 2021. Siden 2014 er optaget lån til delvis egenfinansiering af regionens kvalitetsfondsbyggerier.

Ledelsesberetning

Gælden vedr. leasede aktiver skal bl.a. ses i sammenhæng med, at den nye psykiatriske afdeling i Vejle, opført som OPP-projekt, i 2017 er indregnet som aktiv og passiv på balancen efter samme principper som leasede aktiver. Fra 2019 indgår indefrosne midler i forhold til Lønmodtagernes Feriemidler tillige som langfristet gæld.

Regionens egenkapital er ved årets udgang knapt 0,9 mia. kr., inkl. tidligere års resultater. Faldet heri i forhold til 2011 skal især ses i sammenhæng med øgede hensættelser til tjenestemandspensioner.

Mål og resultater

Nationale mål for sundhedsvæsenet

Regeringen, Danske Regioner og KL indgik i 2016 en politisk aftale om otte nationale mål for sundhedsvæsenet, indeholdende såvel kvalitetsmål som mål for sundhedsvæsenets udvikling.

De otte nationale mål er:

- Bedre sammenhængende patientforløb
- Styrket indsats for kronikere og ældre patienter
- Forbedret overlevelse og patientsikkerhed
- Behandling af høj kvalitet
- Hurtig udredning og behandling
- Øget patienttilfredshed
- Flere sunde leveår
- Mere effektivt sundhedsvæsen.

Resultater for 2019 er endnu ikke offentliggjort.

I 2018 lå resultaterne for Region Syddanmarks sundhedsvæsen på 20 ud af 37 målepunkter over landsgennemsnittet og på 6 punkter på niveau hermed.

Danmarks bedste hospitaler og behandlingssteder 2020

Den uafhængige nyhedsavis om sundhedssektoren, *Dagens Medicin*, kårer hvert år Danmarks bedste hospitaler, baseret på kliniske data om behandlingskvaliteten samt patienttilfredshed.

- **Bedste mindre hospital:** 1. plads til Sygehus Sønderjylland Sønderborg
- **Bedste mellemstore hospital:** 2. plads til Sygehus Lillebælt Vejle
- **Bedste store hospital:** 2. plads til Odense Universitetshospital

Forinden var Sygehus Lillebælt Vejle for sjette år i træk kåret til Danmarks bedste kræfthospital.

Desuden kåres de sygehuse, der tilbyder den bedste behandling inden for en lang række specialer. Her tegner sygehuse i Region Syddanmark sig for 27 førstepladser ud af 65 mulige. I 2019 var tallet 30 førstepladser. Alle fire somatiske sygehuse er repræsenteret blandt førstepladserne.

LUP – Landsdækkende undersøgelse af patienttilfredshed

Mere end 145.000 patienter og fødende kvinder har givet feedback på de oplevelser, de har haft i forbindelse med et besøg på landets hospitaler i efteråret 2020.

LUP 2020 består af tre delundersøgelser, der tilsammen rummer seks patienttyper:

- **LUP Somatik 2020:** 87 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set. På landsplan er tallet 86 pct.
- **LUP Akutmodtagelse 2020:** 74 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set. På landsplan er tallet 72 pct.
- **LUP Fødende 2020:** 83 pct. af fødende kvinder i Syddanmark er i høj eller meget høj grad tilfredse med fødselsforløbet samlet set. På landsplan er tallet 85 pct.

Tilsvarende omfatter LUP Psykiatri 2020 fem undersøgelser, hvor knapt 9.000 patienter har givet feedback, og to undersøgelser, hvor ca. 1.500 pårørende har deltaget:

- **LUP Psykiatri 2020:** 83 pct. af patienterne i Syddanmark er i høj eller meget eller meget høj grad tilfredse samlet set. På landsplan er tallet 81 pct.
- **LUP Psykiatri 2020:** 82 pct. af de pårørende er i høj eller meget høj grad tilfredse samlet set, hvilket svarer til landsgennemsnittet.

Ledelsesberetning

Tilfredsstillende resultat

Korrigeret for COVID-19 relaterede udgifter har der også i 2020 været budget- og aftaleoverholdelse for Sundhed og Regional Udvikling.

Alle fem sygehuse har også i 2020 positive driftsresultater, trods ekstraordinæres styringsvilkår. Resultaterne bl.a. ses i lyset af, at

- COVID-19 har betydet forsinkelser eller udskydelser af planlagte aktiviteter og initiativer
- der er foregået tilpasning til fremtidige, nye driftsniveauer, når forudsatte effektiviseringsgevinster ved at tage nye sygehusbyggerier i brug skal indfris
- der gennemført interne omstillingsprocesser herudover.

Som effekt af konsolideringen af regionens samlede økonomi i 2019 er frigjort midler til ekstraordinære renoveringer for ca. 150 mio. kr., bl.a. omhandlende energioptimering og klimasikring.

Samtidig er inden for årets udgiftsloft håndteret markant stigende udgifter til medicintilskud ud over det skøn, der lå til grund for økonomiaftalen for 2020.

Også i 2020 har det været muligt at konsolidere regionens samlede økonomi i et flerårigt perspektiv på baggrund af midlertidige råderum, hvilket alt andet bidrager til balance i regionens budget også i 2021.

Som led i regionens overordnede, langsigtede økonomiske politik er således fremrykket indkøb, anskaffelser m.v., hvilket bidrager til at lette presset på regionens samlede økonomiske rammer – drift og anlæg – i de kommende år. Formålet er samtidig at tilvejebringe ønskede og nødvendige råderum inden for kommende års udgiftslofter til at håndtere engangsudgifter frem mod indflytningen på Nyt OUH.

Fremrykkede initiativer omhandler bl.a. (gen)investeringer i medicoteknisk apparatur og understøtter dermed regionens mål om et fortsat højt investeringsniveau. Dels for at fastholde værdien og funktionaliteten af et meget stort kapitalapparat, dels for at bidrage til høj genanvendelighed af apparatur, løst inventar m.v. ved indflytning på Nyt OUH.

Løbende investeringer i bygninger, apparatur og it er en central forudsætning for, at borgerne i Syddanmark fortsat kan tilbydes en god og sikker behandling på regionens sygehuse. Investeringerne bidrager samtidig til, at sygehusene kan fastholde omkostningseffektiviteten.

På den baggrund – og også i lyset af de ekstraordinære påvirkninger fra COVID-19 – vurderes det samlede resultat for 2020 for Region Syddanmark overordnet set at være tilfredsstillende.

Ved indgangen til 2021 har Region Syddanmark fortsat en stabil driftsøkonomi i balance. Resultatet udgør dermed et solidt udgangspunkt for at håndtere de udfordringer, som regionen står over for.

Også 2021 bliver et ekstraordinært år

Håndtering af COVID-19 i 2021

Regeringen og Danske Regioner i december 2020 indgået aftale om håndtering af COVID-19.

Heraf fremgår, at regeringen også for 2021 vil "være indstillet på at sikre de nødvendige ressourcer til at finansiere udgifter afledt af COVID-19 i regionerne, herunder udgifter til afvikling af den udskudte aktivitet, så den ekstraordinære indsats ikke fortrænger øvrige udgifter på sundhedsområdet i 2021. Omfanget af kompensation vil blive drøftet i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2022.

I forbindelse med økonomiforhandlinger gør regeringen og Danske Regioner også status for regionale anlægsinvesteringer i 2021.

Overordnede rammer og vilkår for 2021 er således kendte fra årets start, ligesom patientrettighederne om hurtig udredning og behandling samt frit sygehusvalg er indført pr. 1. marts 2021.

I hvilken takt, der vil kunne ske en gradvis tilbagevenden til "normalt" drifts- og aktivitetsniveau, herunder på praksisområdet, er imidlertid umuligt at forudsige noget om. Skøn og prognoser for 2021 vil derfor være forbundet med ekstraordinær stor usikkerhed.

Dog ligger fast, at 2021 vil være præget af en markant test- og vaccinationsindsats.

Ledelsesberetning

Ligeledes er i oktober 2020 aftalt at videreføre støtten til de regionale trafikkselskaber i 2021 inden for en ramme på 362 mio. kr. Overstiger nettomerudgifter og mindreudgifter som følge af COVID-19 denne ramme, drøftes en justering heraf samt håndteringen af udviklingen senest i forbindelse med forårets økonomi-forhandlinger. Regeringen, KL og Dansk Regioner er enige om, at der ikke indføres service-forringelser i det kommunale og regionale kollektive trafikniveau i 2021 set i forhold til niveauet før COVID-19.

Udfordringer herudover

Uafhængigt heraf står Region Syddanmark ved indgangen til 2021 over for en række udfordringer.

Udfordringer af primært økonomisk karakter omfatter bl.a.:

- **Fortsat stigende udgifter til medicin**

Udgifterne til dels sygehusmedicin, dels tilskud til receptpligtig medicin løber i 2020 op i over 3,4 mia. kr. og tegner sig dermed for godt 13 pct. af regionens samlede sundhedsudgifter. Skøn for væksten i de samlede udgifter hertil er derfor et centralt element i de årlige økonomiforhandlinger med regeringen.

Væksten i udgifterne til sygehusmedicin har i 2020 været på ca. 1 pct. og dermed afdæmpet, sammenholdt en gennemsnitlig, årlig vækst siden 2007 på 6 pct. På baggrund af centrale skøn i forbindelse med økonomiaftalen er i 2021 budgetteret med en vækst på 4 pct.

Derimod er udgifterne til medicintilskud fortsat med at stige markant og endt 104 mio. kr. – eller godt 8 pct. – højere end det skøn, der lå til grund for økonomiaftalen for 2020.

- **Nærhedsfinansiering**

Den tidligere statslige aktivitetspulje er fra 2019 afløst af en ny nærhedsfinansiering.

For at beholde den fulde finansiering herfra skal den enkelte region leve op til mindst tre af fire aftalte mål. Opfyldes færre end tre, skal regionen for hvert manglende mål aflevere 1/3 af finansieringen. For Region Syddanmark svarer det til ca. 110 mio. kr.

Der er iværksat initiativer, som skal bidrage til, at der i Region Syddanmark arbejdes i den rigtige retning for at opfylde de opstillede mål for nærhedsfinansieringen.

Som følge af implementering nyt landspatientregister LPR3 og håndtering af COVID-19 indgår i 2021-økonomiaftalen, at der ikke fortages efterregulering af den udbetalte nærhedsfinansiering for 2020.

- **Teknologibidrag**

I økonomiaftalen for 2021 indgår et teknologibidrag på 400 mio. kr. på landsplan som et årligt finansieringsbidrag til prioritering af bedre behandling og kapacitet. Regionerne har fulde frihedsgrader til at tilvejebringe bidraget gennem realisering af de løbende gevinster ved at modernisere og udvikle opgaveløsningen, bl.a. via ny teknologi, nye behandlingsmetoder, forbedrede arbejdsgange samt bedre indkøb.

Som følge af COVID-19 har allerhøjste prioritet på indkøbsområdet i 2020 imidlertid været at sikre værnemidler m.v. samt andet kritisk udstyr til regionens sygehuse, institutioner m.fl. Det planlagte arbejde med at indhente besparelser på indkøb har derfor måtte nedprioriteres i meget betydeligt omfang, så realiserede besparelser i såvel 2020 som 2021 forventes at blive mindre end tidligere år.

- **Overførselsomfang**

De samlede overførsler udgør ca. 2 pct. af sundhedsområdets samlede driftsbudget.

Som følge af budgetlovens snævre, ét-årige perspektiv udgør større udsving i overførsler til hhv. fra det enkelte år imidlertid en særskilt, styringsmæssig udfordring. I praksis betyder det, at en del af effekten af konsolideringen i første omgang må reserveres til at "inddæmme" risikoen for et lavere overførselsomfang til efterfølgende år. Indtil der foreligger sikrere prognoser for årets forventede resultat, kan det forsinke mulighederne for at foretage ekstraordinære prioriteringer.

- **Løbende (gen)investeringer i apparatur m.v.**

Region Syddanmark samlede, medicotekniske "apparaturpark" har en anskaffelsesværdi på over 4 mia. kr. Givet en gennemsnitlig, teknisk/teknologisk levetid for apparaturet på ti år betyder det, at der årligt skal investeres i størrelsesordenen 400 mio. alene for at fastholde værdien og funktionaliteten heraf og undgå efterslæb, akutte/driftskritiske nedbrud m.v. Hertil kommer egentlige nyinvesteringer i apparatur, bl.a. affødt af nye behandlingstilbud.

Holdt op mod regionens aktuelle anlægsloft er konsekvensen, at apparaturanskaffelser i et betydeligt omfang skal finansieres via driften som leasing, bl.a. i sammenhæng med den løbende konsolidering.

Ledelsesberetning

- **Nyt OUH**

Frem mod ibrugtagningen af nye sygehusbyggerier skal forudsatte effektiviseringsgevinster gradvist realiseres. Samtidig vil der skulle afholdes udgifter til planlægning og gennemførelsen af selve flytningen, dobbeltdrift i en periode på to matrikler m.v.

I budgetlovens snævre, étårige perspektiv skal dette samtidig ske inden for det aftalte udgiftsloft for de enkelte år. Regionens langsigtede, økonomiske planlægning de seneste år har derfor bl.a. haft som mål via bl.a. den løbende konsolidering at frigøre råderum hertil inden for drift og anlæg.

- **Langsigtet løsning vedr. håndtering af gæld, vedr. indefrosne feriemidler**

Regionens langfristede gæld i form af indefrosne midler i forhold til Lønmodtagernes Feriemidler udgør ved årets udgang godt 1,4 mia. kr.

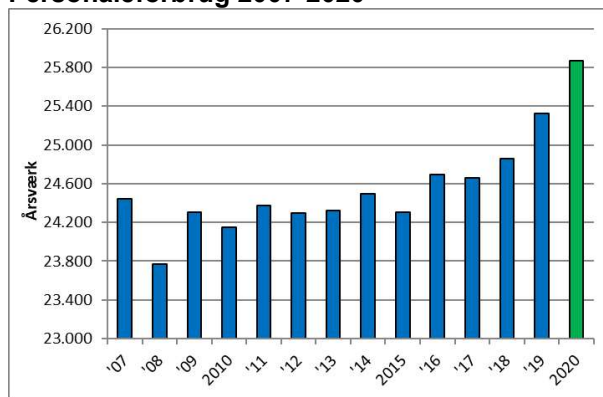
Selv om afviklingen heraf sker over en længere årrække, bliver konsekvensen – alt andet lige – uvægerligt, at likviditeten falder så meget, så den ikke længere lever op til budgetlovens krav om minimum 1.000 kr. pr. indbygger i gennemsnit over de seneste 12 måneder.

Da der er tale om et fælles vilkår for alle regioner (og kommuner), forudsættes problemstillingen håndteret og løst i forbindelse med økonomiforhandlingerne med regeringen.

Personale

Det samlede personaleforbrug udgør 25.872 årsværk, hvilket er 545 flere end i 2019.

Personaleforbrug 2007-2020

Et ekstraordinært år

Foråret 2020 indebar store omstillinger i hverdagen på regionens arbejdspladser som følge af COVID-19. Regionens medarbejdere og ledere ydede en ekstraordinær indsats for hurtigt at omstille organisationen til nye opgaver og anderledes vilkår. Bl.a. blev et stort antal medarbejdere uddannet til at kunne indgå i COVID-19 beredskabet; der blev etableret en betydelig testkapacitet; administrative medarbejdere gik i stort tal over til distancearbejde; møder blev i stort omfang omlagt til at være virtuelle.

Flere sygeplejersker

I 2020 er ansat 107 ekstra sygeplejersker, heraf størstedelen på de somatiske sygehuse, hvor de skal styrke plejen på sengeafdelinger med mange tværsektorielle forløb og på fælles akutmodtagelser. Med de ekstra sygeplejersker styrkes især funktioner som udskrivningskoordinator og tværsektoriel koordinator, hvilket både vil støtte de konkrete patientforløb og generelt medvirke til mere videndeling og samarbejde på tværs af sygehus og kommune.

De ekstra sygeplejersker er finansieret af midler på finansloven for 2020. Fra 2021 er der midler til at ansætte yderligere 107 sygeplejersker i regionen.

Introduktion af nyuddannede kliniske medarbejdere

I 2019 blev indført introduktionsforløb for plejepersonalet på en del vagtbelastede afdelinger.

I lyset af de gode erfaringer er ordningen i 2020 udvidet til nu også at omfatte forløb for jordemødre og KBU-læger samt flere sygeplejersker i vagtbelastede afdelinger. Introduktionsforløbene indebærer, at medarbejderne friholdes for vagter og bliver bedre introduceret til opgaverne og arbejdspladsen, så de hurtigt og sikkert kommer til at fungere i jobbet og trives på arbejdspladsen.

Regionsrådet har prioriteret midler, så ordningen fra 2021 udvides til også at omfatte bl.a. bioanalytikere.

Ledelsesberetning

Styrkelse af grunduddannelserne

Uddannelsen af mange tusinde elever og studerende er en stor og prioriteret opgave i Region Syddanmark.

Sygehusene har i 2020 iværksat tiltag og initiativer, der understøtter et attraktivt uddannelsesmiljø for plejeuddannelserne som opfølgning på, at regionsrådet fra 2020 har prioriteret 5 mio. kr. årligt til at styrke praktikvejledere og de kliniske vejledere. Initiativer omfatter fx kompetenceudvikling og supervision.

Der følges løbende op på kvaliteten af praktikopgaven, bl.a. ved at evaluere praktikophold i regionen i samarbejde med de syddanske kommuner og uddannelsesinstitutionerne. I en evaluering i 2020 blandt 2.371 elever og studerende, som havde haft praktik i Region Syddanmark, svarer 60 pct. således "Helt enig" og yderligere 27 pct. "Enig" på spørgsmålet "Samlet set har jeg været tilfreds med mit praktikophold".

Styrkelse af den lægelige videreuddannelse - funktionen som uddannelsesansvarlig overlæge

Der er i 2020 taget hul på at udvikle en efteruddannelse af regionens uddannelsesansvarlige overlæger. Formålet med efteruddannelsen er bl.a. at give de uddannelsesansvarlige overlæger et fælles regionalt fundament at stå på. Det skal sikre et kvalitetsløft af den lægelige videreuddannelse gennem efteruddannelse i den uddannelses-ansvarliges kerneområder særligt inden for voksenpædagogik og læring samt uddannelsesledelse.

Arbejdet har været påvirket af COVID-19, men de første to moduler ventes udbudt i efteråret 2021.

Strategi for fuld tid

Regionsrådet har i januar 2020 vedtaget en strategi for fuld tid. Hovedpunkter heri er, at alle stillinger opslås på fuld tid, og at plejepersonale på somatiske sygehuse og alle personalegrupper med patientkontakt i psykiatrien har ret til fuld tid.

De enkelte sygehuse og socialområdet har iværksat egne tiltag, og der arbejdes med vidensdeling og virkning af de forskellige tiltag på tværs af regionen.

I løbet af 2020 er antallet af fuldtidsbeskæftiget steget fra 65,8 til 67,3 pct. for alle personalegrupper. Stillingsopslag med fuld tid udgør nu 92,9 pct. af alle stillingsopslag mod 83,1 pct. året før.

Kompetenceudvikling

To store initiativer omhandler kompetenceudvikling af medarbejdere og ledere. På grund af COVID-19 er en del planlagte initiativer dog udskudt til 2021.

De generelle digitale kompetencer udvikles i indsatsen på sygehusene, fx med fokus på træning af medarbejdere i it og nye teknologier, e-læring, anvendelse af app'en "Mit sygehus" samt videokonsultation. Desuden er udviklet et fælles forløb for chefer og ledere om ledelse af digitalisering og digital transformation.

COVID-19 har bevirket en markant udvikling af digitale kompetencer i brug af platforme til virtuelle møder og kommunikation. I forhold til kompetenceudvikling er medarbejdernes brug af e-læring således mere end fordoblet, sammenlignet med 2019.

Regionsrådet har samtidig prioriteret midler til, at alle sundhedspersoner i regionen med patientkontakt udvikler deres kommunikative kompetencer og færdigheder på det regionalt udviklede kommunikationskursus "Den gode Samtale". Udrulningen løber over en firårig periode og skal være med til at styrke patientsikkerheden, patientinddragelsen og den patientoplevede kvalitet.

Arbejds miljø

Arbejdspladserne i Region Syddanmark oplever en stigning i vold og trusler om vold fra patienter, borgere og pårørende, hvilket belaster personalets daglige arbejde og arbejdsmiljø.

Der er udmøntet midler til forskellige lokale initiativer, der skal forebygge farlig adfærd, fjerne risikofaktorer og understøtte sikre vaner med opmærksomhed på både nye og mere erfarne medarbejdere. Nogle af initiativerne har og måttet udskydes som følge af COVID-19.

Sygefravær

Der arbejdes fortsat med initiativer centralt og decentralt, der kan nedbringe sygefraværet. Fx med ledernes håndtering af sygefravær, herunder dilemmaer i forbindelse med både kort og langt sygefravær, og på at skabe en afdelingskultur med fokus på forbedringer af en forebyggende og helhedsorienteret indsats. Målet er et sygefravær på maksimalt 4,1 pct. for regionen under ét. Sygefraværet er 5,3 % ved udgangen af 2020.

Ledelsesberetning

Klimaindsats

I 2020 har regionsrådet vedtaget en klimastrategi, som sigter mod tre overordnede mål:

- Nedbringe udledningen af CO₂ og andre klimagasser i Region Syddanmark
- Omstilling til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer, herunder råstoffer
- Mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr

For at nå de tre mål samarbejder regionen og dens samarbejdspartnere om at sætte en politisk dagsorden og om at fremme en fælles regional indsats. Desuden vil regionen som virksomhed selv reducere eget klimaaftryk og ressourceanvendelse.

Egne tiltag

Regionen har fortløbende haft fokus på energi- og miljøvenlige investeringer, fx inden for energioptimering og klimaforbedrende renoveringsarbejder, etablering af solcelleanlæg, styrkelse af klima- og miljøkompetencer m.v. I perioden 2011-2018 er varme- og elforbruget reduceret med hhv. 16 og 9 pct., ligesom egenproduktionen fra solceller i 2018 udgjorde knap 4 pct. af regionens elforbrug.

For at følge op på mål og indsatser udarbejdes der halvårslige energi- og miljøredegørelser.

I 2020 er bl.a. prioriteret følgende indsatser:

- **Solceller på Nyt OUH**
Et solcelleanlæg på 2,4 ha er taget i brug ved det nye universitetshospital i Odense. Anlægget vil dække ca. 20 pct. af strømforbruget på det færdige sygehus.
- **Udvidelse af eksisterende solcelleanlæg**
Der er investeret 34 mio. kr. i etablering af yderligere ca. 12.000 m² solcelleanlæg på sygehustage i Aabenraa, Esbjerg og Kolding. De nye anlæg, der tages i brug i starten af 2021, svarer til en udvidelse på knap 50 pct. af de eksisterende anlæg.
- **Ladestandere og elbiler**
Der er investeret ca. 17 mio. kr. i ladeinfrastruktur og -standere til såvel tjenestebiler som offentligheden (patienter og pårørende, medarbejdere m.fl.) samt medfinansiering af anskaffelse af elbiler.
- **Energioptimering**
Der er gennemført en fokuseret energiscreening på de fem sygehusenheder med henblik på at afdække energioptimeringsprojekter, der kan bidrage til at reducere regionens energiforbrug.
- **Affaldssortering på regionale enheder**
Der er afsat ca. 6,6 mio. kr. til at opnå en bedre affaldssortering på regionens enheder for at øge genanvendelsesgraden.

Ny indkøbspolitik og bygherrepolitik

Ca. 75-85 pct. af regionens samlede udledning af klimagasser stammer fra indkøb, så grønne indkøb er en vigtig brik i regionens arbejde med at nedbringe klimabelastningen. I 2020 er vedtaget en ny indkøbspolitik med bl.a. større fokus på klima- og miljømæssig bæredygtighed. Der er ligeledes vedtaget en ny bygherrepolitik med bl.a. mål om klima- og miljøcertificering af nye bygninger ud fra DGNB-standardens.

Klimahandleplaner for de enkelte enheder

Som et væsentligt bidrag til, at regionen når klimastrategiens mål, har de fem sygehusenheder og socialområdet i løbet af 2020 arbejdet med klimahandlingsplaner for de næste 3 år. I processen har der været fokus på medarbejderinddragelse, forankring i enhedernes direktioner, idégenerering og identifikation af mulige indsatser.

Generelt beskriver klimahandlingsplanerne visioner og overordnede indsatser inden for klimastrategiens tre overordnede mål samt indsatsområder inden for fx energi, transport, affald, indkøb etc. Planerne beskriver en række aktiviteter, der allerede er i gang eller påtænkes igangsat. Derudover beskriver de, hvordan arbejdet med klima og miljø fremadrettet forankres på enhederne. I 2021 arbejdes der videre med at konkretisere klimahandlingsplanerne yderligere med aktiviteter og beregninger. I den forbindelse peger enhederne på behovet for en fælles tilgang og hjælp til at udføre klimaberegninger.

Indkøb

Effektive indkøb skal frigøre ressourcer

Effektive indkøb skal understøtte regionens kerneopgaver og bidrage til, at regionen får mest muligt for pengene i form af bedre patientbehandling, lavere omkostninger pr. patient og/eller andre indkøbsgevinster, der styrker økonomien i eller kvaliteten af regionens kerneopgaver.

Ledelsesberetning

Ny indkøbspolitik

Regionsrådet har i august 2020 vedtaget en ny indkøbspolitik for Region Syddanmark, der udstikker de strategiske retningslinjer for regionens indkøb.

Den nye indkøbspolitik har større fokus på kategoristrategier, forsyningsikkerhed og værdibaserede indkøb, der skal øge værdien for patienter og bidrage til, at regionen får mest mulig sundhed for pengene, opnår besparelser og anvender de løsninger, der – ud fra en totaløkonomisk betragtning – giver den bedste økonomi og kvalitet.

Den nye politik favner samtidig øget fokus på klima- og miljømæssig bæredygtighed og tydeliggør regionens sociale ansvar, så regionens indkøb støtter op om FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling.

Skønsmæssigt stammer 75-85 pct. af regionens samlede klimabelastning fra indkøb, så grønne indkøb er en vigtig brik i regionens arbejde med at nedbringe klimabelastningen.

Regionernes indkøbsstrategi 2020-2025

Danske Regioner har i august 2020 vedtaget en ny fælles indkøbsstrategi for regionerne med fokus på effektive indkøb, der hjælper både patienter og klima.

I strategien indgår en række indsatsområder, herunder:

- værdiskabende og grønne indkøb
- grønne indkøb skal være normen
- forsyningsikkerheds på kritiske varer
- indkøbsbesparelser for 1 mia. kr. samlet for regionerne

Regionernes Fælles Indkøb – RFI

RFI er en forpligtende samarbejdsmodel – et virtuelt indkøbsfællesskab – der faciliterer og gennemfører fælles indkøb på tværs af de fem regioner. RFI skal understøtte fremdriften af fælles udbud og den langsigtede og strategiske planlægning af regionernes indkøb.

Sociale klausuler

Region Syddanmark arbejder med sociale klausuler ved indkøb af serviceydelser samt inden for bygge- og anlægskontrakter. De sociale klausuler stiller krav til arbejdsvilkår og overenskomster for ansatte hos entreprenøren og evt. underleverandører.

COVID-19 – Værnemidler og indkøb af kritisk klinisk udstyr, testudstyr og andre utensilier

COVID-19 afstedkom i foråret en massiv indsats for at skaffe værnemidler og kritisk udstyr til regionens sygehuse og institutioner og har haft allerhøjeste prioritet i 2020.

At sikre værnemidler og udstyr hos leverandørerne var en stor udfordring i lyset af "alles-kamp-mod-alle" i den første tid. Strategisk Indkøb har haft ansvar for koordination, indkøb og lagerstyring af værnemidler og øvrige kritiske produkter på tværs af regionen og i samarbejde med sygehusenes indkøbsafdelinger. Der blev aftalt fordelingsnøgler i forhold til fælles indkøbte materialer, ligesom man bistod hinanden i mangel-situationer. Et fælles COVID-19 lager måtte hurtigt etableres hos ekstern part, da regionens lagerkapacitet ikke var tilstrækkelig. Parallelt blev hurtigt etableret samarbejde på tværs af regionerne og med Den Nationale Operative Stab, som medvirkede til at sikre, at leverancerne, primært fra Kina, kunne komme til Danmark. Regionerne bistod hinanden, og Region Syddanmark sendte fx i starten udstyr til Region Hovedstaden. Da en del leverancer var ukendte varer eller fra nye leverandører, var der også en stor opgave forbundet med at teste produkterne, inden de blev sendt ud til sygehusene.

Som konsekvens har det planlagte arbejde med at indhente besparelser på indkøbsområdet måtte nedprioriteres i meget betydeligt omfang i 2020. Realiserede besparelser i 2020 og 2021 forventes derfor at blive mindre end i de foregående år.

Region Syddanmark, den 14. april 2021

Forretningsudvalget / Direktionen

Ledelsesberetning

Resultatopgørelse 2020 – sammendrag

Mio. kr. Omkostningsbaseret	Sundhed		Social og Specialundervisning		Regional Udvikling		Regionen i alt	
	R2020	R2019	R2020	R2019	R2020	R2019	R2020	R2019
Driftsindtægter	-2.042,7	-2.290,7	-763,3	-732,7	-3,9	-9,1	-2.809,9	-3.032,5
Driftsomkostninger	28.379,6	27.368,4	764,2	744,6	457,7	460,4	29.601,5	28.573,4
Drift før finansiering	26.336,9	25.077,7	1,0	11,8	453,8	451,3	26.791,6	25.540,9
Finansiering	-26.372,5	-25.212,5	-17,9	-18,5	-452,2	-451,9	-26.842,7	-25.682,9
Driftsresultat	-35,7	-134,8	-17,0	-6,7	1,6	-0,6	-51,1	-142,1

Fortegn: Driftsresultat: - = finansiering større end omkostninger

Pengestrømsopgørelse – sammendrag

Mio. kr.	Sundhed		Social og Specialundervisning		Regional Udvikling		Regionen i alt	
	R2020	R2019	R2020	R2019	R2020	R2019	R2020	R2019
Driftsresultat	35,7	134,8	17,0	6,7	-1,6	0,6	51,1	142,1
Likv.virkning af drift	298,3	654,3	62,2	42,9	1,6	3,1	362,1	700,3
Likv.virkning af invest.	-1.444,6	-933,2	-43,2	-9,5	-0,3	-1,8	-1.488,1	-944,5
Likv., drift og invest.	-1.146,3	-278,8	19,0	33,4	1,3	1,3	-1.126,1	-244,2
Øvrige likviditetsforskydninger							1.318,7	210,6
Årets samlede likviditetsforskydninger							192,6	-33,6
+ likvid beholdning primo regnskabsåret							1.071,2	1.104,8
Likvid beholdning ultimo regnskabsåret							1.263,8	1.071,2

Balance - sammendrag

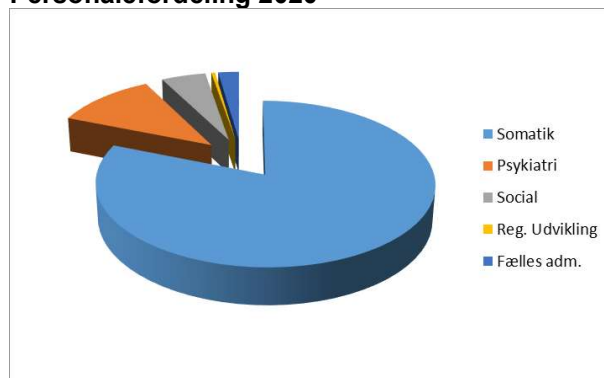
Mio. kr.	Regionen i alt	
	Ultimo	Primo
Immaterielle aktiver	141,9	146,2
Materielle aktiver, inkl. aktiver under udførelse	13.766,3	13.026,6
Aktiver tilhørende fonds og legater	126,8	43,7
Langfristede tilgodehavender	665,2	1.116,2
Akkumuleret resultat vedr. Social og Specialundervisning	-29,5	-12,5
Varebeholdninger og Fysiske anlæg til salg	553,3	357,8
Tilgodehavender hos staten og Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	1.678,6	1.544,6
Likvide aktiver	1.263,8	1.071,2
Aktiver i alt	18.166,5	17.294,0
Egenkapital, inkl. driftsresultater overført til næste år	-853,5	-1.236,2
Hensatte forpligtelser	-7.105,8	-7.032,9
Passiver tilhørende fonds og legater	-510,0	-384,8
Langfristet gæld	-4.668,7	-3.848,1
Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten og i øvrigt	-5.028,5	-4.791,9
Passiver i alt	-18.166,5	-17.294,0

Detaljerede resultatopgørelser findes i afsnittene for hvert af de tre hovedområder. Endvidere henvises til pengestrømsopgørelse og balance bagerst i årsrapporten.

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug er 25.872 årsværk, hvilket er 545 flere end i 2019.

Personalefordeling 2020

Sundhed

Positivt driftsresultat

De samlede omkostninger beløber sig til 26.336,9 mio. kr. Heri indgår Sundheds andel af omkostninger til Fælles formål og administration samt Renter.

Med i en vurdering af driftsresultatet hører, at der heri indgår beregnede omkostninger. Det gælder fx skyldige feriepenge, hensættelser samt afskrivninger, der ikke repræsenterer et likviditetstræk her og nu. Omvendt skal finansieringen alene dække *udgifter* – og altså ikke beregnede omkostninger – *til såvel drift som anlæg* som udtryk for likviditetstrækket i året.

Mer-/mindreforbrug på bevillingsområder i forhold til ajourført budget genbevilges som udgangspunkt i 2021.

Finansiering

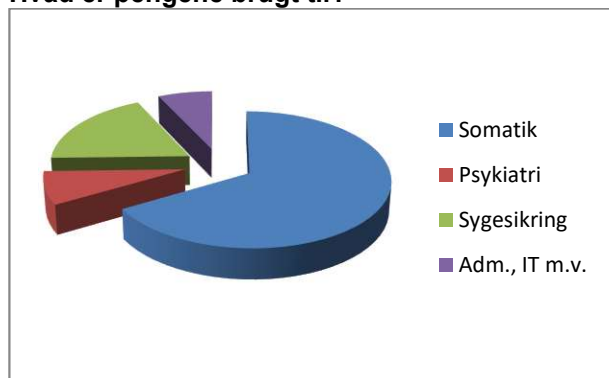
Regionernes udgifter på sundhedsområdet finansieres af bloktilskud og resultatafhængigt bidrag fra staten (nærhedsfinansiering) samt aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne. Finansieringen udgør i 2020 i alt 26.372,5 mio. kr.

Ved midtvejsreguleringen er finansieringen forøget med 306,3 mio. kr. netto. Heri indgår konsekvenser af lov- og cirkulæreprogrammet (DUT), udmøntning af midler på finansloven for 2020 samt en lavere pris- og lønudvikling end oprindeligt forudsat. Endvidere indgår a conto-beløb på 197,8 mio. kr. til dækning af afholdte COVID-19 relaterede merudgifter. Den udestående kompensation udbetales i 2021.

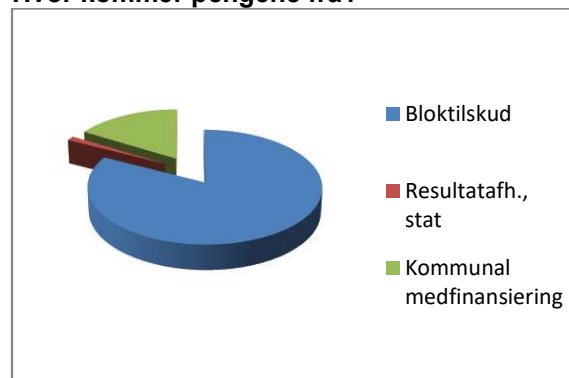
Siden 2010 er af bloktilskuddet hensat et årligt beløb til egenfinansiering af kvalitetsfondsstøttede byggerier. Fra 2020 udbetales hensættelserne via en pulje under Sundheds- og Ældreministeriet.

Jf. økonomaftalen for 2021 foretages ikke efterregulering af den udbetalte nærhedsfinansiering i 2020 som følge af implementeringen af det nye landspatientregister LPR3 og håndtering af COVID-19.

Hvad er pengene brugt til?

Hvor kommer pengene fra?

Aftaleoverholdelse

De årlige aftaler med regeringen om regionernes økonomi indeholder et loft for de samlede udgifter til drift vedr. Sundhed. Loftet opgøres udgiftsbaseret og ekskl. renter.

I året er det aftalte udgiftsloft korrigeret for konsekvenser af lov- og cirkulæreprogrammet, udmøntning af initiativer på finansloven for 2020 m.v. samt et lavere pris- og lønskøn end oprindeligt forudsat.

Opr. udgiftsloft, ekskl. renter	25.387,5 mio. kr.
+ lov- og cirkulæreprogram (DUT)	10,0 mio. kr.
+ finansloven 2020 m.v.	174,8 mio. kr.
- revideret pris- og lønskøn	-118,1 mio. kr.
Ajourført udgiftsloft	25.454,2 mio. kr.
Resultat (udgiftsbaseret, ekskl. renter)	25.995,4 mio. kr.
heraf Testcenter Danmark (kr. for kr. compensation)	0 mio. kr.
heraf COVID-19 relaterede merudgifter	612,6 mio. kr.
"Ordinært" resultat, ekskl. COVID-19	25.382,8 mio. kr.
Difference (+ under udgiftsloft)	71,4 mio. kr.

Umiddelbart ligger 2020-resultatet således over regionens andel af det aftalte udgiftsloft, men regeringen har jf. nedenfor besluttet, at COVID-19 relaterede udgifter ikke indgår i opgørelse af aftaleoverholdelse.

COVID-19 relaterede merudgifter

I aftale af 26. marts 2020 om tiltag vedr. regionernes økonomi i lyset af COVID-19 indgik, at regeringen vil

*"sikre, at der er finansiering i regionerne til den ekstraordinære indsats til COVID-relateret behandling"
"anvende sin administrative bemyndigelse ... til at undtage COVID-19 relaterede udgifter i 2020 fra udgiftslofterne. I stat, kommuner og regioner vil de tilførte midler således kunne afholdes uden at fortrænge øvrige udgifter".*

Jf. aftalen om regionernes økonomi for 2021 fra maj 2020 var der enighed om

"ultimo 2020 at gennemføre opfølgende drøftelser om den samlede håndtering af regionernes COVID-19 udgifter i 2020, herunder i lyset af aktivitets- og ventetidsudviklingen. Regionerne kompenseres i den forbindelse for de opgjorte nettomerudgifter til håndtering af COVID-19. Regeringen vil i forlængelse heraf foretage en teknisk korrektion for nettoudgifter relateret til COVID-19 ved opgørelsen af regionernes samlede budgetterede udgifter".

I aftale af 11. december 2020 om håndtering af COVID-19 i regionerne indgik, at

"der er behov for en opfølgende drøftelse, når der er større klarhed over de samlede mer- og mindre-udgifter i regionerne afledt af epidemien i 2020. Regeringen har tidligere tilkendegivet, at den ekstraordinære regionale indsat med håndteringen af COVID-19 ikke må fortrænge øvrige udgifter på sundhedsområdet i 2020".

De COVID-relaterede merudgifter i 2020 er opgjort til i alt 612,6 mio. kr.

Korrigeret herfor ligger de samlede udgifter til Sundhed i 2020 71,4 mio. kr. under regionens andel af det aftalte udgiftsloft, svarende til 0,3 pct.

Konsolidering

Regionens langsigtede, økonomiske strategi lægger vægt på at sikre optimal og hensigtsmæssig udnyttelse af årets udgiftsloft inden for budgetlovens snævre, étårige perspektiv. Et centralt element heri er at udnytte midlertidige råderum i året til fx at fremrykke indkøb og anskaffelser, der under alle omstændigheder skulle være gennemført, for herigennem at lette presset på regionens samlede økonomi – drift og anlæg – i de(t) efterfølgende år.

Som led i denne strategi blev inden for udgiftsloftet i 2019 gennemført konsoliderende tiltag i form af fremrykning af indkøb af medicin og lægelige artikler, genforsikring af pensionsforpligtelsen i forhold til grupper af tjenestemænd samt indgåelse af flerårige licensaftaler. Effekten heraf er, at der i driften er frigjort råderum, som i 2020 har gjort det muligt at gennemføre ekstraordinære renoveringer m.v. for 147 mio. kr.

På samme måde har der også i 2020 været et midlertidigt råderum. Bl.a. i lyset af positive driftsresultater på sygehusene, mindreforbrug på centrale konti fx som følge af afdæmpet vækst vedr. sygehusmedicin m.v. og samlede mindreudgifter vedr. Sygesikring, selv om udgifterne til medicintilskud ligger markant over det skøn, der lå til grund for økonomiaftalen for 2020.

På den baggrund har det være muligt inden for årets udgiftsloft at fremrykke indkøb af medicin og lægelige artikler samt genforsikre pensionsforpligtelsen vedr. tjenestemandsansatte. Tilsvarende er regionens leasingforpligtelser nedbragt i 2020.

Konsolideringen i 2020 bidrager, jf. aftalen om budget 2021, dels til at sikre balance i 2021, dels at frigøre nødvendige råderum i de kommende år til at håndtere engangsudgifter frem mod indflytningen til Nyt OUH, herunder til selve flytningen, dobbeltdrift på flere matrikler m.v.

Højt investeringsniveau

Regionerne i 2020 ekstraordinært sat fri af aftalt anlægsloft

De årlige økonomiaftaler indeholder et loft for regionernes budgetterede anlægsudgifter (brutto). Hertil kommer afløb vedr. byggerier med støtte fra den statslige kvalitetsfond.

I aftale af 26. marts 2020 om tiltag vedr. regionernes økonomi i lyset af COVID-19 indgik, at regionerne i 2020 blev sat fri for det aftalte anlægsloft. For at understøtte beskæftigelsen fik regionerne herved mulighed for at fremrykke investeringer.

Som konsekvens er i 2020 igangsat investeringer for i alt 113 mio. kr., bl.a. til udvidelse af eksisterende sol-celleanlæg, el-biler og ladestandere samt it-investeringer.

Herudover er i 2020 afholdt COVID-19 relaterede anlægsudgifter på 40 mio. kr.

De samlede anlægsudgifter i 2020 har været på 609 mio. Finansiering af apparatur, it mv. via leasing – og dermed over driften – betyder, at det faktiske investeringsniveau i 2020 har været højere.

Afløbet på kvalitetsfundsbyggerierne har været 1.083 mio. kr. og dermed 44 mio. kr. mindre end forudsat.

Mer-/mindreudgifter grundet tidsforskydninger m.v. vil blive genbevilget i 2021.

Apparatur og it m.v.

Løbende investeringer i apparatur m.v. er en væsentlig forudsætning for, at sygehusene fortsat kan forbedre bl.a. kvaliteten i diagnostikken og behandlingen samt patientsikkerheden. Investeringerne bidrager samtidig til mere effektive arbejdsgange m.v. og understøtter den måde sygehusenes omkostningseffektivitet.

Behovet for løbende (gen)investeringer afspejler, at anskaffelsværdien af den samlede apparaturpark er på over 4 mia. kr. Regionens langsigtede investeringsstrategi har derfor som mål, at der i gennemsnit skal investeres ca. 400 mio. kr. årligt for at opretholde værdien og funktionaliteten heraf. Hertil kommer behovet for at investere i egentlige nyanskaffelser, bl.a. afledt af ibrugtagningen af ny teknologi, samt ambitionen om at sikre en relativt stor spredning af ny teknologi på alle regionens sygehuse.

Frem mod indflytningen på Nyt OUH er der behov for et væsentligt forøget genanskaffelsesniveau på OUH. Bl.a. fordi der i en periode er behov for at opretholde klinisk drift, inkl. apparatur, på to matrikler, ligesom kalibreringen af noget apparatur strækker sig over længere tid. Samtidig kan udgiften til flytning af apparatur i nogle situationer overstige apparaturets beregnede restværdi/-levetid, så det rent økonomisk ikke er rationelt at genanvende dele af det nuværende apparatur på Nyt OUH.

Geninvesteringer i apparatur i størrelsesorden 400 mio. årligt ville lægge beslag på 50-70 pct. af regionens samlede, årlige anlægsramme. I budgettet er derfor afsat en driftsramme til at leasingfinansiere investeringer i apparatur mv. for 100 mio.kr. årligt.

Også fremadrettet er et væsentligt pejlemærke for regionens økonomiske planlægning, at der som led i den løbende konsolidering skal prioriteres midler til medicotekniske anskaffelser, jf. aftalen om budget.

Sundhedsvision

Region Syddanmarks sundhedsvæsen er til for borgerne.

Sundhedsvæsenet bidrager aktivt til at forebygge og behandle sygdom og dermed forbedre borgernes sundhed.

Sundhedsvæsenets succes bygger på **dialog**, **lighed** og **sammenhæng**. Der er fokus på **rettighed** og **kvalitet**, og det bedste resultat opnås, når alle tager **ansvar**.

Sundhedsplan

I henhold til sundhedsloven skal regionerne udarbejde en sundhedsplan. Den nuværende plan gælder frem til 2021.

Planen beskriver sammenhængene mellem de syddanske pejlemærker og de mål – nationale såvel som regionale – der gælder for sundhedsområdet i Region Syddanmark. Planen beskriver det plan- og strategi-grundlag, der ageres ud fra i det syddanske sundhedsvæsen.

Pejlemærker og Indsatsområder

Regionsrådet vedtog i 2016 en række pejlemærker, der er holdepunkter for nye strategier, supplerer eksisterende strategier og skal understøtte deres implementering. Pejlemærkerne angiver, hvad der skal kendetegne Region Syddanmark på tværs af opgave- og udviklingsområder og er derfor bl.a. en del af den sundhedsplan, som blev vedtaget i 2017.

I sundhedsplanen er desuden angivet, hvordan regionsrådet hvert år udpeger få, udvalgte indsatsområder på sundhedsområdet. Den årlige proces sikrer en mere fleksibel tilgang til prioritering og udvælgelse af indsatsområder, der løbende kan tilpasses den konkrete udvikling på sundhedsområdet. Indsatserne dækker såvel det somatiske som det psykiatriske område, det nære sundhedsvæsen og samarbejdet med praksis-sektoren og kommunerne. De udvalgte indsatsområder bidrager løbende til at skærpe og målrette indsatsen på sundhedsområdet som helhed i Region Syddanmark.

Udvælgelsen af indsatser og prioriteter sker bl.a. ud fra den løbende afrapportering, der angiver, hvor langt regionen er i forhold til igangværende indsatser, pejlemærker og øvrige mål samt øvrige data. Herudover sker der løbende en udvælgelse af temaer ud fra politiske overvejelser om den retning, sundhedsvæsenet skal udvikle sig. I udvælgelsesprocessen lægges vægt på systematisk at indsamle input fra regionens sygehuse samt fra regionens mange samarbejdspartnere.

Indsatsområder for 2020

Pejlemærke	Indsatsområde
Region Syddanmark er borgernes og patienternes region	1) Patientinddragelse: Tilfredshed med inddragelse i behandling
	2) Udbredelse af kommunikationskoncept "Klar tale" Beslutningstagning
	3) Lighed i sundhed: Udarbejdelse af tværgående oversigt over igangsatte og planlagte initiativer til at reducere ulighed i sundhed. Evt. udvikling af forskningsbaserede opgørelser over ulighed i sundhed. Indgår i sundhedsaftale og psykiatriplan.
	4) Patientens ønsker til den sidste tid
Region Syddanmark stræber efter at gøre det bedste for borgere og patienter	5) Patientrettigheder: 90% opfyldelse af udredningsret
	6) Sundhedstjek for borgere på de sociale centre
	7) Forslag til organisation omkring senfølger for kræftpatienter
	8) Hygiejneindsats – særligt fokus på anvendelse af antibiotika i 2020
	9) Psykiatriplan – implementering
	10) Reduceret brug af tvang
	11) Kliniske kvalitetsdatabaser
	12) Akutplan
	13) Hjerfteplan
	14) Fødeplan
Region Syddanmark prioriterer udvikling af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen	15) Ny sundhedsaftale
	16) Sygehusenes understøttelse af almen praksis
	17) Tværsektorielle indsatser for ældre patienter, primært i forbindelse med udskrivning

Region Syddanmark spiller en aktiv rolle i forskning, innovation og udvikling	18) Personlig medicin – etablering af datastøttecenter, pulje til forskning og Vestdansk samarbejde
Region Syddanmark drives med vægt på klare visioner og spilleregler samt stabil og decentral drift	19) Skalering – udbredelse af fælles løsninger
	20) Proaktiv indsats målrettet patienter med gentagne indlæggelser
	21) ”Samme dag under samme tag” – tilbud om flere ambulante ydelser på én og samme dag
	22) Telemedicin
Region Syddanmark er en god arbejdsplads	23) Rette kompetencer til rette opgave
	24) Fuld tid
	25) Uddannelse af plejepersonale – styrke infrastruktur
	26) Lægelig videreuddannelse
	27) Digitale kompetencer – ledere og medarbejdere

Regionsrådet har i december 2020 vedtaget nye indsatsområder for 2021. En række af indsatsområderne er langsigtede indsatser, som videreføres i 2021, mens andre vurderes at være så konsoliderede, at de ikke længere regnes som indsatsområder.

Nye indsatsområder omfatter bl.a. Børn som pårørende, Patientansvarlig læge, Systematisk forbedring af kvaliteten, Multisygdom herunder Det syddanske overvægtinitiativ, Senfølger efter COVID-19, Sundhedsberedskabsplan, Profil på specialiserede sundhedshuse, Harmonisering af tilbud i de diagnostiske centre, Socialsygeplejersker på alle sygehuse, E-læring på tværs af sygehus og kommuner; Mental trivsel hos børn og unge, Styrkelse af sundhedsinnovation, Digitaliseringsstrategi, herunder telemedicin samt Funktionslederens rolle.

Psykiatriplan 2020-2024

Regionsrådet vedtog i december 2019 Psykiatriplan 2020-2024 for Region Syddanmark.

Psykiatriplanen adresserer seks overordnede temaer og indeholder i alt 39 konkrete anbefalinger:

1. Patienter og pårørende
2. Lighed i Sundhed
3. Sammenhæng og forebyggelse
4. Bedre behandling – forskning, kvalitet og udvikling
5. Kapacitet og organisering
6. Fastholdelse, rekruttering og kompetenceudvikling.

Alle temaer adresserer de aktuelle udfordringer, psykiatrien er konfronteret med, og mere konkret de specifikke udfordringer, som psykiatrien i Region Syddanmark står overfor.

Med aftalen fra maj 2020 om udmøntning af finanslovsmidler til styrket psykiatri er planen fuldt finansieret.

Sundhedsaftalen

Sundhedsaftalen er den formelle ramme om det tværsektorielle samarbejde på sundhedsområdet mellem region, kommuner og praksissektor. Foruden sundhedsaftalen udformes et større antal samarbejdsaftaler, herunder forløbsprogrammer og aftaler vedr. særlige målgrupper. På Region Syddanmarks hjemmeside findes et overblik over samarbejdsaftalerne.

Sundhedskoordinationsudvalget har i 2019 udarbejdet en ny sundhedsaftale, gældende fra 2019 til 2023. Sundhedsaftalen bygger videre på det eksisterende samarbejde og har som overordnet vision at skabe mere lighed i sundhed og i fællesskab udvikle det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

Herudover peger Sundhedskoordinationsudvalget på følgende visionsområder, hvor udvalget ønsker at gøre en særlig indsats:

- Vi samarbejder om forebyggelse
 - Vi arbejder for et røgfrit Syddanmark
 - Vi skaber mental trivsel og sundhed blandt børn og unge
 - Vi arbejder for at færre børn og unge er overvægtige
- Vi arbejder for sømløse overgange
- Vi sikrer sammenhæng til uddannelsesområdet og arbejdsmarkedet.

De politiske visioner for Sundhedsaftalen 2019-2023 er udfoldet i målbare målsætninger, som er koblet til de otte nationale mål for sundhedsvæsenet, sundhedsprofilen og nationale databaser.

Med henblik på at implementere sundhedsaftalen er udarbejdet et administrativt tillæg. Tillægget beskriver de indsatser, der gennemføres for at realisere de politiske visioner og mål.

Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Det nære sundhedsvæsen er en vigtig del af fremtidens sundhedsvæsen, og Region Syddanmark har derfor intensiveret arbejdet med at udvikle det gode, nære og sammenhængende sundhedstilbud til regionens borgere i tæt samarbejde med kommuner, almen praksis, sygehuse og andre interessenter.

Regionsrådet godkendte i 2017 en ramme for udviklingen af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Visionen er at medvirke til at udvikle et bæredygtigt sundhedsvæsen, hvor der er balance mellem borgernes eget ansvar og sundhedsvæsenets indsats, mellem fælles løsninger og lokale, individuelle løsninger og mellem borgernære, almene tilbud, tæt på hverdagslivet, og specialiserede tilbud af høj kvalitet.

Bilaterale samarbejder med kommunerne

I forlængelse af udmøntningen af Rammepapiret for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen er der indledt en række bilaterale samarbejder med kommunerne.

Status ved udgangen af 2020 er, at der er politiske styregrupper med Tønder, Sønderborg, Haderslev, Vejen, Fredericia, Middelfart, Nyborg og Ærø kommuner.

Til at udvikle samarbejdet er ved udgangen af 2020 ansat fælles medarbejdere i Tønder, Fredericia, Haderslev, Sønderborg og Ærø kommuner.

Bilaterale samarbejder tager udgangspunkt i udvikling af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Dels ved samarbejde om sundhedshuse, dels ved samarbejde om initiativer, fx for at styrke indsatser for borgere med kronisk sygdom, ældre med medicinske sygdomme samt borgere med psykiatriske lidelser.

Sundhedshuse

Sundhedshuse kan danne fysisk ramme for at realisere det nære og det sammenhængende sundhedsvæsen. Arbejdet hermed tager afsæt i en strategi og guideline, som regionsrådet godkendte i 2018.

I de første huse, som fra 2011 blev etableret for statslige midler, var hovedformålet at sikre lægedækningen i udkantsområder, som endvidere var karakteriseret ved, at der var langt til nærmeste akutmodtagelse.

I Region Syddanmark er der 13 sundhedshuse i ni byer: Fredericia, Haderslev, Nordborg, Rudkøbing, Bogense, Brørup, Ærøskøbing og Marstal. Yderligere sundhedshuse ventes klar i de kommende år i bl.a. Nyborg, Middelfart og Varde.

Projekter

I samarbejde med kommunerne gennemføres to større udviklings- og forskningsprojekter:

- **Tidlig opsporing og forebyggelse (TOF)** er et forsknings- og samarbejdsprojekt med syv syddanske kommuner, PLO Syddanmark, Forskningsenheden for almen praksis ved Syddansk Universitet samt Region Syddanmark som primære aktører. Formålet er at udvikle og teste en model for tidlig opsporing og forebyggelse af kronisk sygdom – diabetes, KOL og hjertekar-sygdom – på tværs af almen praksis og kommunen.
Fokus er på at identificere borgere med behov for ændringer i livsstil eller behandling, men som ikke selv opsøger deres læge eller kommunale livsstilstilbud. Formålet er også at styrke såvel praktiserende læger som kommuners forebyggende indsats og sikre sammenhængende patientforløb på tværs af sektorer, så et tilbud hos fx lægen understøttes og suppleres af et kommunalt tilbud. På baggrund af konklusionerne i den forskningsmæssige evaluering blev i 2019 afviklet et pilotprojekt 2, hvor fokus var at justere interventionen i almen praksis, it-understøttelsen samt den indledende rekruttering af borgere til deltagelse. To kommuner og fire lægehuse og ca. 5.000 borgere deltog. Pilotprojektet blev evalueret i slutningen af 2019. I 2020 er der igangsat et arbejde på tværs af flere regioner om at opsamle erfaringer fra lignende projekter med henblik på at beskrive en samlet model.
- **Røgfri ungdomsuddannelser – Røgfri Fremtid.** Region Syddanmark meldte sig i 2018 ind i partnerskabet Røgfri Fremtid, initieret i et samarbejde mellem Kræftens Bekæmpelse og Trygfonden. Som en af to primære indsatser lancerede regionsrådet Røgfri ungdomsuddannelser. Den anden

indsats er systematisk tobaks- og alkoholforebyggelse på sygehusene.

Røgfri ungdomsuddannelser er en række aktiviteter målrettet indførelse af røgfri matrikel og/eller røgfri skoletid på ungdomsuddannelser i Syddanmark. Målet er at forhindre unge i at begynde at ryge. Indsatsen sker i tæt samarbejde med de 22 syddanske kommuner og indeholder bl.a. mulighed for kompetenceudvikling af uddannelsernes medarbejdere i at tale med unge om tobak, viden om og hjælp til processen op til indførelse af røgfri skoletid, løbende synliggørelse af de skoler, der indfører røgfri skoletid samt en årlig kåring af årets røgfri ungdomsuddannelse. Indsatsen fortsætter frem til medio 2021, hvor ny lovgivning om røgfri skoletid på alle ungdomsuddannelser træder i kraft.

Rådgivning om forebyggelse og sundhedsfremme

Regionen tilbyder rådgivning til kommunerne om forebyggelse og sundhedsfremme. Det sker med afsæt i sundhedslovens § 119 og er i Syddanmark udmøntet i en aftale med kommunerne, som blev fornyet i 2016.

Sundhedsprofilen

"Hvordan har du det?" er den største nationale sundhedsundersøgelse i Danmark. Borgere fra samtlige kommuner deltager i undersøgelsen. Det betyder, at det er muligt at sammenligne data på tværs af regioner og kommuner. Undersøgelsen leverer unikke oplysninger, som ikke findes i registre.

Baggrunden for undersøgelsen er en aftale mellem Danske Regioner, KL og staten fra 2009. Regionerne har til opgave at organisere og finansiere sundhedsprofilerne. Den nationale sundhedsundersøgelse er gennemført i 2010, 2013 og senest i 2017.

Undersøgelsen gennemføres hvert fjerde år, og i 2020 er arbejdet med at tilrettelægge 2021-undersøgelsen, herunder klargøring til udsendelse af spørgeskemaet til cirka 55.000 borgere i Syddanmark i februar 2021.

Forskning

Forskning er et væsentligt element i et moderne sundhedsvæsen. For regionens sygehuse betyder det i praksis, at forskning er en integreret del af at levere sundhedsydelser til patienter og borgere. I forskningsstrategien indgår derfor bl.a., at sygehusene og øvrige kliniske enheder anvender mindst 2 pct. af driftsbudgettet til forskning senest 2023. Målet er mindst 3 pct. inden 2029.

Forskning skaber ny viden, og gennem ny viden udvikles bedre, mere effektive og skånsomme behandlingstilbud. Forskning er samtidig med til at skabe attraktive jobs og dermed væsentligt for at tiltrække og fastholde kompetent og højt kvalificeret klinisk personale. Endelig bidrager forskningsindsatsen til, at regionens sygehuse også i fremtiden kan tilbyde behandling på et højt specialiseret niveau.

Strategi for Sundhedsforskning

Arbejdet med implementering af Strategi for Sundhedsforskning fra 2019 er fortsat i 2020, hvor der ved årets slutning er initiativer igangsat og fremdrift på så godt som alle målsætningerne. Der har for at styrke implementeringen været fokus på afrapporteringen af udviklingsplaner for forskning som udgangspunkt for dialogen mellem koncernledelsen og sygehusene. Regionsrådet har i 2020 udmøntet yderligere midler til styrkelse af forskerstøttefunktionen til at søge eksterne midler til forskning, som er fortsat fokusområde.

Regionernes Bio- og GenomBank

En væsentlig faktor i at understøtte forskningen og bidrage til, at det i endnu højere grad er muligt at skræddersy behandling til patienter, undgå uvirksom medicin og understøtte udviklingen af personlig medicin, er Region Syddanmarks deltagelse i Regionernes Bio- og GenomBank, som er en fælles infrastruktur på biobankområdet i Danmark. Ved biobank forstås en samling af biologisk materiale, f. eks. blod eller væv. Målet for Regionernes Bio- og GenomBank er bl.a. at sikre én nem, transparent og sikker indgang til biologisk materiale på tværs af en række eksisterende biobanker.

Det er regionerne, der står for både den fysiske indsamling og opbevaring af prøver, finansieringen af førnævnte samt selve infrastrukturen til opbevaring (frysehuse mv.). I 2020 er der trods COVID-19 indsamlet biologisk materiale til alle biobankerne under Regionernes Bio- og GenomBank, og der er endvidere etableret Dansk COVID-19 Biobank til stor gavn for forskningen i COVID-19.

Forskningspuljer

I 2020 er der udmøntet puljemidler fra alle regionens opslåede forskningspuljer, herunder også puljen til støtte af centre for klinisk excellence. Der er i alt meddelt 103 bevillinger på tilsammen 62,1 mio. kr.

Regionsrådet har i januar 2020 godkendt en revideret puljestructur for bedre at afspejle målsætningerne og indsatserne i Strategi for Sundhedsforskning. Dette betød oprettelse af nye puljer, nedlæggelse af andre samt ændringer til eksisterende. De fleste af disse ændringer er implementeret i løbet af 2020. I 2020 er der udmøntet følgende midler fra forskningspuljerne:

- **Pulje for Fri og Strategisk Forskning:** 6 bevillinger på i alt 22,3 mio. kr.
- **Ph.d. pulje:** 43 bevillinger på i alt 24,9 mio. kr.
- **Pulje for Kliniske Forskerkarriereforløb:** 13 bevillinger på alt 7,564 mio. kr.
- **Pulje til støtte af Centre for Klinisk Excellence:** 1 bevilling på 7,5 mio. kr.

Et Sundere Syddanmark

”Et Sundere Syddanmark” er et Citizen Science-projekt, der bidrager til at bygge bro mellem sundhedsforskningen på regionens sygehuse og borgerne i regionen ved at involvere og engagere borgerne i fem forskningsprojekter fra regionens fem sygehuse samt i prioriteringen af disse.

I 2020 er projektet afviklet for 2. gang. Kulminationen var et finaleshow i november, transmitteret direkte på TV2 Fyn og TV Syd, hvor der efter sms-afstemning blev uddelt 2 mio. kr. i forskningsmidler. Vinderen blev igen i 2020 forskningsprojektet fra Sydvestjysk Sygehus, der modtog 1,0 mio. kr. Andenpladsen gik til Odense Universitetshospital, hvis projekt vandt 0,6 mio. kr., mens tredjepladsen på 0,4 mio. kr. gik til Sygehus Lillebælt.

Videnskabsetiske komiteer

COVID-19 har præget årets aktiviteter. Ikke blot i form af hastebehandling af projekter i relation til COVID-19, men også i form af mange henvendelser, ændrede arbejdsbetingelser og hel eller delvis virtuel afvikling af komitemøderne. Trods dette ses en fastholdelse af de hurtige sagsbehandlingstider fra 2019 i en situation, hvor der samtidig har været en stigning i aktiviteten.

I 2020 er afholdt 22 møder i de to videnskabsetiske komiteer og foretaget 16 hastebehandlinger ved siden af de ordinære møder. Der er behandlet og afgjort 211 nye projekter, hvilket er en stigning på pct. i forhold til 2019. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for afgørelse af nye projekter har i 2020 været 47 dage. Lovkravet er 60 dage. For hastebehandlede projekter har sagsbehandlingstiden i gennemsnit 8 dage.

De videnskabsetiske komiteer i Region Syddanmark har i 2020 modtaget 216 anmeldelser af nye projekter, hvilket er 15 pct. flere end i 2019. Der er i 2020 modtaget 236 skriftlige forespørgsler om anmeldelsespligt uden om anmeldelsessystemet mod 182 i 2019. Der er anmeldt 480 ændringer i form af tillægsprotokoller i 2020, hvilket er en stigning på 7 pct. fra 2019 og del af generel stigning på 35-40 pct. gennem de sidste 8 år.

It og digitalisering

It-understøttelse af processer og kliniske arbejdsgange er helt afgørende for regionens opgavevaretagelse. It og digitalisering ventes at få stigende betydning de næste år, hvor regionen bl.a. tager nye, store fælles it-systemer i brug.

Store fælles it-systemer er imidlertid ikke hele svaret på de forventninger, der er til digitalisering. Det skyldes:

- at patienter og borgere efterspørger digitale løsninger, der i højere grad kan anvendes ved deres kontakt med sundhedsvæsenet. Løsninger, der gør det muligt selv at booke aftaler, få en konsultation med klinisk personale uden at skulle tage på sygehuset eller hurtigt overblik over aftaler og informationsmateriale
- at ny teknologi brager fremad med robotløsninger og anvendelse af ”kunstig intelligens”. Løsninger, der kan hjælpe med at gøre det daglige arbejde med dokumentation og kommunikation lettere for personalet i sundhedsvæsenet
- at eksisterende løsninger fortsat skal vedligeholdes og udvikles – både borgerrettede løsninger og de løsninger, der først og fremmest er personalets arbejdsredskaber
- at it-sikkerhed fortsat skal være i fokus, så borgere og patienter kan være sikre på, at deres data ikke ødelægges, forvanskes eller misbruges. Samtidig skal alle vitale it-systemer og al it-infrastruktur sikres mod nedbrud.

It-området i Region Syddanmark er organiseret, så opgaver med udvikling og systemforvaltning ligger decentralt hos sygehusene, der hver har ansvaret for et udsnit af fælles løsninger på tværs af regionen. Organiseringen heraf kvalificeres og udbygges løbende i samarbejde med berørte interessenter.

Nationale, fællesregionale og regionale tiltag i 2020

Af tiltag i 2020 kan fremhæves:

- **EPJ SYD**
Der er arbejdet med opsætning og integration til regionens andre it-systemer som forudsætninger for et flerårigt implementeringsprojekt, hvor EPJ SYD implementeres på alle regionens sygehuse. Implementeringen ventes påbegyndt i 2021.
- **RIPA SYD**
Regionens nye fælles RIS/PACS-løsning er i november implementeret på SHS som første enhed. Implementeringen fortsætter på de øvrige enheder i 2021. Forkortelserne står for hhv. *Røntgen Information System* og *Picture Archiving and Communication System*, som understøtter det billeddiagnostiske område og skal anvendes til både udveksling af billeder mellem regionens sygehuse og elektronisk arkivering.
- **RSD IdM – Identity Management (SydID)**
Med systemet får regionen en mere ensartet og effektiv håndtering af brugere samt et højere it-sikkerhedsniveau, bl.a. med bedre kontroller ved udførelse af ledelsestilsyn af brugeradgang. IdM-løsningen er implementeret i løbet af 2020
- **Digital Patologi**
Implementeringen af digital patologi er startet på alle enheder i 2020 og forventes fuldført i 2021. Formålet med at digitalisere vævsprøver er bl.a., at patologer kan hjælpe hinanden på tværs af enheder. Det skal samtidig medvirke til at afhjælpe manglen på patologer, som behandler et stigende antal af vævsprøver fra især kræftpatienter
- **Sammenhængende patientforløb og Et samlet patientoverblik**
Der er igangsat et projekt med fokus på bedre it-understøttelse af planlægning af sammenhængende patientforløb på tværs af sundhedsvæsnets. Initiativet skal også definere, hvorledes regionen kan leve op til målsætningen om at etablere "Et samlet patientoverblik", jf. økonomiaftalen for 2019. Med løsningen bliver der adgang til samlet aftale oversigt og patientens stamdata, hvilket skal styrke samarbejdet om patienten på tværs af sektorer i sundhedsvæsnets. Patienten kan give pårørende fuldmagt til oplysninger
- **Region Syddanmarks digitaliseringsstrategi 2019-2021**
Digitaliseringsstrategien er godkendt i 2019. Strategien tager afsæt i de mange igangværende tiltag på it-området i regionen, herunder ikke mindst kommende ibrugtagninger af EPJ SYD og RIPA SYD. Digitaliseringsstrategien sætter en række initiativer på "arbejdsprogrammet" for de kommende tre år. Initiativerne supplerer og udbygger de initiativer, der allerede er sat i gang i henhold til dels den tidligere Sundheds-it strategi, dels beslutninger om konkrete systemanskaffelser
- **Mit Sygehus**
I 2020 er sket yderligere udvikling af Mit Sygehus. Mit Sygehus er Region Syddanmarks løsning til digital patientinvolvering og har været et vigtigt løsnings under COVID-19 til video konsultationer.

Regional IT er flyttet ind i et nyt datacenter i Kolding og på vej ud af de to hidtidige datacentre i Esbjerg og Odense. Det nye datacenter lever fuldt op til nyeste krav til fysisk sikkerhed og driftsstabilitet som patientbehandlingen med rette stiller. Det er således her regionens patientdata opbevares og drives fra. Den nye teknologi betyder tillige en markant energioptimering på 2,5-3 mio. kr. årligt for den samlede datacenterdrift. I forbindelse med det nye datacenter har Regional IT indrettet 140 arbejdspladser, så Regional IT nu er samlet på to lokationer mod tidligere fire.

Herudover har Region Syddanmark fortsat et højt og kontinuert fokus på informationssikkerhed. Der er i 2020 iværksat mange tiltag for at understøtte, kommunikere og implementere kravene i Databeskyttelsesforordningen samt godkendt en Cyber- og Informationssikkerhedsstrategi, der nu udmøntes i fire hovedtemaer: Forudse, Forebygge, Opdage og Håndtere.

Syddansk Sundhedsinnovation

Syddansk Sundhedsinnovation – SDSI – er Region Syddanmarks stab for sundhedsinnovation og arbejder bl.a. med velfærdsteknologi, digitalt innovation, tværsektorielt samarbejde, brugerkvalificeret byggeri og offentlig-privat samarbejde.

Formålet er at understøtte regionens sygehuse og sociale tilbud i at udvikle og implementere løsninger, der øger effektiviteten og samtidig understøtter offentlig-privat samarbejde. Syddansk Sundhedsinnovation understøtter bredt regionens politiske pejlemærker samt særligt regionens innovationsstrategi, digitaliseringsstrategi, sundhedsaftale og regionale udviklingsstrategi.

SDSI har i 2020 bidraget til at levere en række spændende resultater sammen med – og for – driftsområderne, virksomheder, kommuner og praksis. Det gælder bl.a. følgende aktiviteter og projekter:

- **Funding**

Funding i 2020 har på flere måder været et rekordår i Syddansk Sundhedsinnovation, og der er sendt ekstraordinært mange ansøgninger til fx OPI-puljen i Region Syddanmark, Erasmus+-programmet, TrygFonden, investeringspuljen for AI signaturprojekter m.fl. Resultaterne er gode, og hele 45 pct. af de afsendte ansøgninger har fået tilsagn og samlet skaffet knap 23 mio. kr. i støtte til regionen.

- **Fremskudt Funktion i Børne- og Ungdomspsykiatrien**

Et treårigt satspuljeprosjekt (2019-2021) med det formål at styrke en tidlig indsats til børn og unge med mistrivsel i nærmiljøet. I projektet samarbejdes på tværs af Psykiatrien og de 22 syddanske kommuner bl.a. i form af tværgående sparringsteams. I efteråret 2020 har SDSI evalueret på den værdi som 'Fremskudt Funktion' giver. Der er udgivet to rapporter – en evalueringsrapport og et inspirationskatalog – som inddrages i den videre beslutningsproces omkring den permanente forankring af Fremskudt funktion i Børne- og Ungdomspsykiatrien.

- **Fødselsforberedelse som webinar**

Webinar til gravide er startet i sommeren 2020 med støtte fra Trygfonden. Projektet er startet som en akutindsats under COVID-19 og er efterfølgende blevet en fast del af de tilbud, fødestederne i Region Syddanmark har til gravide. Syddansk Sundhedsinnovation udarbejdede i forbindelse med projektet "Guideline til Webinar som patientrettet undervisning". Denne guideline har inspireret og hjulpet fødesteder i andre regioner til at komme i gang med fødselsforberedelse som webinar – herunder bl.a. Horsens Hospital og Nordsjællands Hospital.

- **Health-CAT**

Health-CAT er et dansk-tysk samarbejde med det formål at udvikle en robotprototype, som kan understøtte plejepersonalet på sygehuse og plejehjem i en eller flere opgaver. I projektet er udviklet en mobil robot, som kan transportere og dispensere småt udstyr fra depoter til patientstuer. Projektet er afsluttet i efteråret 2020, hvor den udviklede robotprototype er testet på Sygehus Sønderjylland.

- **Det Digitale Sundhedscenter/Digital Diabetes**

Det Digitale Sundhedscenter er et partnerskab mellem 20 kommuner, Region Syddanmark samt Diabetesforeningen, Hjerteforeningen og Lungeforeningen. I projektet Digital Diabetes er udviklet app'en Mit Liv – min sundhed målrettet psykisk sårbare med diabetes eller risiko for at udvikle diabetes. App'en understøtter dialog om sygdomshåndtering og livsstil mellem borgeren og social- og sundhedsfaglige medarbejdere. En bevilling fra TrygFonden på 4,9 mio. kr. giver mulighed for fra 2021 at udvikle nye diagnose-områder, fx KOL.

- **Forenkling af administrative opgaver**

I aftalen om budget 2020 indgår en indsats med formålet at afdække, om der er administrative procedurer og registreringer, der ikke nødvendigvis skal videreføres. Syddansk Sundhedsinnovation har gennemført en række observationer på Hjertemedicinsk afdeling på Sygehus Lillebælt. De indsamlede og analyserede data er sammen med en række anbefalinger sammenfattet i en rapport, som forelægges regionsrådet i starten af 2021.

- **Udbredelse af video i praksis**

Region Syddanmark deltog i 2012 i et MedCom-ledet projekt til udbredelse af videotolkning på sygehusene samt et pilotprojekt vedr. udbredelse til praksissektoren. Efterfølgende har praksissektoren fortsat udbredelsen af teletolkning i almen praksis gennem støtte til opsætning af udstyr samt konsulentbistand til opsætning og support ved fejl på udstyret. Muligheden for at få opsat udstyr til teletolkning har været annonceret over for de praktiserende læger i materiale vedr. videreuddannelses- og kursusmuligheder i regionen. I dag har over 80 pct. af de praktiserende læger fået hjælp til opsætning og installation af udstyr til teletolkning.

- **WHINN i en coronatid**

WHINN – Week of Health and Innovation - er den syddanske vidensfestival inden for sundhedsinnovation og velfærdsteknologi. Rammerne for WHINN i 2020 var kraftigt påvirket af COVID-19, men på trods heraf blev afviklet i alt 15 forskelligartede events med fokus på bl.a. telemedicin, digitale kompetencer, ulighed i sundhed, implementering, videokonsultation og internationale fonsmuligheder. WHINN planlægges fremadrettet videreført i den nye nationale klynge "Danish Life Science Cluster".

Sygehusenes basismidler til innovation

Region Syddanmarks sygehuse og stabe har mulighed for at anvende SDSI's kompetencer via en basistimepulje, der er afsat via regionens budget. COVID-19 har påvirket anvendelsen, men på trods heraf er stort alle midler brugt i 2020. SDSI fx bl.a. assisteret Strategisk Indkøb med screening af virksomhedshenvendelser i forbindelse med indkøb af værnemidler.

Finansieringsmodellen for sygehusene

Finansieringsmodellen for 2020 indebærer, at sygehusene i udgangspunktet er rammestyrede med populationsansvar, men med aktivitetsafregning på garantiklinikkerne. Herudover er der aktivitetsafregning for patienter fra Region Sjælland på alle afdelinger på Odense Universitetshospital. Der er desuden fortsat finansiering af væksten i særlig dyr medicin. Afregningsmodel og finansiering i forhold til Friklinikken er fortsat i 2020 som hidtil, dvs. med aktivitetsafregning ud fra en aftalt afregningssats.

Afdelinger, der i 2019 varetog garantifunktionerne, er videreført som garantiafdelinger i 2020. Ud over garantiklinikkerne er der områder, hvor det er vurderet hensigtsmæssigt, at der sker aktivitetsfinansiering som konsekvens af, at området ikke aktivitetsmæssigt er i balance. Det kan være områder, hvor der er usikkerhed om aktiviteten, områder under opbygning m.v. Aktivitetsfinansiering gælder med helårsvirkning fra årets start.

Populationsansvar defineres som ansvar for sygehusbehandling for den andel (specialevis) af patienter, som sygehusene har betjent for de enkelte kommuner indtil det tidspunkt, den nye styringsmodel trådte i kraft. Sygehusene har således ansvar for at sikre patientrettighederne i forhold til udrednings- og behandlingsretten. Det indebærer samtidig et ansvar for, at udsøgningen til andre regioner og til private ikke stiger.

Heri ligger også, at man ikke sender egne patienter videre til fx andre sygehuse, garantiklinikker og regioner, eller drosler ned for aktiviteten sidst på året. Man varetager behandlingen af den population, man har ansvar for, så patienterne i videst muligt omfang ikke har behov for at benytte sig af muligheden for frit sygehusvalg.

Med styring på populationsansvar frem for aktivitet skabes større mulighed for sygehusene til at skabe løsninger, der modvirker aktivitetspresset og bedre kan imødekomme presset for øget kvalitet. Dette kan bl.a. ske ved at udnytte de redskaber, der ligger i den syddanske forbedringsmodel i form af mere optimale patientforløb, reduktion af spild og brug af andre behandlingsformer fx telemedicin og telepsykiatri. Ligeledes vil populationsansvaret give incitament til øget fokus på forebyggelse og samarbejde på tværs af sektorer, så aktivitet, der mest hensigtsmæssigt ligger i primærsektor, også flyttes ud hertil.

COVID-19

Som følge af COVID-19 er der foretaget visse ændringer i finansieringsmodellen for 2020.

Aktivitetsafregningen blev for de aktivitetsafregnede afdelinger og områder suspenderet i perioden marts-maj 2020. Ligeledes blev garantiklinikernes budgetansvar i det private suspenderet for patienter udvisiteret fra og med 18. marts og året ud.

For at nedbringe ventelisterne og afvikle pukler som følge af udskudt aktivitet på grund af COVID-19 har regionsrådet i juni 2020 vedtaget en model med stykprisafergning på konkret udvalgte patientgrupper, som sygehusene har kunnet melde ind med.

Økonomisk balance

De samlede omkostninger er på 21.487,3 mio. kr., inkl. Sundheds andel af Fælles formål og administration samt Renter. Omkostninger vedr. Psykiatrien udgør 2.099,6 mio. kr. heraf.

Heri indgår COVID-19 relaterede merudgifter, som er opgjort til 612,6 mio. kr.

Positive resultater på alle sygehuse

Alle regionens sygehuse har i 2020 – som i 2019 – opnået positive driftsresultater.

Driftsresultater 2020, inkl. saldooverførsler	
	Mio.
Odense Universitetshospital	97,5
Sygehus Sønderjylland	18,8
Sydvestjysk Sygehus	13,1
Sygehus Lillebælt	28,6
Psykiatrisygehuset	25,6
I alt	183,6

For alle sygehuse, inkl. Psykiatrisygehuset, er resultaterne væsentligt påvirket af COVID-19. Økonomisk såvel som aktivitetsmæssigt har 2020 således været præget af, at sygehusene på én og samme tid har skullet håndtere pandemiens udsving, herunder tilvejebringe en robust og skalerbar COVID-19 kapacitet og

samtidigt sideløbende skullet normalisere aktiviteten og nedbringe ventelister, oparbejdet under perioden, hvor ikke-kritisk aktivitet blev udskudt. Trods de ekstraordinære styringsvilkår vurderes sygehusene i balance ved udgangen af 2020. Heri indgår, at sygehusene er kompenseret for alle COVID-relaterede merudgifter.

For alle sygehuse gælder herudover, at resultaterne ses i lyset af betydelige forsinkelser af øvrige planlagte, ikke direkte patientrelaterede aktiviteter. Fx konstateres betydelige forsinkelser i planlagte forsknings- og kursusaktiviteter, implementeringen af nye initiativer i budget 2020 m.v., ligesom der er fald i udgifterne til fx øvrige lægelige artikler, implantater mv. Desuden har det betydelige arbejdspress på sygehusene betydet, at planlagt ferie er udsat og i stedet afvikles i 2021.

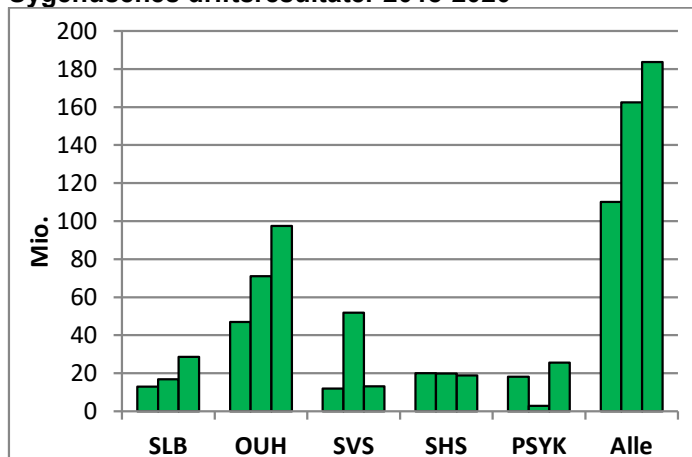
Også på den anden side af pandemien vil sygehusenes økonomi og aktivitet været præget heraf. For at sikre den nødvendige robusthed til at håndtere "efterdønningerne" fra COVID-19 har sygehusene i 2020 gennemført interne konsolideringer via fremrykning af indkøb af medicin og andet, renoveringsarbejder m.v.

I resultatet indgår, at Odense Universitetshospital i 2020 via central konto har opsparet 51 mio. kr. til dækning af primært flytteudgifter forbundet med ibrugtagningen af Nyt OUH. 2020-resultatet for sygehusene under ét er forbedret med ca. 80 mio. kr. i forhold til 2019, når der tages højde for, at Sydvestjysk Sygehus og Odense Universitetshospital ikke fik genbevilget 2019-resultatet i 2020 i fuld udstrækning. Dele af 2019-resultatet blev i stedet overført til kommende år, hvor de to sygehuse skal aflevere effektiviseringsgevinster ved nye sygehus-byggerier eller faser heraf.

Endelig skal resultaterne også vurderes i lyset af, at især Sydvestjysk Sygehus og Odense Universitetshospital er påbegyndt tilpasning af omkostningerne til nye driftsniveauer, når forudsatte effektiviseringskrav i forbindelse med ibrugtagning af nye sygehusbyggerier skal indfris. Psykiatrisygehuset og Sygehus Lillebælt har allerede gennemført nødvendige tilpasninger til effektiviseringskravene, mens Sygehus Sønderjylland i 2021 skal tilpasse omkostningsniveauet med henblik på aflevering af effektiviseringskravet i 2022.

Sygehusenes resultater de seneste tre års er vist nedenfor.

Sygehusenes driftsresultater 2018-2020

Sygehusenes mindreforbrug op til 1 pct. af korrigeret budget genbevilles i 2021 eller senere år. Heri kan indgå, at en del af årets mindreforbrug anvendes til gradvis indfasning af effektiviseringskravene forbundet med ibrugtagning af nye sygehusbyggerier.

COVID-19 relaterede merudgifter

De opgjorte COVID-19 relaterede merudgifter beløber sig til i alt 612,6 mio. kr. på driften og 39,7 mio. kr. på anlæg. Driftsudgifterne er fordelt på følgende udgiftstyper:

Opgjorte Covid-19 relaterede merudgifter	Mio.
Test samfundsspor (i alt 48 mio. fraregnet kompensation fra staten på 46 mio.)	2
Merudgifter til testmaterialer, værnemidler og rengøring inkl. opbygning af sikkerhedslager	416
Test og behandling på sygehusene og Ambulance Syd	200
Opbygning af sikkerhedslager, medicin	26
Pukkelafvikling	12

Mindreudgifter vedr. sygesikring, siddende patienttransport og det frie sygehusvalg	-54
Barselsrefusion m.m.	10
I alt	613

I løbet af 2020 er udgifter til COVID-19 primært afholdt på sygehusene og hos Ambulance Syd samt på ovennævnte fælleskonti.

Fælleskonti på drift og anlæg er løbende anvendt til primært engangsudgifter, som ikke indgår i den normale sygehusdrift, fx udgifter til regionale karantæne-/testfaciliteter, nødvendige ombygninger, ekstra medicinsk udstyr m.m. Hertil kommer Sygehus Sønderjylland og Strategisk Indkøbs indkøb af fællesregionale værnemidler m.m., ligesom statens a conto-refusion vedr. test i samfundssporet er bogført her.

Sygehusene og Ambulance Syd har afholdt COVID-19 relaterede udgifter til værnemidler, testkits, analyser, ekstra rengøring m.v. samt udgifter til nye test-, behandlings- og analysefunktioner.

I forbindelse med regnskabsafslutningen er sygehusene og Ambulance Syd kompenseret for opgjorte COVID-19 relaterede merudgifter:

Mio. kr.	COVID-19 merudgifter
Odense Universitetshospital	167,6
Sygehus Lillebælt	100,1
Sydvestjysk Sygehus	67,8
Sygehus Sønderjylland	48,9
Ambulance Syd	19,6
Psykiatrisygehuset	1,6
I alt	405,4

Konsolidering via fremrykning af initiativer

Inden for årets udgiftsloft er prioriteret indkøb, anskaffelser og renoveringsprojekter på sygehusene.

Tilsvarende planer er gennemført i 2018 og 2019 med afsæt i sygehusenes langsigtede renoveringsbehov. Investeringerne bidrager til at lette udgiftspresset på regionens samlede økonomi – drift og anlæg – i de kommende år, bl.a. for at sikre det nødvendige råderum til at dække engangsudgifter ved ibrugtagningen af Nyt OUH. Samtidig understøtter investeringerne højt prioriterede indsatsområder, fx i relation til regionens klimastrategi.

Prioriteringen af årets renoveringsarbejder er sket i lyset af COVID-19, herunder har det været nødvendigt at sikre, at projekterne kan gennemføres uden at forstyrre den kliniske drift på sygehusene.

Regionsrådet har i maj 2020 afsat i alt 272 mio. kr. til ekstraordinære investeringer, herunder fremrykkede renoveringsarbejder i driften for 147 mio. kr. Projekterne omfatter bl.a. udskiftning af facade på Nyborg Sygehus, renovering af læge- og sundhedshus, renovering af elevatorer samt renovering/udskiftning af køleanlæg, kloakker ventilation og el-net på sygehusene. Enkelte af investeringerne ventes først afsluttet i 2021.

Sidst på året er fremrykket indkøb af medicin og lægelige artikler for ca. 200 mio. kr., ligesom der er sket genforsikring for 225 mio. kr. af pensionsforpligtigelser i forhold til grupper af tjenestemandsansatte. Herudover bidrager delvis indfrielse af regionens leasingforpligtigelse til at frigøre råderum på regionens drifts- og anlægsrammer til investeringer i medicoteknisk apparatur m.v.

Medicin

Gennem regionens levetid er udgifterne til sygehusmedicin vokset med i gennemsnit ca. 6 pct. om året, hvilket er langt mere end væksten i sundhedsvæsenets samlede økonomi. Over tid udgør denne udgiftspost dermed en stadig større andel af de samlede budgetter.

Væksten i udgifterne til medicin skyldes bl.a., at patienterne lever længere og derfor skal have medicinen i længere tid, og at der løbende kommer nye – og ofte dyrere – præparater på markedet.

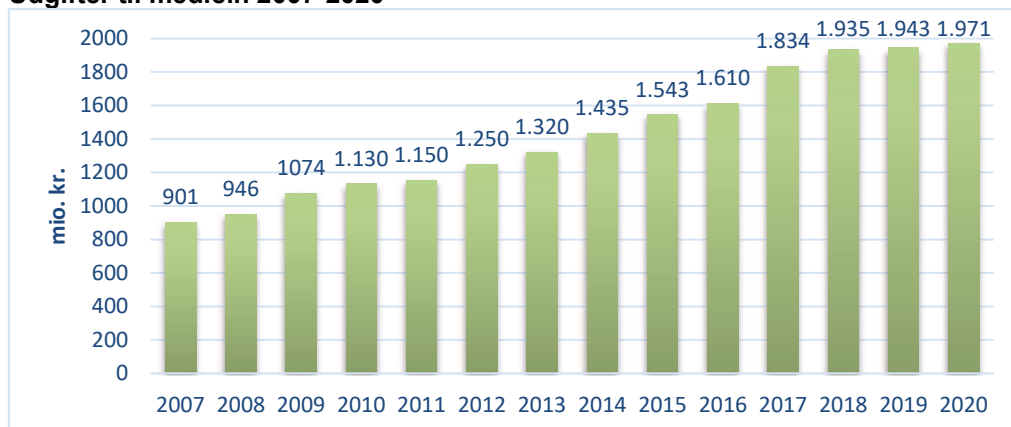
De seneste to år der dog været en mere afdæmpet vækst på ca. 1 pct. år, hvilket bl.a. skyldes realisering af besparelser som følge af patentudløb og deraf faldende priser inden for udvalgte præparater.

Herudover kan noget af den afdæmpede vækst tilskrives arbejdet i Medicinrådet, der siden 2017 har haft til opgave at fremme en rationel og ensartet ibrugtagning af ny sygehusmedicin.

Sygehusene har konstant fokus på hurtig implementering af anbefalingerne fra Medicinrådet og løbende at skifte, når sammenlignelige, men billigere, præparater kommer på markedet.

Udgifterne til sygehusmedicin er i 2020 på 1.971 mio. kr., korrigeret for lagerforskydninger. Medicin tegner sig dermed for ca. 1/7 af de somatiske sygehuses samlede driftsudgifter.

Udgifter til medicin 2007-2020

Produktivitet

Udviklingen i sygehusenes produktivitet opgøres årligt. Produktiviteten måles som forholdet mellem værdien af behandlingerne, opgjort i DRG, og de udgifter, der er medgået hertil. Produktiviteten for det enkelte sygehus angives med et tal for, hvordan sygehusene ligger i forhold til landsgennemsnittet (indeks 100).

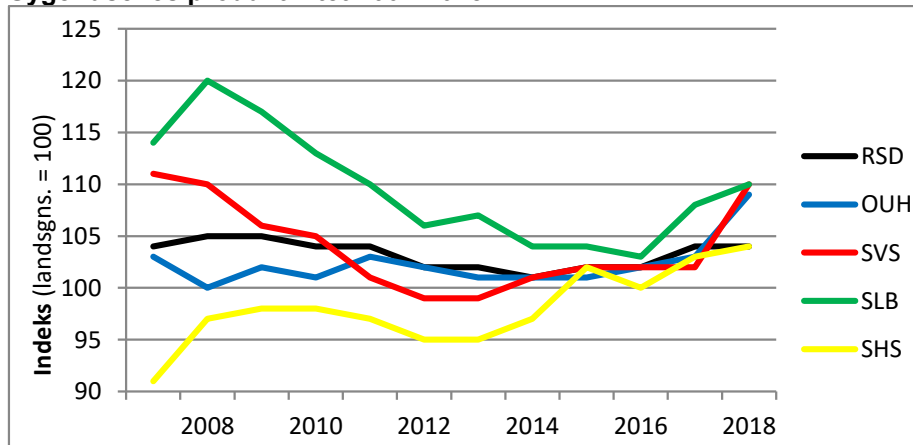
Ved overgangen til LPR3 i 2018 er datagrundlaget ændret, hvilket betyder at man skal være påpasselig med at drage sammenligninger med tidligere år.

Fra 2007 til 2018 er produktiviteten i gennemsnit forbedret med 2,3 pct. årligt på landsplan.

Sygehusene i Region Syddanmark havde i 2018 under ét en produktivitet på 109, dvs. over gennemsnittet.

Sygehus Lillebælt har igennem hele regionens levetid været det sygehus, der har den højeste produktivitet, men forskellen mellem sygehusene er indsnævret igennem årene og i 2018 ligger tre af de fire sygehuse inden for ét indekspoint.

Sygehusenes produktivitet 2007-2018

Tal for udviklingen i produktiviteten i 2019 er endnu ikke offentliggjort.

Administrationsgrad

I regi af Danske Regioner har regionerne tidligere – senest i 2016 – i fællesskab opgjort det administrative ressourceforbrug. Opgørelserne var baseret på antal årsværk, beskæftiget med administrative opgaver.

For at sikre større gennemsigtighed og sammenlignelighed er, jf. økonomiaftalen for 2018, udviklet en ny kontoplanløsning til at opgøre regionernes samlede udgifter til administration (og it), dvs. såvel centralt som decentralt, første gang i forbindelse med regnskab 2019.

På sundhedsområdet omfatter den nye opgørelse dermed

- **central administration**, dvs. afdelinger i Regionshuset
- **decentral administration**, dvs. administrative afdelinger på sygehuse
- **dedikerede administrative medarbejdere**, fx på kliniske afdelinger (ud fra stillingskategori).

Hertil lægges sundhedsrådets andel af udgifter til **fælles administration**, dvs. tværgående stabe i Regionshuset. Det sker for, at opgørelsen ikke påvirkes af forskelle mellem de enkelte regioner, hvad angår valg af central hhv. decentral organisering og opgaveløsning.

Region Syddanmarks samlede udgifter i 2020 til administration af sundhedsområdet udgør i alt 932,6 mio. kr., svarende til en administrationsgrad på 3,32 pct. af de samlede bruttodriftsudgifter, hvilket er stort set uændret i forhold til 2019. Pt. foreligger ikke 2020-tal på landsplan.

De samlede driftsudgifter til IT udgør i 2020 670,1 mio. kr. Heri indgår altså ikke anlægsudgifter vedr. IT.

Kvalitet

Patientsikkerhed

I 2020 er rapporteret 13.573 utilsigtede hændelser i Region Syddanmark til databasen. Heraf omhandler 11.058 regionens egne sygehuse, mens 2.515 omhandler det øvrige regionale sundhedsvæsen, fx praktiserende læger og speciallæger, tandlæger, terapeuter og kiropraktorer, apoteker, vagtlægeordningen samt ambulancerne.

Team Patientsikkerhed i regionshuset deltager aktivt i nationale fora såsom Patientsikkerhedsrådet i Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Udvalget for Medicinsk udstyr i Lægemedelstyrelsen og Fagligt Forum i Styrelsen for Patientsikkerhed. Sammen med øvrige regioner er på nationalt plan udarbejdet en tværregional samarbejdsmodel for at styrke læring, spredning og koordinering af patientsikkerhedsarbejdet nationalt og på tværs af regionerne til gavn for patienterne. Samarbejdsmodellen har medført etablering af to tovholdergrupper om patientsikkerhed på henholdsvis praksisområdet og på det regionale virksomhedsområde, der begge refererer til Temagruppen for Kvalitet.

De vigtigste indsatser i 2020:

- At formidle viden og læring om de utilsigtede hændelser, både lokalt, nationalt og internationalt, med henblik på gensidig læring, fx gennem fagblade som Praksisnyt, iPraksis samt relevante fagblade og på forskellige faglige temadage
- At optimere arbejdsgangen ved behandling af meningitispatienter i regionen ved udvikling af e-læringsprogrammer
- At undervise sundhedsprofessionelle i kvalitetsværktøjer og analysemetoder i regionen, i de andre regioner, på uddannelsesinstitutioner og ved Dansk Selskab for Patientsikkerhed og formidling i fagbøger
- At undervise det regionale sundhedsvæsen i korrekt anvendelse af den nationale database, som de utilsigtede hændelser rapporteres til, til gavn for patienternes sikkerhed
- At undervise apoteksfarmaceuter om risikosituationslægemidler og patientsikkerhed
- At bidrage til udbredelse af viden lokalt, fx Risikokoordineringsmøder
- At bidrage til revision af regionale retningslinjer, som indberetning af medicinsk udstyr, forudgående fravalg af genoplivning og for håndtering af dosisdispensering ved/under indlæggelse og udskrivelse
- At koordinere og facilitere deltagelse i nationalt pilotprojekt om lettere rapportering og ændret rapporteringspligt
- At deltage i COVID-19 arbejdet med fokus på sikkerhed, robusthed og samarbejde på tværs samt opdatering af retningslinjer i relation til COVID-19

Den Syddanske Forbedringsmodel

Formålet med Den Syddanske Forbedringsmodel (DSFM) er at skabe grundlag for forbedringer, der giver værdi for patienter og borgere. Perspektivet i Den Syddanske Forbedringsmodel er fortsat, at det syddanske sundhedsvæsen udvikles som en robust organisation med kapacitet til løbende at gennemføre og lede forbedringer. Og at regionen med fokus på "Det bedste for borgere og patienter" kan fastholde positionen som en økonomisk veldrevet og ressourceeffektiv organisation med høj kvalitet i ydelserne.

Trods COVID-19 har der samlet set været fremdrift i forbedringsarbejdet – herunder udbredelse af forbedringskulturen – i det forløbne år. Implementering af forbedringsmodellen har styrket og gjort organisationen mere robust i forhold til at imødegå de udfordringer, som COVID-19 har stillet det syddanske sundhedsvæsen overfor i 2020. Særligt har fokus på ledelse været vigtig, men også de specifikke metoder i modellen er brugt intensivt i en tid, hvor kapacitet og ressourcer har været presset. Fx har forbedringsmodellens måde at analysere og tilrettelægge processer været helt central i opbygningen af både vaccinations- og testcentre, men også i omlægningen af kapaciteten under den første bølge i foråret 2020.

Til at understøtte arbejdet med DSFM er der på regionalt niveau nedsat en styregruppe, et forbedringsledernetværk og en regional fællesfunktion. Deres fælles opgave er at sikre, at DSFM styres, koordineres og udvikles som en model med fælles gods på tværs af enhederne. Ledere og forbedringsmedarbejdere uddannes løbende i dels forbedringsledelse, dels Avanceret Lean Træning (ALT), som er de nødvendige uddannelsesmæssige grundpiller i DSFM. Alle understøttende og uddannelsesmæssige funktioner har i 2020 været aktive og fungerende på trods af coronapandemien. Dog er certificering af medarbejdere, der skal drive forbedringsworkshops i nogle tilfælde udskudt til 2021. Det samme gælder bl.a. det årlige læringsseminar, som grundet COVID-19 først afvikles ultimo 2021.

Regionernes Kliniske KvalitetsudviklingsProgram (RKKP)

De kliniske kvalitets databaser er en vigtig brik i at arbejde datadrevet med at øge kvaliteten af patientbehandlingen i Region Syddanmark. De kliniske kvalitetsdatabaser indsamler og afrapporterer data om patienters udredning, sygdom og behandlingsforløb inden for specifikke sygdomsområder med det formål at belyse den kliniske kvalitet og resultatet af sundhedsvæsenets indsats.

Nationalt tager flere af de nedsatte Lærings- og Kvalitetsteams (LKT) udgangspunkt i og understøttes af en klinisk kvalitetsdatabase. Det gælder fx i forhold til den i 2020 afsluttede LKT Hoftenerø Lårbensbrud og det kommende LKT Akut Kirurgi.

På regionalt niveau bruges resultaterne bl.a. til at identificere områder, hvor der synes at være behov for en særlig indsats i forhold til forbedring af den kliniske kvalitet eller områder, hvor der synes at være særlige udfordringer med hensyn til indberetning af data og datakomplethed (registreringsudfordringer).

Undersøgelse af patientoplevelser

Region Syddanmark har siden 2007 deltaget i de landsdækkende undersøgelser af patientoplevelser (LUP). Undersøgelserne gennemføres en gang om året og er randomiserede og anonymiserede. LUP er en væsentlig kilde til viden om patientens oplevelse af mødet med sundhedsvæsenet og udgør dermed et vigtigt grundlag for og input til de initiativer, der iværksættes til kvalitetsforbedring af de områder, hvor resultaterne ikke har været tilfredsstillende.

I 2019 er der vedtaget en ny strategi for fremtidens LUP. Fremtidens LUP vil således komme til at ligne det, der siden 2017 er arbejdet med i Region Syddanmark i form af LUP light, som er månedlige undersøgelser af patientoplevelsen. Den nationale pilotprojekt, som afløser LUP Light kaldes LUP Løbende. Der er i 2020 udviklet nye resultatvisninger, således at resultaterne i LUP Løbende kan monitoreres lokalt og regionalt.

Infektionshygiejne

Som følge af COVID-19 har der været særlig opmærksomhed på hygiejneområdet. Arbejdet med infektionshygiejne har således i høj grad været præget af, at der er brugt mange ressourcer på håndteringen af COVID-19.

Den regionale handleplan for nedbringelse af sygehuserhvervede infektioner er forlænget og løber frem til 2023. Som led i arbejdet med at nedbringe infektioner er der i 2020 udarbejdet en retningslinje for temperaturmåling, hvor øretemperaturmåling implementeres som førstevalg til temperaturmåling i Region Syddanmark. Formålet med retningslinjen har været at minimere risikoen for infektioner, da rektaltermometre medfører en risiko for, at patientens nærmiljø kan forurennes med afføringsbakterier.

Sygehusene arbejder fortsat med lokale indsats for at realisere både lokale og regionale målsætninger for reduktion af sygehus erhvervede infektioner, hvilket er i tråd med et af handleplanens fokusområder.

På rengøringsområdet har fokus i 2020 været på læring og implementering af den nye Nationale Infektionshygiejniske Retningslinje (NIR) for rengøring

Antibiotikaforbrug

I 2020 har den Regionale Antibiotikagrube afholdt to workshops i samarbejde med almen praksis. De to workshops har dannet udgangspunkt for et samarbejde om rationel anvendelse af antibiotika i almen praksis, og der arbejdes videre med et projekt med fokus på urinvejsinfektioner i Lægevagten.

Derudover er der igangsat et arbejde med retningslinjer rettet mod håndtering af patienter med mistænkt allergi over for et antibiotikum samt en retningslinje for transplantation med afføring som behandlingsform.

Den Regionale Antibiotikagrube har på det kirurgiske område udarbejdet en kirurgisk retningslinje for profylaktisk anvendelse af antibiotika inden for det ortopædkirurgiske speciale, der er blevet offentliggjort og implementeret i 2020. Retningslinjen skal sikre rationel anvendelse af antibiotika i forbindelse med forebyggende behandling ved kirurgi.

Personlig Medicin

Personlig medicin er betegnelsen for, at man målretter behandlingen til den enkelte patient med udgangspunkt i deres personlige karakteristika, herunder især genetiske forhold.

De overordnede politiske rammer for Region Syddanmarks strategiske satsning på personlig medicin er knæsat med vedtagelsen af visionsoplægget "Sammen om individuel behandling" for en syddansk infrastruktur for personlig medicin.

I oplægget fastlægges regionens vision for området: et tilbud om personlig medicin som del af behandlingen til alle relevante patientgrupper. Ligeledes indeholder oplægget de grundlæggende principper, som regionen vil arbejde ud fra, og som dels inkorporerer de nationale principper på området, dels udbygger dem på områder, hvor Region Syddanmarks værdier og visioner tilsiger det. Det drejer sig fx om "patientbehandling og diagnostik i fokus", "lokal forankring og synlighed" og "udnytte eksisterende kompetencer og miljøer".

I forlængelse af visionsoplægget har regionsrådet bevilget midler til etableringen af syddansk datastøttecenter. Arbejdet med etableringen koordineres løbende med og inspireres gensidigt af forskellige samarbejdspartnere på området, fx Syddansk Universitet, øvrige regioner og universiteter og Nationalt Genom Center. Den konkrete udformning af "Syddansk Datastøttecenter for Personlig Medicin" er huse, som i vidt omfang bemandes med specialiserede medarbejdere fra eksisterende faglige miljøer i form af delestillinger.

Region Syddanmark bidrager på nationalt plan til flere grundlæggende initiativer med relation til personlig medicin, herunder indgår regionen i et nært samarbejde med Nationalt Genom Center og Vestdansk Samarbejde om Personlig Medicin.

Patientrapporterede Oplysninger (PRO)

Patientrapporterede oplysninger (PRO) er data, der rapporteres af patienten selv og omhandler patientens helbredstilstand, herunder fysisk og mentalt helbred, symptomer, helbredsrelateret livskvalitet og funktionsniveau. PRO-data indsamles typisk via spørgeskemaer, som patienten udfylder. Svarene bruges i sidste ende til at give patienterne større indflydelse, da involvering af patientens eget perspektiv via spørgeskemaer sikrer god dialog og prioriterer behandlingsindsatsen derhen, hvor den patientoplevede værdi er størst.

I 2020 har der særligt været fokus på at realisere den nye beslutningsstruktur for det fællesregionale PRO-område, som sundhedsdirektørkredsen i Danske Regioner vedtog primo 2020. Den nye beslutningsstruktur betyder, at flere tidligere styregrupper er nedlagt – fx styregruppen for det fællesregionale AmbuFlex-samarbejde. Ansvaret for koordinering, prioritering m.v. af den fællesregionale PRO-indsats er nu samlet ét sted hos en fællesregional PRO-styregruppe. Denne styregruppe har også overtaget ansvaret for PRO-løsninger, der er udviklet i regi af RSI PRO-projektet.

I Region Syddanmark er SydPRO etableret som en fælles funktion, der på tværs af sygehusene, IT og centralt koordineret fra Kvalitet og Forskning i regionshuset understøtter arbejdet med PRO i hele regionen. I SydPRO varetages ligeledes regionens engagement i forhold til betjeningen af den fællesregionale PRO-styregruppe og øvrige eksterne samarbejdsrelationer på området.

Region Syddanmark har i 2020 bidraget til demonstrationsprojekter sammen med Regionernes Kliniske KvalitetsudviklingsProgram (RKKP) om sikker databevægelighed på tværs af sektorer via den nationale PRO-infrastruktur. Der arbejdes videre med disse demonstrationsprojekter i 2021.

Region Syddanmarks sygehuse deltager alle i PRO-indsatser i forskelligt omfang. Erfaringerne herfra opsamles og deles via fælles samarbejdsfora – internt i regionen såvel som i samarbejde med øvrige regioner, kommuner, statslige myndigheder samt interesseorganisationer.

Inddragelse af patienter og pårørende

Inddragelse af borgere, patienter og pårørende er et af regionens indsatsområder. Der er mange forskellige initiativer på de syddanske sygehuse for at forbedre patientinddragelsen. Initiativerne kan omhandle inddragelse i patientens egen konkrete behandling samt organisatorisk inddragelse. Nogle initiativer er lokalt forankrede, men nogle er fælles og regionalt dækkende, fx Center for Fælles Beslutningstagning.

Center for Fælles Beslutningstagning

Center for Fælles Beslutningstagning er et regionalt initiativ med det formål at støtte patienten i at tage den rette beslutning under et behandlings-, udrednings- eller plejeforløb. Regionsrådet for Region Syddanmark afsatte i 2019 4 mio. kr. for at udrulle de lokalt opnåede resultater på Sygehus Lillebælt på regionens fire somatiske sygehusenheder samt inden for psykiatrien. Udrulning er nu igangsat på 20 afsnit/afdelinger på tværs af regionen.

Med virkning fra 2020 har alle sygehusenheder ansat lokale implementeringskonsulenter for at udrulle og forankre initiativet. Implementeringskonsulenterne er ledelsesmæssigt forankret på deres lokale sygehusenhed, men deltager i et regionalt netværk med henblik på erfaringsudveksling og læring. Der er udviklet 24 *Beslutningshjælpere*, som støtteværktøjerne kaldes.

Udrulningen af Beslutningshjælperen understøttes bl.a. af, at 85 undervisere på tværs af regionen har deltaget i kurset "Teach-the-Teachers" og de har undervist 547 af deres egne kolleger. Dertil kommer at 79 ledere har deltaget på kurset "Fælles Beslutningstagning for ledere".

Endelig indeholder modellen for udrulning af Beslutningshjælperen også et ny udviklet E-læringsprogram, som interaktivt underviser klinikere i at praktisere fælles beslutningstagning i samtalen med patienten. Programmet kan tilgås via Plan2Learn. Der er fastsat regionale resultat- og procesmål til monitorering af indsatsen. Bl.a. er der lagt to nye spørgsmål om fælles beslutningstagning ind i LUP-light, og der foretages observationer i de involverede afdelinger. Regional implementering er således igangsat i 2020, men hastigheden er påvirket af Covid-19.

Lærings- og kvalitetsteams

Et lærings- og kvalitetsteam er et nationalt netværk af klinikere og ledere fra relevante afdelinger og enheder samt en ekspertgruppe, som arbejder med kvalitetsforbedringer inden for et nøje afgrænset område, hvor behandlingskvaliteten generelt er utilfredsstillende og/eller, hvor der er stor, uønsket variation i kvaliteten.

Regionerne er på skift ansvarlige for at koordinere og gennemføre landsdækkende aktiviteter i forhold til et specifikt lærings- og kvalitetsteam. I Region Syddanmark tager arbejdet i de lokale forbedringsteams på sygehusenhederne afsæt i Den Syddanske Forbedringsmodel.

I 2020 er det blevet skærpet, forud for den kommende indstillingsrunde, at igangsætte lærings- og kvalitetsteams på baggrund af lokale succesfulde projekter i klinikken, og at evidens, data og faglig konsensus skal foreligge på igangsættelsestidspunktet

COVID-19 har betydet forsinkelser, men i løbet af 2020 er LKT hoftenære lårbensbrud for den +65-årige patient afsluttet med forbedringer for patienterne til følge, hvor Region Syddanmark havde ansvaret for at koordinere og gennemføre de landsdækkende aktiviteter, herunder afvikling af et afsluttende seminar.

Specialeplaner

Sundhedsstyrelsen har kompetencen til at beslutte, hvor regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner placeres. Godkendelse sker efter ansøgning fra regionerne og udmøntes i en såkaldt specialeplan. Formålet med specialeplanlægningen er at sikre høj faglig kvalitet i behandlingen, helhed i patientforløbene og den bedste udnyttelse af ressourcerne. Specialeplanlægningen skal desuden fremme nødvendig opbygning og vedligeholdelse af ekspertise, forskning og udvikling for at sikre den bedste behandling af patienterne.

Specialeplanen omhandler placering af regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner (undersøgelser/ behandlinger) på landets offentlige og private sygehuse. Dette involverer 35 lægefaglige specialer, heraf to inden for det psykiatriske specialområde. Hertil kommer tandlægespecialet.

Den specialiserede behandling udgør en lille del af alle sygehusbehandlinger. Øvrige sygehusbehandlinger foregår på hovedfunktionsniveau, som regionerne selv beslutter placeringen af.

Kræftbehandling

For at sikre accelererede patientforløb på kræftområdet er efterlevelse af forløbstider i kræftpakkerne et højt prioriteret regionalt indsatsområde. Den samlede målopfyldelse i kræftpakkeforløb for Region Syddanmark har i 2020 været på 84 pct. mod 82 pct. i 2019. Det betyder, at 84 pct. af patienterne har påbegyndt initial behandling inden for den samlede standardforløbstid, der er fastsat i kræftpakkerne.

Der vil også fremover være behov for en målrettet indsats på kræftområdet med fokus på bl.a. forebyggelse i forhold til rygning og alkoholvaner, tidligere opsporing og diagnostik samt på øget patientinddragelse og kontinuitet og kvalitet i behandlingen. Introduktion af Patientansvarlig læge på sygehusene skal bl.a. være med til at understøtte øget sammenhæng og tryghed i forløbene for patienterne.

I aftalen om budget 2021 er prioriteret økonomi til en styrket indsats til patienter med senfølger efter kræft. Der oprettes derfor senfølgeklinikker på regionens sygehuse, ligesom der etableres et regionalt kompetencecenter i regi af Sygehus Lillebælt. I samme aftale er desuden afsat midler til et løft af den palliative indsats, som også skal komme kræftpatienter til gavn. Herudover har de seneste budgetaftaler haft forskning, udvikling og udbredelse af personlig medicin som et særligt fokusområde. Det sigter mod en mere skræddersyet behandling til bl.a. kræftpatienter.

Ret til hurtig udredning

Patientrettigheder er udpeget som et regionalt indsatsområde, herunder ret til hurtig udredning. På det somatiske område er målet for udredning at nå en målopfyldelse på 90 pct. For det psykiatriske område er målet at fastholde det hidtidige høje niveau.

Grundet COVID-19 ret til hurtig udredning været suspenderet fra 18. marts 2020 til 1. marts 2021 for det somatiske område. For det psykiatriske område er ret til hurtig udredning genindtrådt 1. september 2020.

Sygehusbehandling i EU/EØS

I forbindelse med implementering af EU's patient-mobilitetsdirektiv i den danske lovgivning er der fastslået en ret til at få foretaget behandling i andre EU/EØS lande på offentlige og private sygehuse.

Som i Danmark er det et krav, at patienten skal være henvist til planlagt behandling, og at samme eller lignende behandling findes i det danske sygehusvæsen. Der er også krav om, at patienten søger forhåndsgodkendelse ved specialiseret behandling og ved behandlinger, der kræver mindst én nats indlæggelse. Regionen kan give afslag på forhåndsgodkendelse, hvis behandlingen kan tilbydes rettidigt i Danmark.

Refusion for behandling svarer til, hvad samme eller lignende behandling ville koste i Danmark (DRG-takster). Hvis behandlingen er dyrere i udlandet, indebærer det egenbetaling for patienten. Patienten skal selv finde behandlingssted og sørge for alle informationer til brug for refusionsansøgningen. Patienten er ikke omfattet af de danske klagesystemer i forhold til patienterstatning og Styrelsen for Patientsikkerhed.

I 2020 har regionen modtaget 520 sager om sygehusbehandling i EU/EØS-lande mod 375 sager i 2019. En del sager vedrører akut sygehus-/skadestuebehandling. Sagerne omfatter dels patienter på private klinikker i EU, og dels sager, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed har bedt regionen tage stilling til, om patienterne efter reglerne i sygehusbekendtgørelsen stilles økonomisk bedre end efter reglerne i forordning 883/04 (blåt kort).

Opkrævning af betaling for akut og fortsat sygehusbehandling for personer uden bopæl i Danmark

Som følge af en ændring i sundhedsloven i 2019 skal regionerne opkræve betaling for akut og fortsat sygehusbehandling af personer, der ikke har bopæl i Danmark, og som ikke kan dokumentere ret til vederlagsfri behandling, fx ved fremvisning af det blå EU-sygesikringskort, det Særlige Sundhedskort, bopæl i et nordisk land omfattet af Nordisk Konvention m.v.

Ændringen berører især turister og andre på kortvarigt ophold i Danmark, personer som har midlertidigt ophold uden bopælsregistrering, og personer som er fraflyttet Danmark, og som ikke længere er omfattet af dansk sygesikring.

Efter Storbritanniens udtrædelse af EU skal britiske borgere pr. 1. januar 2021 medbringe et britisk EU-sygesikringskort som dokumentation for ret til vederlagsfri behandling under midlertidigt ophold i Danmark. Det gælder for britiske sikrede borgere og deres medforsikrede familiemedlemmer, omfattet af Udtrædelsesaftalen mellem EU og Storbritannien. Britiske arbejdstagere og grænsearbejdere, omfattet af Udtrædelsesaftalen, har fortsat ret til det Særlige Sundhedskort og dermed til vederlagsfri sygehusbehandling i Danmark.

I forbindelse med mellemstatslig refusion i EU er i henhold til reglerne for det blå EU-sygesikringskort sendt anmodning om refusion for 18 mio. kr. i 2020. Derudover er opkrævet betaling for 4,4 mio. kr. hos personer uden bopæl i Danmark, som ikke har kunnet dokumentere ret til vederlagsfri behandling.

Generelle rejserestriktioner som følge af COVID-19 formodes at have haft betydning for det samlede niveau af refusion og opkrævning af betaling for akut og fortsat sygehusbehandling i 2020.

Indsatser som følge af Corona-virus og COVID-19

I 2020 har Sundhedsplanlægning varetaget en bred opgaveportefølje i forhold til COVID-19, herunder sekretariatsfunktion for regionens COVID-19 task force, koordination mellem sygehusene og mellem afdelinger i regionen, opgaver i forhold til test, vaccination, sygehuskapacitet til COVID-19, senfølgeindsats i forbindelse med COVID-19, nedlukning af aktivitet og dispensering af patientrettigheder samt transport og isolation af patienter med bekræftet eller mistænkt COVID. Herudover er varetaget en række beredskabsopgaver og kontakt med centrale myndigheder. Sundhedsplanlægning har ligeledes deltaget i en række nationale udvalg og varetaget kommunikationsopgaver i forhold til borgere, presse, myndigheder og politisk niveau. Indsatsen er varetaget i tæt samarbejde med sygehusene og andre afdelinger i regionshuset.

Opgaven med test for COVID-19 har løbende udviklet sig fra opbygning af testkapacitet på de kliniske mikrobiologiske afdelinger til opbygning af store og lokale testcentre i regi af Testcenter Danmark, mobil PCR-testkapacitet, test i forbindelse med grænselukninger samt systematisk test af medarbejdere på sundheds- og socialområdet i kommuner og regioner. Senest er iværksat en stor indsats i forhold til opbygning af et fintmasket net af hurtigteststeder i samarbejde med private udbydere af hurtigtest, herunder test i forbindelse med arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner. Fra marts 2020 til marts 2021 er foretaget mere end 4,1 mio. coronatests i Region Syddanmark, heraf har de fire kliniske mikrobiologiske afdelinger tilsammen analyseret mere end 1 mio. prøver.

Vaccination mod COVID-19 blev påbegyndt 28. december 2020. Organiseringen er lagt decentralt i regi af sygehusene, der har opbygget vaccinationscentre, udkørende enheder og pop-up vaccinationsklinikker. Herunder er varetaget en meget stor koordineringsopgave med kommunerne i forhold til at sikre vaccination af ældre og sårbare borgere, herunder borgere på plejehjem, sociale institutioner og vaccination i eget hjem. Der er udarbejdet eskaleringsplaner, så vaccinationskapaciteten kan følge med udbuddet af vacciner.

Sygehusene i Region Syddanmark omstillede i 2020 løbende kapaciteten for at kunne tage imod patienter med COVID-19 på grundlag af nationalt planlægningsgrundlag, udmeldt af Sundhedsstyrelsen. For at sikre kapacitet både på intensivafdelinger og til medicinske senge til patienter med COVID-19 blev i fornødent omfang udskudt planlagte operationer. Den akutte aktivitet samt behandling af kræft- og hjertepatienter var ikke berørt.

I kølvandet på COVID-19 har regionen oprettet to senfølgeklinikker for COVID-19 på henholdsvis Odense Universitetshospital og Sygehus Lillebælt Kolding. Senfølgeklinikkerne ser patienter med komplekse eller langvarige senfølger. De to klinikker har i fra november 2020 til marts 2021 samlet fået henvist 220 patienter. De fleste senfølger i forbindelse med COVID-19 følges hos egen læge eller i andre afdelinger på sygehus.

Planlægning af nye indsatser for akutte patienter, hjertepatienter og fødsler

I aftalen om budget 2020 indgik, at der skulle udarbejdes planer for henholdsvis det akutte område, fødeområdet samt hjerteområdet.

Med akutplanen omsættes Sundhedsstyrelsens nationale anbefalinger fra 2020 til den akutte sundhedsindsats til regionale tiltag. Herudover bygger akutplanen på forslag, der indgik i Danske Regioners udspil fra 2018. Udkast til plan sendes i høring maj-august 2021. Akutplanen ventes politisk behandlet ultimo 2021.

Med fødeplanen omsættes Sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreområdet til regionale tiltag. Sundhedsstyrelsens endelige anbefalinger er endnu ikke offentliggjort, så den regionale fødeplan baserer sig på en foreløbig version af anbefalingerne. Fødeplanen ventes politisk behandlet ultimo 2021.

Med hjerteplanen omsættes i relevant omfang Danske Regioners udspil *20 slag for hjerterne*, som indeholder forslag til såvel nationale, regionale som kommunale initiativer, herunder forslag til diagnostik, telemedicin og decentrale tilbud. Udkast til Hjerterplan ventes politisk behandlet medio 2021.

Præhospital indsats – ambulanceområdet

Den præhospital indsats er indsatsen uden for sygehuset over for akut syge, tilskadekomne og fødende. Indsatsen har til formål at redde liv, forbedre helbredsudsigter, formindske smerter og andre symptomer samt at afkorte det samlede sygdomsforløb, yde omsorg og skabe tryghed.

Fokus er på den regionsdækkende indsats med ambulancer, lægebiler, ambulancer bemandede med paramedicinere samt akutbiler, som kan sikre en hurtig behandlingsindsats af akut syge eller tilskadekomne overalt i regionen.

Regionsrådet har fastsat responstidsmål og servicemål for den præhospital indsats, varierende i forhold til hastegrad af kørslerne. Kvartalsvist følges op på responstiderne.

Som supplement til den professionelle hjælp arbejdes løbende med at udbygge akuthjælperordninger i områder med lange responstider, drevet af frivillige kræfter. Der er i alt 23 akuthjælperordninger i regionen, en nødbehandlingsbil på Nordals samt en ordning med praktiserende læger på Ærø, der kaldes ud ved to samtidige ambulance A-udkald.

Region Syddanmark er i maj 2020 overgået fra projektet *Danmark Redder Liv til Hjerteløberne*, hvor frivillige kaldes ud til hjertestop i hele Syddanmark.

Psykiatriplan 2020-2024

Markant løft af psykiatrien

Fokus i 2020 har været på implementering af psykiatriplan 2020-2024. I løbet af året er 29 ud af planens 39 anbefalinger politisk godkendt og implementeringen påbegyndt. Det omfatter bl.a. ombygninger, uddannelse samt rekruttering af nyt personale. Anbefalingerne er finansieret via midler, prioriteret i budgetaftalerne for 2019 og 2020, hvortil kommer udmøntning i maj 2020 af midlerne på finansloven for 2020 til styrket psykiatri.

Flere af psykiatriplanens anbefalinger baserer sig på videreførelse og permanentgørelse af tidligere indsatser og projekter. Selv om implementeringen er i gang i forhold til mange af anbefalingerne, udestår også i kommende år et større implementeringsarbejde. Dette omfatter bl.a. et dialog- og kulturarbejde i forhold til planens intentioner, fortsat rekruttering, kompetenceudvikling samt yderligere dialog og aftaler med kommuner og praksissektor.

Af anbefalinger i 2020 kan nævnes;

- Anbefaling 1 og 2 retter sig mod brug af peers, som kan understøtte en recovery-orienteret praksis. Anbefaling 1 lægger op til uddannelse af 100 peers. Frem til 2020 er uddannet 12 peers i samarbejde med Recovery College i Vejle Kommune. På kommunerunden har flere kommuner udtrykt interesse i peeruddannelsen, og dialogen med kommunerne fortsætter 2021 vedr. muligheden for at uddanne peers andre steder i regionen. I anbefaling 2 er udmøntet midler til at ansætte 16 ekstra peers. I december 2020 er endvidere udmøntet midler til 4 forældre- og 7 pårørendepeers, som skal ansættes senest 1. april 2021. Ultimo 2020 er der ansat 31 peers, heraf 3 forældrepeers.
- Anbefaling 3 er en fortsættelse af tidligere gode erfaringer med patientstyrede indlæggelser. Alle afdelinger tilbyder mulighed for at indgå kontrakt om patientstyret indlæggelser. Målet er, at 250 patienter ved planperiodens udløb har en aktuel kontrakt. Ultimo 2020 har 194 patienter en sådan.
- Anbefaling 6 vedrører udbredelse af meningsfulde aktiviteter under indlæggelser. Afdelingerne har i 2. halvår af 2020 fået midler til ekstra personale, der kan understøtte flere aktiviteter efter kl. 16 og i weekenden. Afdelingerne er i gang med at lave lokale planer for et løft af indsatsen.
- Anbefaling 19 vedrører specialistrådgivning til primærsektoren. Det er aftalt, at almen praktiserende læger kan ringe til afdelingerne og få rådgivning. Alle afdelinger har fra 2021 åbent for rådgivning fra kl. 8.00-15.30.
- Anbefaling 20 vedrører permanentgørelse af styrket samarbejde med institutioner for unge borgere under 20 år. Regionsrådet har i december 2020 godkendt, at bevillingen permanentgøres. I forhold til mobilteamenes fremtidige opgaveportefølje, herunder etablering af telefonlinje og sammenhæng til det nye koncept for ambulans psykiatri, forelægges herom politisk i første kvartal 2021.
- Anbefaling 24 vedrører fortsat indsats for reduktion af tvang. Med psykiatriplanen er besluttet at nyindrette døgnafsnittene, så dokumentationsarbejdet i højere grad kan foregå sammen med patienterne, kaldet FrontOffice. Nogle afsnit er allerede ombygget, og der er udmøntet midler til

ombygning af resterende afsnit. Sideløbende er i 2020 gennemført et kulturudviklingsarbejde, som fortsætter i 2021.

- Anbefaling 29 vedr. opjustering og reorganisering af sengekapalet indeholder tiltag, der tilsammen skal sikre den nødvendige sengekapalet samt en bedre fordeling mellem kapalet og population for de enkelte afdelinger. Status på reorganiseringen er som følger:
 - De særlige pladser er flyttet fra Vejle til Odense pr. november 2020
 - Det nye døgnafsnit i Vejle blev startet op i ultimo 2020.
- Anbefaling 30 vedrører intensive senge. Regionsrådet har i juni 2020 godkendt udbygning af den intensive kapalet i psykiatrien, og sygehuset har påbegyndt etableringen heraf. Udfordringer med personalerekruttering og ombygninger betyder, at de intensive senge etableres løbende. Den intensive indsats vil ske i eksisterende senge, hvor der tilknyttes en højere bemanning af plejepersonale. Såfremt det lykkes at rekruttere erfarne sygeplejersker, vil der primo 2021 være 30 intensive senge i Psykiatrisygehuset, der lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger.
- Anbefaling 31 vedrører udvidelse af døgnbehandling af børn op til 13 år fra 5 til 7 døgnafsnit. Med godkendelsen af psykiatriplanen tilført midler til udvidelsen, som er sat i drift juli 2020. Børneteamet er styrket af de nye kollegaer, og afdelingen arbejder på en højere grad af fast personale hos børn. En væsentlig fordel ved syvdøgnssengene er, at man kan udbygge akutte interventioner, observationer, risikovurdering, behandling ved suicidalitet, psykose og svær spiseforstyrrelse for børn under 13 år.

COVID-19

Flere af psykiatriplanens anbefalinger indebærer, at der skal ske et kompetenceløft af personalet. Særligt uddannelsesaktiviteterne har i 2020 været påvirket af COVID-19 og de begrænsninger, der har været i forhold til at samle personale fysisk. Omvendt har der også vist sig nye potentialer for brug af digitale platforme både i forhold til dialog med patienter, pårørende og kollegaer på sygehuset og i kommunerne.

Store investeringer i nye sygehuse

Sygehus Sønderjylland Aabenraa

Udbygningen til akutsygehus gennemføres i to faser, hvoraf **Fase 1** med bl.a. ny, fælles akutmodtagelse og et familiehus, blev taget i brug i efteråret 2014.

Fase 2 omfatter først og fremmest en ny sengebygning, som er teknisk afleveret ultimo 2019. Indflytningen heri er foregået i foråret 2020. Ombygning af det eksisterende sygehus er påbegyndt umiddelbart herefter og løber frem til medio 2021. Fase 2 gennemføres inden for de fastlagte rammer for tid og kvalitet. Sengebygningen (Bygning S) og alle øvrige arbejder, omfattet af hovedtilbuddet, er idriftsat og ibrugtaget, dog undtaget heliporten, som er afleveret og ibrugtaget i 4. kvartal 2020. Indflytning af de kliniske funktioner i sengebygningen har frigivet arealer i eksisterende bygninger med henblik på ombygning. Ombygning af dele af det eksisterende sygehus har været i gang i 2020 og ventes afsluttet i 2. kvartal 2021.

Sygehus Sønderjylland Sønderborg

Regionsrådet vedtog i 2018 en helhedsplan for Sygehus Sønderjylland, som indbefatter en modernisering af de fysiske rammer i Sønderborg gennem en større renovering samt ombygning. I 2020 er et samlet ambulatorietorv færdigbygget og idriftsat.

Med henblik på fortsat transformation af sygehuset til specialsygehus har regionsrådet i juni 2020 godkendt idéoplæg for ombygning og renovering af funktioner i sygehusets underetage. Projektering er igangsat.

Sygehus Lillebælt Vejle

Regionsrådet meddelte i 2018 bevilling til renovering af sengeafsnit på Vejle Sygehus som del af generalplanen for Vejle Sygehus Fase 2. Ombygning af det første sengeafsnit afsnit A160 er nu færdiggjort, og afsnittet for Åbne Indlæggelser er flyttet ind. Sengeafsnit A140 er også færdiggjort. I 2020 er renoveringen af afsnit A240 (Hjertemedicin) påbegyndt og ventes færdig ultimo 2021.

Sygehus Lillebælt Kolding

Regionsrådet har i november 2020 meddelt bevilling til ændring af forpladsen på Kolding Sygehus for at forbedre adgangsforholdene for gangbesværede og handicappede. Projektet ventes afleveret medio 2021.

Odense Universitetshospital

I budgetaftalen 2018 blev afsat midler til etablering af et AIB-laboratorium for at styrke stamcelleforskningen på OUH. Med erhvervelse af ejendom på Stærmosøgårdsvej til etablering af et Plasmafaresecenter opstod mulighed for en bedre bygningsmæssig og geografisk placering af laboratoriet. Begge projekter ventes afleveret i marts 2021

Nyt OUH

- **Indledende arbejder** (DP01) og **Byggemodning** (DP02): Alle projekter er nu afsluttet og afleveret.
- **Vidensaksen** (DP03), **Behandlings- og sengeafsnit** (DP04) samt **Klyngerne** (DP05-08): Byggeriet startede med mobilisering af byggepladsen i 2019. Primære aktiviteter i 2020 har været betonarbejder og betonelementmontage. Størstedelen af DP04 er ved udgangen af 2020 oppe i fuld højde. Facademontage er startet på de dele af projektet, der er længst fremme. I september 2020 er indgået aftale med totalentreprenøren om tidsfristforlængelse af byggeriet på 3 til 4 måneder som følge af COVID-19. Vedr. den nordøstlige klynge DP08 er der dog indgået aftale om tidsfristforlængelse på 6 måneder som følge af ændrede regler fra Statens Institut for Strålebeskyttelse vedr. dekommissionerbare konstruktioner.
- **Øvrige delprojekter:**
 - Solcelleanlægget er færdiggjort i juli 2020 og forsyner nu byggepladsen med grøn strøm
 - Serviceby, indeholdende Logistik- og sterilcentral samt Køkken: Byggemodning og fundamentarbejder er påbegyndt i 4. kvartal 2020.

Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg

- **Fase 2** (ny sengebygning og heliport): Sengebygningen blev afleveret fra totalentreprenøren i 2019. Efterfølgende har bygherreorganisationen arbejdet med at klargøre byggeriet til sygehusdrift. Indflytningen er gennemført som planlagt med sidste flytning af senge i marts 2020. Samtlige patientflytninger er dermed gennemført som planlagt. Ny helikopterlandingsplads på toppen af den tidligere sengebygning er afleveret og taget i brug i maj 2020.
- **Fase 3** Renovering af tidligere sengebygning er igangsat i 2020. Første etape er etage 4, som skal huse den kommende kandidatuddannelse i medicin samt efteruddannelse og forskning, skal stå klar senest medio 2022, hvor de første kandidatstuderende fra Syddansk Universitet starter.

Psykiatri:

- **Fremtidens psykiatri:** Planen fra 2007 er tæt på at være gennemført. Omfattende investeringer i døgnpsykiatrien i Middelfart, Esbjerg, Aabenraa og Vejle er i drift. Herefter resterer byggerierne i tilknytning til Nyt OUH for såvel børne- og ungdoms- som voksenpsykiatrien. Børne- og ungdomspsykiatrien etableres i en fælles børneklynge med somatikkens afd. H, mens voksenpsykiatrien etableres i en selvstændig klynge. Voksenpsykiatrien er i 2020 udbudt som OPP-projekt og ventes klar samtidig med kvalitetsfundsprojektet. Projektet omfatter eksisterende senge fra psykiatrisk afdeling samt et intensiv sengeafsnit, jf. beslutning i forbindelse med udmøntning af midler på finansloven 2020. Endvidere etableres et fælles spiseforstyrrelsesafsnit. Ombygning og modernisering af sengeafsnit i Svendborg er påbegyndt, så de i højere grad kommer til at afspejle standarderne i 'Fremtidens psykiatri'. Ombygningen ventes afsluttet i efteråret 2021.
- **Psykiatriplan 2020-2024:** Som en del af planen "Fremtidens psykiatri 2020-2024" er i 2020 påbegyndt en tilpasning af eksisterende fysiske rammer til flytning af særlige pladser fra Vejle til Odense samt etablering af retspsykiatrisk afsnit i Esbjerg. De særlige pladser er flyttet til Odense ultimo 2020 og de nye retspsykiatriske pladser tages i brug i 2021. Desuden er taget hul på tilpasning af eksisterende rammer til konceptet front- og backoffice, som indføres på samtlige døgnafsnit.

Aktivitet

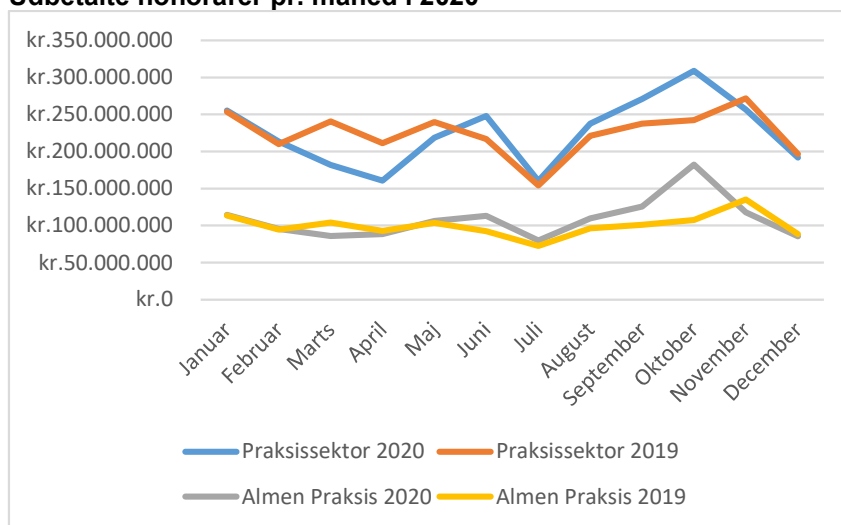
Ydelsesniveauet hos alment praktiserende læger har i 2020 været på i alt 12,9 mio. afregnede ydelser, mens det for speciallæger har været på 1,9 mio. For begge områder er det et mindre fald i forhold til 2019 primært som følge af COVID-19. Af samme grund viser ydelsesniveauet på områder som tandlægehjælp, fysioterapi, kiropraktisk behandling m.v. store udsving i forhold til, hvad der sædvanligvis ses.

Praksissektoren i lyset af COVID-19

Udviklingen af pandemien, nedlukningen i marts 2020 og forskellige restriktioner for adgang og samvær har også påvirket praksissektoren. Alle ydere uanset overenskomstområde har været påvirket mere eller mindre i kortere eller længere perioder.

Påvirkningen fra nedlukningen afspejles tydeligt i udbetalte honorarer, udløst af konsultationer, besøg m.v.

Udbetalte honorarer pr. måned i 2020

Den begrænsede adgang til praksissektoren afspejles meget markant ved at sammenligne 2020-niveauet med 2019 for dels hele sektoren, dels almen praksis i dagtid.

Umiddelbart efter nedlukningen blev iværksat initiativer på landsplan og regionalt for at tilvejebringe vilkår for at opretholde adgangen til klinikkerne. Praksis fremsendte gratis værnemidler som mundbind, håndsprit, visirer og engangskitler til praksissektoren, da der var stor efterspørgsel, og de enkelte praksis havde svært ved at skaffe dem selv. Initiativet blev videreført, indtil det igen var muligt for praksis selv at rekvirere værnemidlerne.

I løbet af marts 2020 blev indgået midlertidige, nationale aftaler om rammer for videokonsultationer i praksissektoren. Aftalerne er gældende i forbindelse med COVID-19 pandemien.

Lokalt stillede regionen fra begyndelsen af nedlukningen løsningen "sms til video" til rådighed for lægevagten og aktørerne i praksissektoren og sikrede support til brugerne via Syddansk Sundhedsinnovation. Løsningen gør det muligt at supplere en almindelige telefonssamtale med video sendt fra patienten til lægen. Særligt lægevagten har taget denne mulighed til sig. På relativ kort tid stabiliserede brugen af løsningen sig, så ca. 10 pct. af alle samtalerne i lægevagten i dag suppleres med video.

Fra national side er "Virtuelt venteværelse" og "MinLæge"-udviklet til at understøtte videokonsultationer i almen praksis og speciallægepraksis, mens der for psykologer, fysioterapeuter, kiropraktorer og fodterapeuter er etableret en videoløsning "VideoKonsultation" i regi af Sundhed.dk.

Initiativerne betød, at især almen praksis hurtigt fik åbnet for adgangen til at gennemføre konsultationer. Det har været svært for øvrige ydere at indhente den aktivitet, som ikke kunne gennemføres i foråret 2020. Hos fysioterapeuter, kiropraktorer og tandlæger har aktiviteten i andet halvår af 2020 været på niveau med 2019 som udtryk for en tilpasning til den aktuelle situation i pandemien. Stigningen i hele praksissektorens honorarer i efteråret beror på aktiviteten i almen praksis, hvilket også ses af de parallelle forløb.

Som afledt konsekvens af pandemien er iværksat et pilotprojekt med afprøvning af genoptræning i fysioterapi digitalt via en app. Desuden starter i foråret 2021 et projekt, som omhandler samordning og videns-

deling på tværs af behandlere i primærsektoren, sygehusene og den kommunale sagsbehandling af sygedagpenge samt jobcentre.

Syddanskernes kontakt med sygesikringsområdet

96,2 pct. af alle syddanskere har i 2020 modtaget en ydelse hos enten en praktiserende læge, tandlæge, speciallæge, fysioterapeut o.a., hvortil regionen yder et tilskud. Trods restriktionerne under pandemien er det det højeste niveau nogensinde i Region Syddanmark. 90,5 pct. har været i kontakt med egen læge i løbet af året, mens 28,7 pct. har modtaget vagtlægehjælp, hvilket også er markant flere end tidligere.

Økonomi

De samlede omkostninger vedr. praksisområdet er på 4.849,5 mio. kr.

Udgifterne til medicintilskud ligger 104 mio. kr. over det skønnede niveau, der lå til grund for økonomiaftalen for 2020. Merudgiften mere end modsvares dog af mindredgifter på øvrige områder.

Økonomien er vokset med 2,4 pct. inden for hele praksisområdet, sammenlignet med 2019. Almen lægehjælp er øget med 1,6 pct., mens det største fald i økonomien til behandlinger er på 1,2 pct. vedr. tandlægehjælp. Udsvingene er kunstigt lave i forhold til aktiviteten grundet korrektionen for COVID-19 udgifter.

SydKIP – Kvalitet I Praksissektoren

I januar 2020 er etableret en ny kvalitetsenhed for praksissektoren, SydKIP, der samler en række funktioner i regionen, der arbejder med kvalitetsudvikling, samordning og efteruddannelse i praksissektoren. SydKIP's opgaver har sit udspring i sundhedsaftalen samt praksisplaner og overenskomster for de enkelte praksisområder, hvor der er stigende fokus på kvalitetsudvikling og efteruddannelse på alle områder og ikke kun almen praksis.

SydKIP indgår i samarbejder og arbejdsgrupper på tværs af region, kommune og praksissektor for at bidrage til at bygge bro mellem sektorer og fagligheder. Bl.a. i regi af den Regionale Praksiskonsulentordning, der i 2020 er omorganiseret med ansættelse af to nye samordningskonsulenter. I regi af Kvalitets- og Efteruddannelsesudvalget for almen praksis (KEU) er desuden tilknyttet et konsulentkorps, som bistår SydKIP med at understøtte klyngerne i almen praksis i at arbejde med databåret kvalitetsudvikling, levere efteruddannelse til praktiserende læger og praksispersonale, bistå med at lave kvalitetsprojekter samt hjælpe med konfliktløsning og organisations- og ledelsesudvikling i praksis (SydPOL).

Aktiviteterne har i 2020 i høj grad været præget af COVID-19 og derfor handlet om, at så mange aktiviteter som muligt har kunnet gennemføres virtuelt. Under projektet "Tidlig opsporing af kræft i almen praksis - Jo før jo bedre" er afholdt en fysisk Kræftdag Syd konference, og på tværs af praksissektoren er gennemført et arrangement med fokus på at opnå en ensartet håndtering af fælles patienter med rygproblemer. Endelig er givet tilsagn om støtte til fem forskningsprojekter med start i 2020 eller 2021.

Regnskab 2020

Mio. kr., netto	Regnskab 2020	Budget		Regnskab 2019
		Oprindeligt	Ajourført	
Somatik	17.544,4	17.974,1	17.055,0	16.547,9
Psykiatri	2.099,6	2.120,0	2.183,7	1.992,1
Sygesikring	4.849,5	4.940,2	4.966,3	4.762,6
Administration, renter m.v.	1.843,3	762,6	1.855,9	1.775,0
Omkostninger i alt	26.336,9	25.796,9	26.061,0	25.077,7
Bloktilskud	-21.769,5	-21.203,5	-21.509,8	-20.730,0
Resultatafhængigt bidrag fra staten	-329,2	-329,2	-329,2	-321,5
Kommunale aktivitetsafhængig bidrag	-4.273,8	-4.273,8	-4.273,8	-4.161,1
Finansiering i alt	-26.372,5	-25.806,6	-26.112,8	-25.212,5
Driftsresultat	-35,7			-134,8

Fortegn: Driftsresultatet: - = finansiering større end omkostninger.

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug er på 23.898 årsværk, hvilket er 438 flere end i 2019.

Social

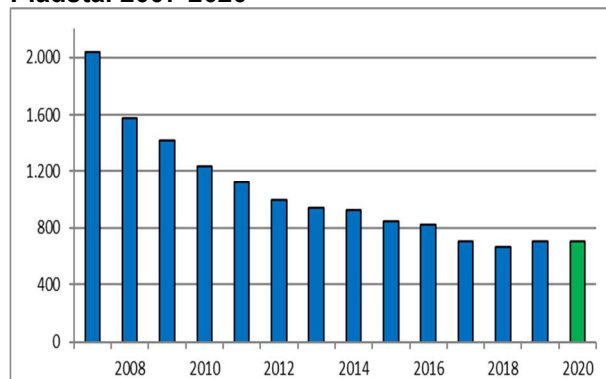
Social og Specialundervisning

Aktivitet

Regionen har i 2020 drevet fem sociale centre. Centrene leverer tilbud til særligt udsatte børn og unge, handicappede børn og unge, handicappede voksne, borgere med autisme og senhjerneskade, domfældte udviklingshæmmede, socialpsykiatriske tilbud samt undervisningstilbud og kommunikationsydelse.

De fem centre har 700 normerede pladser, og der er ikke sket ændringer i kapaciteten i 2020.

Pladstal 2007-2020

Belægning svarende til budgetteret

Døgnpladserne på voksenområdet har generelt haft høj belægning, mens belægningen for dagtilbud for voksne og skoletilbud til børn og unge har været som budgetteret. På børne- og ungeområdet har belægningen været lidt lavere end budgetteret.

Samlet svarer den realiserede belægningsprocent på 94 pct. til den budgetterede.

Der er ét enkeltmandsprojekt og 18 særforanstaltninger ved årets udgang, hvilket stort set er uændret i forhold til 2019.

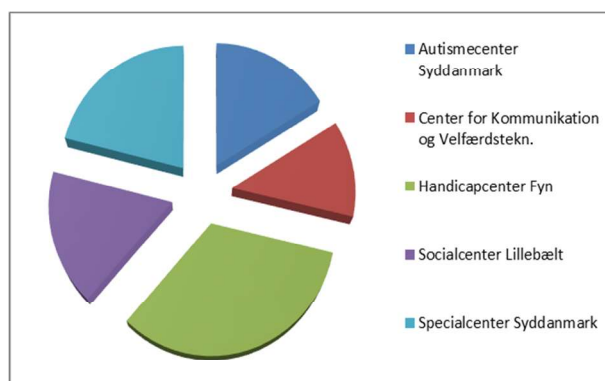
Samarbejde med kommunerne

Både kommuner, regioner og private driver specialiserede tilbud på det sociale område og inden for specialundervisning. Myndighedsansvaret, herunder visitation og finansiering, ligger entydigt hos kommunerne.

For at sikre det rette udbud af pladser udarbejder kommunerne i Syddanmark og regionen en fælles, to-årig rammeaftale. Rammeaftalen for 2019-2020 er indgået i oktober 2018.

Hvad er pengene brugt til?

De samlede omkostninger er på 764,2 mio. kr. brutto, hvilket er knapt 20 mio. kr. mere end i 2019, bl.a. som følge af indskrivning af nye borgere med større og mere komplekse støttebehov end tidligere.

Hvor kommer pengene fra?

Nettodriftsomkostninger vedr. det enkelte center finansieres via takstbetaling fra kommunerne. Herudover er Center for Høretab under Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi og Egely under Socialcenter

Social og Specialundervisning

Lillebælt i henhold til lovgivningen delvist objektivt finansieret af kommunerne. For CKV Odense under Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi er der aftalt en abonnementsfinansiering med kommunerne.

Økonomisk balance over år

Regionen har en forsyningspligt i forhold til højt specialiserede sociale tilbud. Omvendt er kommunerne ikke forpligtede til at visitere til regionens tilbud. Det kan give udfordringer for belægningen og dermed takstindtægterne.

Ved lavere belægning end budgetteret reducerer centrene i omkostningerne. Dog er det ikke altid muligt at nedbringe disse i samme takt, som takstindtægterne falder bort. Dette skyldes, at der især er tale om løn-omkostninger, hvortil der typisk er knyttet et længere opsigelsesvarsel. Flere kommuner arbejder ud fra en strategi om at blive mere selvforsynende med hensyn til højt specialiserede ydelser, hvilket indebærer en udfordring for regionen om løbende at tilpasse kapaciteten.

Det sociale område skal over tid økonomisk hvile i sig selv. 2020-resultatet indebærer følgende:

Akkumuleret resultat ultimo	-29,5 mio. kr.
Finansiering	
Dispositionsret/-pligt i 2021	-29,5 mio. kr.
Takstregulering i 2021	0,0 mio. kr.
Takstregulering i 2022	0,0 mio. kr.
Andre reguleringer	0,0 mio. kr.
Balance	0,0 mio. kr.

Det samlede akkumulerede resultat på -29,5 mio. kr. omfatter dels et overskud på centrene på -20,5 mio. kr., dels på centrale konti på -9,0 mio. kr.

For at kunne tilrettelægge den løbende drift hensigtsmæssigt har centrene i 2020 disponeret over over-/underskud fra 2019. Tilsvarende må de i 2021 anvende over-/underskud fra 2020. Der er ingen midlertidige takstreguleringer i 2021 som følge af 2019-resultatet og ligeledes ingen midlertidige takstreguleringer i 2022 som følge af 2020-resultatet.

Ud over direkte omkostninger til det enkelte center, herunder afskrivning, forrentning og hensættelser, dækker takstbetalingen desuden 0,5 pct. til udvikling samt 4,40 pct. til overhead. Overhead dækker dels den centrale administration af socialområdet, dels det sociale områdes andel af omkostninger til fælles formål og administration for regionen.

I taksterne, som kommunerne betaler for at benytte regionens tilbud, indgår som nævnt også afskrivning og forrentning. Investeringer påvirker dermed ikke regionens langsigtede økonomi.

Økonomistyringen foregår ved hjælp af et ledelsesinformationssystem NemØkonomi. Centrene anvender systemet til kvartalsvist at danne deres forventning til årets resultat, og på baggrund heraf foretager centercheferne kvartalsvise økonomirapporteringer i systemet. Derudover bruger centrene NemØkonomi til månedlig økonomifølgning på afdelingerne.

Boligplan

Regionsrådet vedtog i 2009 et mål om, at bygningsmassen på det sociale område over en årrække bringes op på et tidssvarende niveau, så alle voksne borgere tilbydes en to-rums bolig med eget bad og toilet. En opdateret plan for alle regionens bo- og beskæftigelsestilbud blev godkendt i 2011.

Samtlige bygninger, der huser sociale tilbud, er gennemgået. For hvert tilbud beskrives evt. problemstillinger i forhold til de fysiske rammer og angives mulige løsninger for boliger såvel som fælles- og personalefaciliteter m.v. Planen er dynamisk, så der løbende optimeres på tidsplan, økonomi, projekter m.v.

I 2020 er der afsluttet flere anlægsprojekter vedr. modernisering m.v.:

- 1) Låddenhøj under Handicapcenter Fyn: Renovering og tilbygning af dagtilbud
- 2) Børne- og Ungehusene, Kastaniehuset, Udby under Specialcenter Syddanmark: 6 pladser
- 3) Fuglemajgård under Specialcenter Syddanmark: Renovering af udbrændt lejlighed
- 4) Kingstrup under Socialcenter Lillebælt: 2 pavilloner, senhjerneskedede

Social og Specialundervisning

- 5) Børne- og Ungehusene, Udby under Specialcenter Syddanmark: 24 pladser. Åbning primo 2021
- 6) Desuden er fulgt op på visse mangler på tidligere gennemførte anlægsprojekter.

Planlægning og projektering af ombygningen af Bihuset, døgntilbud og aflastningstilbud, er påbegyndt. Grundkøb i Odense overvejes.

Der er udarbejdet idéoplæg til flytning af regionens tilbud til voksne med spiseforstyrrelse, Pomonahuset under Socialcenter Lillebælt, til Udby og samtidig udvide tilbuddet med fire pladser til voksne og fire nye pladser til unge, da der er øget efterspørgsel efter pladser til borgere med spiseforstyrrelse.

Der er arbejdet med planer om udbygning af autismeområdet med 14-21 døgnpladser i Trekantsområdet. Forhandlinger om grundkøb pågår.

Samtidig overvejes, om der i tilknytning til den sikrede institution Egely under Socialcenter Lillebælt skal oprettes delvis sikrede pladser.

Målbillede

Det nuværende målbillede for det sociale område indeholder fire måltemaer med dertil hørende mål, der løbende følges op på.

Måltemaerne er:

- Økonomi
- Kvalitet
- Samarbejde
- Læring.

Data vedr. de enkelte mål i målbilledet indhentes løbende og fremstilles i NemDialog, som er et styringsværktøj, der understøtter et dynamisk og dialogbaseret arbejde med målbilledet.

Kvalitet

Region Syddanmark deltager i den fælles regionale kvalitetsmodel for det sociale område. Modellen danner ramme for kvalitetssikring- og udvikling på det sociale område, da den samler forskellige kvalitetsredskaber:

I regi af kvalitetsmodellen deltager Region Syddanmark i følgende redskaber:

- Standardprogrammet med kvalitetsstandarder
- Brugerundersøgelser og ekstern evaluering
- Resultatdokumentation på de sikrede institutioner.

Over en treårig periode skal centrene foretage henholdsvis intern kvalitetsovervågning, brugerundersøgelse og ekstern evaluering. Hovedformålet er realimplementering og læring med henblik på løbende at forbedre indsatsen for borgerne.

Kvalitetsstandarder

Kvalitetsmodellen bygger på en række fællesregionale standarder, der angiver retningen for kvalitetsarbejdet på centrene. Til at understøtte arbejdet med standarderne er der udarbejdet en række retningslinjer med anvisninger på, hvordan kvalitetsarbejdet skal udføres og dokumenteres. Standarderne er udarbejdet, så der sikres en sammenhæng til Socialtilsynets kvalitetsmodel og målepunkterne ved det risikobaserede tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed. Standarderne gælder derfor for alle målgrupper på det regionale, sociale område.

Region Syddanmark deltager i ni ydelsesspecifikke standarder, nemlig

- Kommunikation
- Indflydelse på eget liv
- Individuelle planer
- Medicinhåndtering
- Magtanvendelse
- Utilsigtede hændelser
- Faglige tilgange, metoder og resultater
- Fysisk og mental sundhed og trivsel

Social og Specialundervisning

- Forebyggelse af overgreb.

Derudover deltager regionen i to organisatoriske standarder:

- Kompetenceudvikling
- Arbejds miljø

Tværrregionale forbedringsprojekter om indflydelse på eget liv

I 2020 har regionerne udvidet det tværrregionale samarbejde til også at inkludere forbedringsarbejde. I Region Syddanmark er gennemført fire forbedringsprojekter med fokus på bedre implementering af kvalitetsstandarden 'Indflydelse på eget liv'. Kvalitetsstandarden har til formål at sikre et kontinuerligt fokus på at fremme borgerens muligheder for at få indflydelse på eget liv ud fra borgerens ønsker og forudsætninger. Standarden skal desuden sikre, at medarbejderne yder støtte, der forbedrer borgerens muligheder for livsudfoldelse.

Trods COVID-19 er det lykkedes de fire projekter at skabe gode resultater, der sikrer at borgernes ønsker og forudsætninger for indflydelse på eget liv i højere grad afdækkes, og at borgerne i højere grad understøttes i at have mest mulig indflydelse på eget liv.

Brugerundersøgelser og ekstern evaluering

Region Syddanmark deltager i de undersøgelser af brugeroplevelset kvalitet, som finder sted tværrregionalt i regi af kvalitetsmodellen. Det drejer sig om brugerundersøgelser, som indhenter viden om borgernes oplevelse af kvaliteten på de sociale tilbud i relation til udvalgte standarder i kvalitetsmodellen. Derudover omfatter det ekstern evaluering, som undersøger og skaber læring på tilbuds niveau omkring arbejdet med realimplementering af kvalitetsstandarderne. Metoden til ekstern evaluering undergår revision i 2020-2021.

Brugerundersøgelserne kræver fysisk tilstedeværelse af brugerundersøgere på tilbuddene. Grundet COVID-19 er de brugerundersøgelser, der skulle have fundet sted i 2020, derfor udskudt til 2021.

Resultatdokumentation på sikrede institutioner

Over de senere år er udviklet et koncept for resultatdokumentation på de sikrede institutioner. Konceptet er nu i drift, og for andet år i træk er der foretaget dataindsamling og gennemført audit. Der er udviklet et spørgeskema beregnet til de unges egen besvarelse. Skemaet er pilottestet i 2020 og kan anvendes i 2021, hvorefter det vurderes, om det skal indgå som en obligatorisk del af konceptet for resultatdokumentation.

Den Syddanske Forbedringsmodel på Socialområdet

Implementeringen af Den Syddanske Forbedringsmodel blev påbegyndt på socialområdet i 2017, og siden er afviklet større og mindre forbedringsaktiviteter.

Indtil nu er afviklet 18 forbedringsworkshops samt mange mindre forbedringsaktiviteter med positive resultater, der skaber mere værdi for borgerne på det sociale område. Arbejdet med Den Syddanske Forbedringsmodel er samtidigt vejen til at skabe en forbedringskultur i organisationen. Alle ledere har gennemført et uddannelsesforløb i forbedringsledelse, ligesom 13 nøglepersoner og konsulenter har gennemført et kursus i forbedringsværktøjer. Der er løbende fokus på at videreudvikle både uddannelsesforløb og metoder med inddragelse af nyeste viden på området.

Udvalgte strategiske fokusområder

Som del af det strategiske grundlag har socialområdet fem udvalgte fokusområder i perioden 2018-2021:

- Vækst i faglighed
- Ét socialområde
- Lighed i sundhed
- Skabe en forbedringskultur
- Tværsektorielt samarbejde.

For at sikre en praksisnær implementering er der for hver af de fem strategier udpeget én ansvarlig fra socialledelsen. Vedkommende står sammen med de lokale ledelser for implementeringen, herunder at følge arbejdet med strategien og at bringe relevante drøftelser ind i socialledelsen.

Social og Specialundervisning

I slutningen af 2020 har socialledelsen valgt at sætte særligt strategisk fokus på kompetenceudvikling og sikring af høj specialisering på tværs af alle tilbud på socialområdet. I 2021 vil det være det primære fokus i strategiarbejdet, og arbejdet med hver af de fem strategier vil bidrage til dette fokus.

Salg af viden

Medarbejderne på regionens sociale centre har stor erfaring med og viden om specialiserede ydelser til handicappede og andre målgrupper. Der er derfor indgået aftale om salg af ekspertviden til Videns- og Specialrådgivningsenheden (VISO) under Socialstyrelsen.

Salg af VISO-ydelser på børne- og ungeområdet var i udbud ultimo 2019. Region Syddanmark vandt opgaven på tre af de fire målgruppeområder, der blev afgivet bud på. De områder, hvor regionen har kontrakt som VISO-leverandør, omhandler Autismespektrum-forstyrrelse, Kommunikation og bevægelses-handicap samt Svære og komplekse psykiske vanskeligheder.

Tilsyn

Tilsynet med regionens sociale tilbud varetages af Socialtilsyn Syd og fra 2017 tillige af Styrelsen for Patientsikkerhed, der fører tilsyn med den sundhedsmæssige behandling, der finder sted på botilbuddene.

Tilsynet med regionens landsdelsdækkende undervisningstilbud, Center for Høretab, varetages af Styrelsen for Kvalitet og Undervisning under Undervisningsministeriet, mens stedlige kommuner fører tilsyn med regionens øvrige undervisningstilbud for børn og unge.

Social og Specialundervisning

Regnskab 2020

Mio. kr.	Regnskab 2020		Regnskab 2019	
	Omkostninger	Indtægter	Omkostninger	Indtægter
Autismecenter Syddanmark	124,3	-125,4	118,7	-118,0
Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi	94,3	-95,2	102,9	-106,4
Handicapcenter Fyn	252,1	-256,6	247,9	-245,0
Socialcenter Lillebælt	131,6	-134,7	123,2	-131,2
Specialcenter Syddanmark	161,1	-164,8	149,8	-146,4
Forskydninger på centrale konti	0,7	-4,6	2,1	-4,3
I alt	764,2	-781,2	744,6	-751,2
Driftsresultat (netto)		-17,0		-6,7

Negativt fortegn = indtægter / positivt driftsresultat.

Årets positive driftsresultat skyldes primært realisering af den budgetterede belægning. Samtidig har COVID-19 betydet, at aktiviteter såsom kompetenceudvikling og udviklingsprojekter generelt er udskudt til 2021.

Budgetteret og realiseret belægningsprocent 2020

Center	Antal pladser	Børn (døgn og skole)		Voksne (døgn og dag)		I alt belægning	
		Budget	Realiseret	Budget	Realiseret	Budget	Realiseret
Autismecenter Syddanmark	126	96,0%	80,4%	98,0%	97,0%	97,5%	93,0%
Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi	56	93,5%	86,8%	-	-	93,5%	86,8%
Handicapcenter Fyn	258	95,8%	89,4%	92,4%	92,1%	92,7%	91,9%
Socialcenter Lillebælt	111	91,5%	107,9%	98,0%	96,9%	96,4%	99,6%
Specialcenter Syddanmark	149	71,2%	80,3%	98,0%	100,2%	91,0%	95,0%
I alt	700	89,0%	87,8%	95,5%	95,5%	93,9%	93,6%

For de fleste tilbud budgetteres med en belægning på 98 pct. for at tage højde for kortere perioder med tomgang i forbindelse med ud- og indskrivning af borgere. På nogle tilbud budgetteres med en belægning på 90 pct. eller lavere, hvorfor den budgetterede belægningsprocent varierer fra center til center. Samlet er den budgetterede belægningsprocent i 2020 for hele området således 94 pct.

Personaleforbrug

I 2020 har det samlede personaleforbrug været på 1.274 årsværk, hvilket er 41 årsværk flere end i 2019. Stigningen skyldes primært, at der indskrives borgere med større støttebehov end tidligere.

Sygefraværet har i 2020 været 7,6 pct. og er dermed over måltallet på 6,0 pct. for det sociale område. Der arbejdes fortsat med at nedbringe sygefraværet.

Regional Udvikling

Aktivitet

Området omfatter den regionale udviklingsstrategi og opgaver inden for bl.a. uddannelse og kultur. Hertil kommer tilskud til den regionale, kollektive trafik samt kortlægning og oprydning af forurenede grunde og planlægning, tilladelser og tilsyn på råstofområdet.

Aktiviteterne, målt i kr., svarer til det budgetterede.

Budget- og aftaleoverholdelse

Aftaleoverholdelse

De årlige aftaler med regeringen om regionernes økonomi indeholder et loft for de samlede udgifter til drift. Loftet opgøres udgiftsbaseret og ekskl. renter.

Opr. udgiftsloft, ekskl. renter	461,1 mio. kr.
- lov- og cirkulæreprogram (DUT)	0,3 mio. kr.
- oprensning af generationsforureninger	0 mio. kr.
- revideret pris- og lønskøn	-9,2 mio. kr.
Ajourført udgiftsloft	452,2 mio. kr.
- konvertering til anlæg, jf. RR dec. 2020	-0,3 mio. kr.
Resultat, udgiftsbaseret, ekskl. renter	451,7 mio. kr.

Resultatet svarer til regionens andel af det aftalte udgiftsloft. For regionerne under ét ligger resultatet for 2020 marginalt under det aftalte niveau.

Region Syddanmark har i 2019 og 2020 modtaget tilskud fra staten på i alt 50,3 mio. kr. til oprensning af generationsforureningen fra tidligere tiders kemiproduktion på Grindstedværket. Tilskuddet og modsvarende udgifter – netto 0 kr. – indgår i driftsresultatet uden at påvirke årets udgiftsloft.

Inden for årets udgiftsloft har der været et midlertidigt råderum som følge af tidsforskydninger, tilbageløb i forhold til meddelte tilsagn om tilskud m.v. Jf. aftalen om budget 2021 er i 2020 derfor udbetalt i alt 8,0 mio. kr. til de to trafikskaber til gradvis omstilling til CO₂-neutrale drivmidler (HVO-diesel) i eksisterende materiel frem mod kommende, langsigtede CO₂-frie udbud vedr. den kollektive bustrafik.

COVID-19

Corona-epidemien og deraf følgende restriktioner, fx i form af nedlukning i perioder af uddannelsesinstitutioner m.v., samt øget hjemmearbejde har betydet markant færre passagerer og dermed faldende passagerindtægter i 2020. I forlængelse af aftalerne med KL og Danske Regioner fra marts 2020 har staten påtaget sig at kompensere trafikskaberne for nettomerudgifter som følge af COVID-19, ikke mindst på grund af fald i passagerindtægterne. Kompensationen er udbetalt direkte til trafikskaberne.

Budgetloven

Regional Udvikling har fra starten været omfattet af et balancekrav, så der ikke kan anvendes flere midler, end der modtages i bloktilskud fra staten og udviklingsbidrag fra kommunerne.

Med budgetloven er overholdelse af udgiftsloftet imidlertid underlagt et ét-årigt perspektiv. I lyset heraf blev i 2012 udarbejdet regler for håndtering af tilsagn til 3. part, fx inden for Uddannelse og Kultur.

Driftsresultat

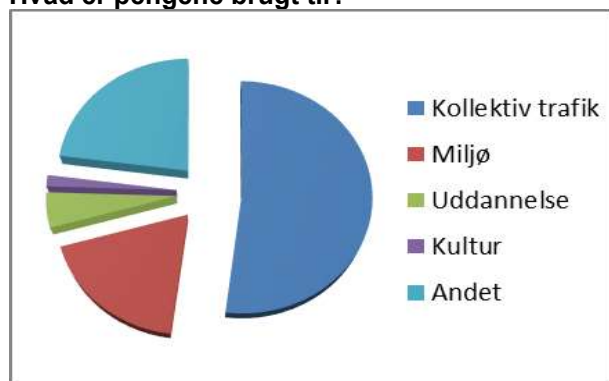
De samlede omkostninger i 2020 er på 453,8 mio. kr., inkl. andel af omkostninger til Fælles formål og administration samt renter. Da resultatet opgøres omkostningsbaseret, indgår heri også beregnede omkostninger til fx afskrivninger og feriepenge m.v.

Finansieringen i form af bloktilskud fra staten og udviklingsbidrag på kommunerne er på 452,2 mio. kr.

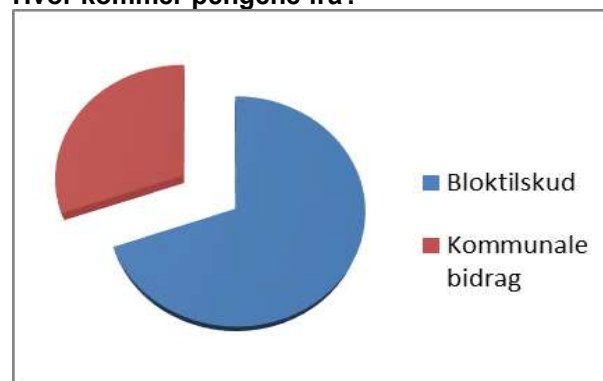
Årets resultat skal vurderes i sammenhæng med tidligere år resultater, da der for området over tid skal være økonomisk balance.

Regional Udvikling

Hvad er pengene brugt til?

Hvor kommer pengene fra?

Fremtidens Syddanmark – regional udviklingsstrategi 2020-2023

Regionsrådet har i maj 2020 godkendt en ny regional udviklingsstrategi – *Fremtidens Syddanmark*.

Strategien er blevet til i et bredt samarbejde og i dialog med parter i hele regionen. I foråret 2019 blev således afholdt fire politiske kommunemøder og fire dialogmøder med en bred kreds af relevante aktører i forskellige dele af regionen. På den baggrund er der formuleret konkrete forslag til, hvilke udfordringer Syddanmark bør adressere, og hvilken fælles retning strategien skal sætte.

Som en integreret del af udviklingsstrategien er vedtaget seks delstrategier for:

- **Grøn omstilling, klima og ressourcer** – Klimastrategien "*Grøn omstilling i Region Syddanmark*"
- **Rent vand og jord** – "*Rent vand og jord i Region Syddanmark*"
- **Kompetencer til fremtiden** – Uddannelsesstrategien "*Kompetencer til fremtiden*"
- **Sunde levevilkår** – "*Innovationsstrategi for Region Syddanmark*", inkl. delstrategi for "*Sunde levevilkår*"
- **En attraktiv og oplevelsesrig region** – Kulturstrategien "*En attraktiv og oplevelsesrig region*"
- **Mobilitet for alle** – "*Syddansk Mobilitetsstrategi*".

Desuden arbejdes målrettet med fire tværgående temaer: Viden og analyser, Udvikling i hele regionen, Dansk-tysk og internationalt samarbejder samt Digitalisering.

FN's verdensmål danner ramme om strategien

Med *Fremtidens Syddanmark* er skabt en klar kobling mellem den regionale udvikling og FN's verdensmål.

Med strategien tager regionen således ansvar for regionens udvikling og et medansvar for en global bæredygtig udvikling. De regionale mål for de seks strategispor skal hver især bidrage til, at Syddanmark bl.a. handler på sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer og herigennem understøtter verdensmålene. Verdensmålene er gensidigt afhængige og har indbyrdes koblinger. Som ramme for den syddanske udviklingsstrategi er verdensmålene med til at sikre sammenhæng på tværs af strategispor og indsatser.

Partnerskaber centrale

Strategien skal være med til at sikre, at den regionale udvikling går den rigtige vej under hensyn til de udfordringer og muligheder, der er i Syddanmark. Strategien udstikker således en fælles retning for, hvordan dette kan ske i Region Syddanmark i et tæt samarbejde med borgere, vidensinstitutioner, kommuner og andre samarbejdspartnere.

Der er gode erfaringer med at arbejde med fælles udfordringer og muligheder i stærke partnerskaber på tværs af region, kommuner, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Derfor er samarbejde og partnerskaber også centrale i den nye strategi og i arbejdet med at sikre og udvikle Syddanmark som et attraktivt sted at arbejde, bo og leve, ligesom grøn omstilling og klimaindsatsen har fået en fremtrædende plads.

Initiativer til at implementere udviklingsstrategien

I perioden 2020-2022 er der årligt afsat 10 mio. kr. til at realisere konkrete handlinger, som understøtter den regionale udviklingsstrategi. I 2020 er midlerne udmøntet til følgende initiativer:

- **3,8 mio. kr. til eksterne og interne indsatser i regionens klimastrategi**
heraf 3 mio. kr. til tre indsatser i partnerskabet "*DK2020 – klimaplaner for hele Danmark*", der er et partnerskab mellem de fem regioner, Realdania, Concito og kommunekontaktrådene/KL, hvor der

Regional Udvikling

samarbejdes om at udarbejde og implementere kommunale klimaplaner, der lever op til Paris-aftalens målsætning om CO₂-reduktion.

0,5 mio. er afsat til et projekt, der skal kortlægge behovet for forstærkning af elnettet som led i fremtidens ladeinfrastruktur i forbindelse med omstilling af personbiler til el i Region Syddanmark. Til regionens interne klimaindsats er afsat 0,3 mio. kr. til et udviklingsprojekt om elektrificering af ambulancetjenestens minibusser.

- **3,0 mio. kr. til etablering af ny, landsdækkende klynge for life Science og velfærdsteknologi**
Klyngen har til formål at udvikle nye sundheds- og velfærdsløsninger gennem offentlig-privat innovation til gavn for borgere og samfund. Klyngen er etableret, og der er nedsat en bestyrelse.
- **0,5 mio. kr. til udvikling af metoder og værktøjer til visualisering og formidling af arbejdet med FN's verdensmål i forbindelse med den regionale udviklingsstrategi**
Her er der særligt fokus på verdensmålene i forhold til klima og grøn omstilling, sårbare unge og mental mistrivsel samt sunde levevilkår. De forskellige typer af metoder og værktøjer skal bl.a. benyttes i den årlige opfølgning på udviklingsstrategien.
- **0,5 mio. kr. til udvikling og afprøvning af koncepter og metoder, der kan fremme unges trivsel gennem fællesskaber**
På baggrund af projektet forventes igangsat yderligere initiativer, fx på ungdomsuddannelserne, i regi af regionens uddannelsespulje. Et udviklet værktøj er afprøvet på uddannelsesinstitutionerne og har affødt en ansøgning til uddannelsespuljen i starten af 2021. Region Syddanmark er meldt ind i STRING og tildelt en plads i bestyrelsen.
- **0,3 mio. kr. til medlemskab af STRING**
Initiativet skal forstærke samarbejdet på klima-, transport- og infrastrukturuområdet med delstatsregeringen i Slesvig-Holsten og Hamborg, med regioner og byer i Norge og Sverige samt arbejde for indflydelse på EU's dagsorden for infrastruktur og grøn omstilling.
- **0,1 mio. kr. til at fremme bæredygtig udvikling i Vadehavsområdet**
Initiativer sker i samarbejde med regioner og andre aktører i Holland, Tyskland og Danmark, specielt for at understøtte Vadehavsområdet som UNESCO Verdensarvsområde. Region Syddanmark er meldt ind i organisationen.
- **1,8 mio. kr. til strategisk samarbejdsaftale med Syddansk Universitet**
Initiativer har afsat i en fælles, overordnet ambition om at bidrage til FN's verdensmål og i konkrete aktiviteter inden for klimaområdet og sundhedsinnovation/sunde levevilkår. På klimaområdet fokuserer aftalen på temaer og aktiviteter vedr. cirkulær økonomi, reduktion af udledning af klimagasser samt klimatilpasning. I forhold til sundhedsinnovation fokuserer aftalen på forsknings- og udviklingsaktiviteter vedr. Active living/empowerment, robotteknologi, kunstig intelligens samt at styrke implementeringsforskning i Center for Innovativ Medicinsk Forskning. Initiativet er under implementering.

Opfølgning på udviklingsstrategien

Status og udviklingen inden for de seks strategispor følges i en samlet årlig publikation, der første gang forelægges regionsrådet i marts 2021.

Opfølgningen beskriver nogle af de mest væsentlige indsatser, der er igangsat i 2020 for hvert strategispor, samt den generelle udvikling i forhold til de regionale mål, illustreret ved indikatorer og nøgletal. Desuden beskrives de indsatser, der inden for de fire tværgående temaer går på tværs af strategispor, samt hvordan FN's verdensmål indtænkes i de regionale indsatser.

Overordnet viser opfølgningen god fremdrift i udmøntningen inden for alle strategispor.

KONTUR

Nøgletalspublikationen KONTUR indeholder nøgletal for de 22 syddanske kommuner og for regionen som helhed og bidrager til at give et billede af udviklingen inden for udvalgte temaer som sundhed, uddannelse, beskæftigelse og klima.

Fremme af offentlig-privat innovation

Også i 2020 er regionale udviklingsmidler anvendt til at understøtte offentlig-privat innovation gennem medfinansiering af aktiviteter, som gennemføres af **Syddansk Sundhedsinnovation**. Samarbejdet mellem regionens driftsenheder og virksomheder understøttes af Syddansk Sundhedsinnovation, bl.a. i form af formidling af udviklingsbehov i klinikken, konkrete test- og afprøvningsforløb, koordinering af faglige netværk med fokus på vidensdeling, vejvisning for virksomheder til relevante kliniske samarbejdspartnere m.v. Region Syddanmark samarbejder med Institut for Idræt og Biomekanik, SDU og Designskolen i Kolding om forprojektet '*Sundhed, kultur og natur*' om aktiviteter, der kan bidrage til at øge borgernes mentale og fysiske

Regional Udvikling

trivsel og sundhed. Til opbygning af fællesskaber er udviklet et værktøj – *Fællesskaber i Fokus (fif)* – der i øjeblikket bliver testet i kommuner og i DGI. Værktøjet er også testet i et pilotprojekt – *Unge og trivsel i fællesskaber* – på uddannelsesinstitutioner i bl.a. Svendborg, Sønderborg, Esbjerg og Fredericia og har resulteret i udvikling af værktøjet *'fif for unge'* til opbygning af fællesskaber i klasser og på hold.

Der er udarbejdet flere analyser, der underbygger viden om geografisk forskel og ulighed i sundhed. Bl.a. analyser af forbrug af sundhedsydelser i Vollsrose og af mental trivsel blandt regionens unge mellem 16 og 24 år afhængig af igangværende uddannelse og beskæftigelsesgrad. Der samarbejdes med Samordningsforum Sønderjylland om et pilotprojekt, som belyser brugen af kommunale og regionale sundhedsydelser og tester potentialet i at dele data på tværs af administrative grænser inden for den samme geografi.

Regionen har sammen med Welfare Tech understøttet etableringen af den nye, landsdækkende sundhedsklynge, *Danish Life Science Cluster*. Klyngen skal gennem offentligt-privat samarbejde skabe nye sundheds-løsninger og -produkter inden for velfærdsteknologi og life science til gavn for borgere og virksomheder i hele landet. Klyngen har fået finansiering fra Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Regionsrådet har reserveret 3 mio. kr. til samarbejdet med klyngen, som skal etablere en filial i Odense med afsæt i syddanske styrker inden for velfærdsteknologi, sundhedsrobotter og kunstig intelligens. Sundhedsklyngen forventes at videreføre WHINN-konferencen, som i 2020 i lyset af COVID-19 er gennemført med stor succes med både fysiske og digitale events.

Healthcare DENMARK, som markedsfører danske styrker og løsninger inden for life science og velfærdsteknologi, har etableret det nationale besøgscenter *Nation of Health* i Odense med støtte på 17,5 mio. kr. fra Industriens Fond. Region Syddanmark understøtter Nation of Health sammen med de øvrige partnere i Campus Odense-samarbejdet. Besøgscentret bidrager til innovationsmiljøet i Forskerparken i samspil med Syddansk Sundhedsinnovation. Sideløbende har regionen deltaget i udarbejdelsen af en ny, fælles strategi og en ny struktur for det fremadrettede samarbejde i Healthcare DENMARK, som implementeres i 2021.

Dansk-tysk samarbejde og internationale forbindelser

Der er i 2020 gennemført et serviceeftersyn af Region Syddanmarks internationale samarbejde med henblik på, at dette arbejde afspejler og understøtter den nye regionale udviklingsstrategi "*Fremtidens Syddanmark*".

Dansk-tyske samarbejder

På grundlag heraf arbejdes der med en fornyet partnerskabsaftale med delstaten Slesvig-Holsten. Aftalen skal tilpasses den regionale opgaveportefølje efter erhvervsfremmereformen i 2018 og regionens prioriteringer i "*Fremtidens Syddanmark*".

En væsentlig finansieringskilde for grænseoverskridende dansk-tysk samarbejde i perioden 2014-2020 har været Interreg 5A Deutschland-Danmark. Dette program ventes efterfulgt af Interreg 6A for perioden 2021-2027. Region Syddanmark er programpartner sammen med Region Sjælland og ni kredse og byer i Slesvig-Holsten. Arbejdet med at forberede et nyt program startede i 2019 og har for alvor taget fat i løbet af 2020. Arbejdsgruppen herfor er forankret i Interreg-sekretariatet i Kruså. Der forventes et EU-tilskud over den syvårige periode frem mod 2027 på mellem 600 og 700 mio. kr.

I forhold til det nære, grænseoverskridende samarbejde i Region Sønderjylland-Schleswig gennemføres i efteråret 2020 og foråret 2021 evaluering af samarbejdet med henblik på at indgå en fornyet aftale fra 2022.

I løbet af 2020 er i projektet *Digital Valley* taget skridt til at udvikle samarbejdet til en bredere dansk-tysk udviklingsalliance, bl.a. i samarbejde med delstaten Slesvig-Holsten. Region Syddanmark fungerer som tovholder for arbejdet sammen med repræsentanter for virksomheder, kommuner, vidensinstitutioner, klynger og andre aktører fra Syddanmark. Formålet er at styrke samarbejdet og binde udviklingskræfter sammen i Syddanmark og i den dansk-tyske grænse-region. I budgetaftalen for 2019 er afsat 1,5 mio. kr. til at medfinansiere regionens deltagelse i initiativet.

I forlængelse af arbejdet med FN's verdensmål i udviklingsstrategien har regionen udviklet og påtaget sig lead partnerrolle i Interreg 5A-projektet SARA. Projektet skal styrke det grænseoverskridende samarbejde om FN's verdensmål ved at dele erfaringer, gensidig læring og udveksle viden, som kan understøtte og kvalificere partnernes og netværkspartnerne indarbejdelse af FN's verdensmål i strategiarbejde.

Det Syddanske EU-kontor

Sammen med de syddanske kommuner er det besluttet at indgå en ny resultatkontrakt med det Syddanske EU-kontor, der løber til og med 2021.

Regional Udvikling

Øvrige samarbejder

Region Syddanmarks øvrige internationale samarbejde omfatter bl.a.

- medlemskab af Nordsøkommissionen, hvis formål er at fremme samarbejdet om emner af fælles interesse i Nordsøregionen som fx transport, infrastruktur, klima og fremme af kvalificeret arbejdskraft. Region Syddanmark deltager primært i arbejdet vedr. transport, infrastruktur og klima
- medlemskab af STRING, der er et netværk for 13 regioner og byer mellem Hamborg og Oslo. STRING's vision er at binde Nordeuropa sammen til en grøn megaregion med en bæredygtig infrastruktur.
- medlemskab af Vadehavsforum, der er en organisation for lokale myndigheder, regioner, erhverv og interesseorganisationer med det formål at sikre en bæredygtig udvikling i Vadehavsområdet
- Region Syddanmark er udpeget som 4-stjernet referencested for EU-initiativet Sund og Aktiv Aldring og deltager i det europæiske netværk for at synliggøre syddanske innovationsaktiviteter for andre europæiske aktører.

Uddannelse

Uddannelsespuljen er i 2020 udmøntet ad to omgange.

I 1. halvår 2020 er udmøntet tilskud på i alt 12,9 mio. kr. til syv projekter, der adresserer regionsrådets prioritering af indsatser på forskellige områder. Det gælder

- at styrkelse af unges interesse for science og teknologi
- at gøre erhvervsuddannelserne bedre og mere attraktive
- at give unge faglige og sociale forudsætninger til at gennemføre en uddannelse
- at give bedre sprogkompetencer.

I 2. halvår er udmøntet tilskud på i alt 12,5 mio. kr. til seks projekter, der bidrager til at indfri målsætningerne i regionens uddannelsesstrategi "*Kompetencer til alle*". Uddannelsesstrategien fokuserer på tre regionale mål:

- Adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele regionen
- Kompetencer til livet, arbejdsmarkedet og et bæredygtigt samfund
- Uddannelsesmiljøer, der fremmer unges trivsel og sundhed.

Hvert år udarbejdes et Uddannelsesbarometer for at følge udviklingen på relevante parametre.

Som led i arbejdet med målet om adgang til gode uddannelsesmuligheder i hele regionen er gennemført et pilotprojekt "*Uddannelseslandskabet i Sønderjylland*" i forsøget på at skabe en fælles referenceramme med sønderjyske uddannelsesaktører som afsæt for fremtidige indsatser på uddannelsesområdet i Sønderjylland.

I relation til samme mål i uddannelsesstrategien er efter indstilling fra regionsrådet for tredje år i træk pålagt et kapacitetsloft på de to Vejle-gymnasier for at understøtte elevgrundlaget for de mindre gymnasier i Grindsted og Tørring. I forlængelse heraf bemærkes, at kapacitetsstyring og elevfordeling netop indgår som centrale elementer i de politiske forhandlinger på Christiansborg, som ventes genoptaget og afsluttet inden sommerferien, og som endvidere også omfatter tilskudssystemet på gymnasieområdet.

Region Syddanmark har gennem længere tid haft fokus på at fremme interessen for STEM – Science, Technology, Engineering & Mathematics – blandt unge. I budgetaftalen for 2020 indgik, at STEM-området skulle undergå et serviceeftersyn. Dette har resulteret i en række anbefalinger, herunder at der ikke umiddelbart er behov for en decideret regional teknologipagt i Syddanmark, forstået som en ny selvstændig organisering med styregruppe, møder, opfølgning, monitorering m.v. Til gengæld anbefales bl.a., at regionen prioriterer projekter, der har fokus på overgange, flere piger til STEM, praksisnær undervisning i STEM-fagene samt teknologi, digitalisering og grøn omstilling.

Kultur

I 1. halvår 2020 er udmøntet tilskud på i alt 2,0 mio. kr. til syv projekter med afsæt i kriterierne i Kulturhandlingsplan 2018-2019, som blev forlænget, indtil den nye regionale udviklingsstrategi "*Fremtidens Syddanmark*" var vedtaget.

I 2. halvår er udmøntet tilskud på i alt 2,9 mio. kr. til otte projektet, der understøtter implementeringen af den regionale kulturstrategi "*En attraktiv og oplevelsesrig region*".

Desuden er udmøntet tilskud på i alt 2,0 mio. kr. til fem projekter inden for temapuljen "*Bevægelse i hele regionen*". Temapuljen skulle understøtte Region Syddanmarks værtskab for DGI Landsstævnet i 2021 og

Regional Udvikling

for de syddanske etaper af Tour de France i 2021. På grund af COVID-19 blev DGI Landsstævne 2021 og Tour de France udsat til 2022.

2020 skulle have været året for fejring af Genforeningen 2020. På grund af COVID-19 er hovedparten af de genforeningsprojekter, som er støttet af kulturpuljen, dog udsat til gennemførelse i 2021.

I 2020 har Udvalget for regional udvikling udmøntet 400.000 kr. til deltagelse i et forskningsprojekt om kultur i landdistrikter, som regionsrådet afsatte midler til i 2019.

Endelig har Region Syddanmark også i 2020 medfinansieret de regionale kunstfonde "*Øernes Kunstfond*" og "*Den Jyske Kunstfond*" med hver 500.000 kr.

Kollektiv trafik

FynBus og Sydtrafik står for den offentlige, kollektive trafik i Syddanmark. De to trafikselskaber udarbejder hvert fjerde år trafikplaner, senest i 2018, som omsættes i rutenet og køreplaner. Det regionale rutenet er udformet efter de regionale principper for bustrafik, og det kommunale rutenet udformes i samspil hermed.

Regionsrådet har i juni 2020 vedtaget justerede principper for den regionale bustrafik og dermed rammerne for det regionale rutenet. De reviderede principper lægger ikke op til ændringer i det hidtidige regionale busnet, men tilstræber større klarhed i opgavefordelingen mellem region, trafikselskab og kommuner vedr. den kollektive trafikbetjening. Trafikselskaberne står for den praktiske implementering af regionens principper, og det er deres ansvar, at den regionale busbetjening lever op til principperne.

Fordeling af tilskud til de to trafikselskaber sker ud fra en model, der fastsætter fordelingen efter objektive kriterier med udgangspunkt i bl.a. tal fra Danmarks Statistik. Fordelingen genberegnes årligt. Der er således tæt på budgetforudsigelighed i forhold til de enkelte budgetår.

Evt. mer-/mindreforbrug vedr. de regionale ruter udlignes i trafikselskaberne over de efterfølgende år inden for rammerne af regionens tilskud. Dette bidrager til stor budgetsikkerhed og driftsstabilitet for såvel trafikselskaber som region.

De to trafikselskaber i Syddanmark har indledt et tæt samarbejde administrativt og mellem bestyrelserne, og der er udarbejdet et fælles visionsgrundlag. Det er fortsat Region Syddanmarks målsætning, at der arbejdes for en egentlig fusion af selskaberne.

Region Syddanmark har i efteråret 2020 indgået en klimasamarbejdsaftale med regeringen. Aftalen skal være med til at understøtte og accelerere den grønne omstilling af drivmidler i den regionale bustrafik samt skabe et generelt fokus på at flytte flere trafikanter til grønnere og mere bæredygtige transportformer. I klimasamarbejdsaftalen forpligter Region Syddanmark sig til, at alle nye udbud af busser på regionale ruter fra 2021 skal være CO₂-neutrale eller nulemissionsbusser. Da en attraktiv kollektiv trafik i sig selv er afgørende for den grønne omstilling, er målet med aftalen, at den grønne omstilling ikke må påvirke serviceniveauet i den kollektive trafik. Forudsætningen for regionens målsætninger er derfor, at den økonomiske ramme er til stede, og at det er teknisk muligt.

Som nævnt er i 2020 udbetalt i alt 8,0 mio. kr. til de to trafikselskaber til gradvis omstilling til CO₂-neutrale drivmidler (HVO-diesel) i eksisterende materiel frem mod kommende, langsigtede CO₂-frie udbud vedr. den kollektive bustrafik.

Klima og grøn omstilling

På klimaområdet er igangsat en lang række initiativer, der skal bidrage til, at regionen når målene i klimastrategien "*Grøn omstilling i Region Syddanmark*".

Et af de fyrtårnene er Partnerskabet DK2020 - klimaplaner for hele Danmark, hvor alle fem regioner, Realdania, Concito og kommunekontaktrådene/KL arbejder sammen om kommunale klimaplaner, der lever op til Paris-aftalens målsætning om CO₂-reduktion. Den regionale indsats dækker primært analyser, viden, rådgivning og sekretariatsopgaver inden for såvel reduktion af klimagasser som klimatilpasning. På cirkulær økonomi har regionen dannet "*Netværk for Bæredygtigt Byggeri*" i samarbejde med BygFyn/det nationale innovationsnetværk WE BUILD DENMARK.

I forhold til omstilling af regionens egne aktiviteter som led i klimastrategien har regionsrådet bl.a. afsat en pulje på 10 mio. kr. til grøn omstilling. Flere indsatser er sat i gang, bl.a. inden for affaldssortering, LED-

Regional Udvikling

belysning, energiscreening, analyser på indkøbsområdet og begyndende elektrificering af regionens bilpark. Regionens enheder har i 2020 udarbejdet egne klimahandlingsplaner, der understøtter strategiens mål.

Miljø og råstoffer

Grundvandsindsats

Regionen prioriterer og igangsætter hvert år nye undersøgelser og oprensninger af jordforureninger, der udgør en risiko for værdifuldt grundvand.

I 2020 har regionen prioriteret 34 nye undersøgelser af forureninger med højmobile stoffer, mens flere undersøgelser er videreført fra tidligere. Forureninger, som viser sig at udgøre en risiko for værdifuldt grundvand, prioriteres efterfølgende til oprensning.

Regionen har siden 2016 indgået i en række partnerskaber med kommuner og vandforsyninger om pesticidforurening af grundvandet for at finde årsager og løsninger på udfordringerne for det enkelte vandværk.

I 2020 har regionen arbejdet med partnerskabsprojekter ved 10 vandforsyninger, fordelt i seks kommuner. Vandforsyningerne og kommunerne har fokus på beskyttelse af grundvandet mod fremtidig forurening, mens regionen har særligt fokus på pesticidpunktkilder samt opsporing heraf.

Overfladevand

Regionerne har indgået en aftale med staten om at screene registrerede jordforureninger for at kortlægge, om de giver anledning til forurening af overfladevand – vandløb, søer og hav – omfattet af vandmiljøplanerne. Næste skridt er konkrete risikovurderinger, der skal føre frem til at vurdere behovet for indsatser mod trusler for overfladevand fra jordforureninger. Regionerne tilføres midler i 2021 og 2022 til opgaven.

De store jordforureninger har i denne forbindelse en stor betydning, da der i forhold til nogle af disse ikke tidligere har været en indsats, og fordi en indsats typisk er relativ omkostningstung.

Generationsforureninger

I 2019 startede en række nye indsatser i forhold til generationsforureningerne i regionen. Regionens egne indsatser over for forureningerne efter Grindstedværket i Kærgård Plantage og Grindsted by er suppleret med en statslig bevilling på 50,3 mio. kr. over to år, der anvendes til undersøgelser såvel som oprensning.

I Grindsted er der endvidere gennemført en registerbaseret sundhedsundersøgelse blandt borgerne.

Ved Himmark Strand på Als er etableret et godt samarbejde med Danfoss og Sønderborg Kommune. Her følges regionens undersøgelse op af Danfoss, der finansierer et projekt til belysning af oprensningsmulighederne.

Råstoffer

Regionens opgaver omfatter kortlægning af forekomster af råstoffer, udarbejdelse af råstofplaner og efterfølgende specifikke tilladelser til råstofindvinding samt tilsyn hermed. Desuden har regionen visse tilgrænsende myndighedsopgaver.

I starten af 2021 er forslag til *"Råstofplan 2020"* sendt i høring. Planen danner rammerne for den fremtidige indvinding og forsyning med råstoffer i regionen og skal sikre, at der er balance mellem behovet for råstoffer og hensynet til natur, miljø og levevilkårene for befolkningen lokalt, hvor råstofferne indvindes.

I 2020 er afgjort 29 ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding. Der ikke givet afslag på ansøgninger. Alle 29 ansøgninger er behandlet i forhold til miljøkonsekvenser (tidl. VVM-pligt). En af ansøgningerne har ført til, at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport (tidl. VVM-pligt). Der er i alt 178 igangværende råstofgrave i Syddanmark, og der er i 2020 gennemført 37 tilsyn i 37 råstofgrave.

Regional Udvikling

Regnskab 2020

Mio. kr., netto	Regnskab 2020	Budget 2020		Regnskab 2019
		Oprindeligt	Ajourført	
Kollektiv trafik	236,2	239,7	229,2	258,8
Kulturel virksomhed	7,2	7,9	6,1	12,8
Uddannelse	22,3	22,3	22,3	19,9
Miljø/jordforurening	84,2	87,3	89,8	80,4
Øvrige omkostninger m.v.	103,9	103,3	105,4	79,3
Omkostninger i alt	453,8	460,5	452,8	451,3
Bloktilskud	-314,9	-323,8	314,9	-318,5
Kommunale udviklingsbidrag	-137,3	-137,3	-137,3	-133,4
Finansiering i alt	-452,2	-461,1	-452,2	-451,9
Driftsresultat	1,6	-0,6	0,5	-0,6

Fortegn: Driftsresultatet: - = finansiering større end omkostninger.

Personaleforbrug

Det samlede personaleforbrug er på 109 årsværk.

Regnskab 2020

Denne påtegning afgives i forbindelse med aflæggelsen af Region Syddanmarks årsrapport for 2020.

Årsregnskabet for 2020 udviser et positivt driftsresultat på 51,1 mio. kr., opgjort omkostningsbaseret, samt en balancesum på 18,2 mia. kr., hvoraf egenkapitalen udgør 0,9 mia. kr.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med Indenrigs- og Boligministeriets Budget- og regnskabs-system for regioner, idet de deri krævede skemaoversigter m.v. findes i et særskilt bilagshæfte.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsrapporten giver et retvisende billede af regionens aktiver og passiver samt finansielle stilling pr. 31. december 2020 samt af resultatet af regionens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2020.

Vi anser endvidere de transaktioner, der er afspejlet i årsrapporten, som værende i overensstemmelse med de love og regler, som regionen er underlagt, ligesom de underliggende dispositioner er gennemført under skyldig økonomiske hensyntagen.

Årsrapporten indstilles til regionsrådets godkendelse.

Vejle, den 14. april 2021

Stephanie Lose
Regionsrådsformand

Jane Kraglund
Regionsdirektør

Resultatopgørelse for 2020

	1.000 kr.	Note	2020	2019
Generelle tilskud		1	22.239.658	21.200.351
Aktivitetsafhængige tilskud		1	4.603.015	4.482.566
Salg af pladser		1	718.739	686.478
Andre driftsindtægter		1	2.141.679	2.404.516
Indtægter			29.703.091	28.773.911
Eksterne omkostninger		1	14.099.662	13.681.043
Personaleomkostninger		1,2	14.498.330	13.820.769
Af- og nedskrivninger		1,3	1.034.121	1.100.483
Omkostninger			29.632.113	28.602.295
Driftsresultat			70.978	171.616
Finansielle nettoomkostninger (renter m.v.)		1	19.884	29.563
Årets resultat (overskud)			51.094	142.053
Forslag til resultatdisponering				
Overført til næste år:				
Sundhed			35.664	134.807
Social og Specialundervisning			16.986	6.658
Regional Udvikling			-1.556	588
			51.094	142.053

Regnskab 2020

Balance

Balance pr. 31.12.	1.000 kr.	Note	2020	2019
Immaterielle aktiver		4	141.940	146.188
Grunde og bygninger		4	8.432.239	8.649.436
Tekniske anlæg, maskiner og transportmateriel		4	1.316.079	1.327.506
Inventar og it-udstyr		4	62.524	84.669
Materielle anlægsaktiver under udførelse		4	3.955.474	2.965.036
Materielle anlægsaktiver			13.766.316	13.026.647
Anlægsaktiver i alt			13.908.256	13.172.835
Varebeholdninger			535.264	309.801
Fysiske anlæg til salg			18.025	48.018
Akkumuleret resultat vedr. Social og Specialundervisning			-29.453	-12.468
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser			767.267	719.930
Andre tilgodehavender		5	1.703.281	1.984.594
Tilgodehavender			2.441.095	2.692.056
Likvide beholdninger			1.263.836	1.071.246
Omsætningsaktiver i alt			4.258.220	4.121.121
AKTIVER			18.166.476	17.293.956
Startkapital			3.761.809	3.761.809
Værdiregulering af balanceposter			-6.798.190	-6.366.232
Interne forsikringspuljer			606.865	585.152
Donationer			841.884	849.360
Overført overskud			2.441.141	2.406.156
Egenkapital		6	853.509	1.236.245
Hensatte forpligtelser		7	7.105.766	7.032.895
Prioritetsgæld		8	2.572.759	2.498.146
Leasingforpligtelser			685.265	879.947
Indfrosne feriepenge			1.410.654	470.031
Langfristede gældsforpligtelser			4.668.678	3.848.124
Gæld til pengeinstitutter			1.617.277	0
Leverandørgæld			1.121.383	2.205.255
Anden gæld		9	2.799.863	2.971.437
Kortfristede gældsforpligtelser			5.538.523	5.176.692
Gældsforpligtelser			10.207.201	9.024.816
PASSIVER			18.166.476	17.293.956

Pengestrømsopgørelse for 2020	1.000 kr.	Note	2020	2019
Driftsresultat			51.094	142.053
Tilbageførsel af af- og nedskrivninger		3	1.034.121	1.100.482
Tilbageførsel af hensatte forpligtelser			36.288	39.669
Tilbageførsel af andre ikke-likvide poster i driftsresultatet			-759.438	-581.887
Pengestrømme vedr. drift			362.065	700.317
Køb mv. af materielle anlægsaktiver			-1.550.197	-961.481
Salg af materielle anlægsaktiver			62.061	17.001
Pengestrømme vedr. investeringer			-1.488.136	-944.480
Afdrag på langfristede gældsforpligtelser			-186.094	-186.989
Optagne lån			260.706	213.126
Pengestrømme vedr. finansiering			74.612	26.137
Forskydning i tilgodehavender og øvrige gældsforpligtelser			1.244.050	184.473
Værdiregulering af likvide aktiver			0	0
Pengestrømme i øvrigt			1.244.050	184.473
Ændring i likvider			192.591	-33.553
Likvider 01.01. efter primosaldokorrekationer			1.071.245	1.104.798
Likvider 31.12.			1.263.836	1.071.245

Note 1

Oplysninger på hovedkontoniveau

	Sundhed Hkt. 1	Social og Special- undervisning Hkt. 2	Regional Udvikling Hkt. 3	I alt hovedkonto 1-3	Fælles formål og adm. Hkt. 4	I alt hovedkonto 1-4
Grundtilskud	21.769.512	17.926	452.220	22.239.658		22.239.658
Aktivitetsafhængige tilskud	4.603.015			4.603.015		4.603.015
Salg af pladser		718.739		718.739		718.739
Andre driftsindtægter	2.042.705	44.519	3.937	2.091.161	50.518	2.141.679
Indtægter	28.415.232	781.184	456.157	29.652.573	50.518	29.703.091
Eksterne omkostninger	13.607.557	85.541	350.089	14.043.187	56.475	14.099.662
Personaleomkostninger	13.349.400	624.503	69.071	14.042.974	455.356	14.498.330
Af- og nedskrivninger	980.654	30.928	105	1.011.687	22.434	1.034.121
Fælles formål og administration	425.163	19.104	39.479	483.746	-483.746	0
Omkostninger	28.362.774	760.076	458.744	29.581.594	50.519	29.632.113
Omfordeling af finansielle poster	16.793	4.122	-1.031	19.884	0	19.884
Finansielle poster	16.793	4.122	-1.031	19.884	0	19.884
Årets resultat	35.664	16.986	-1.556	51.094	0	51.094

Note 2 Personaleomkostninger

	1.000 kr.	2020	2019
Løn og gager m.v.		14.000.605	13.210.388
Pensionsomkostninger (tjenestemænd)		36.638	40.103
Andre sociale omkostninger		461.087	570.278
		14.498.330	13.820.769
		25.872	25.328

Gennemsnitligt antal medarbejdere (årsværk)

Note 3 Af- og nedskrivninger

	1.000 kr.	2020	2019
Immaterielle aktiver		61.776	115.076
Bygninger		508.854	481.869
Tekniske anlæg, maskiner og transportmateriel		415.568	449.262
Inventar og it-udstyr		47.923	54.276
		1.034.121	1.100.483

Note 4 Anlægsaktiver

	1.000 kr.	Immaterielle aktiver	Grunde og bygninger	Tekniske anlæg	Inventar m.v.	Anlæg under udførelse
Kostpris 01.01.2020		881.509	13.529.668	4.599.299	546.376	2.965.036
Tilgang		59.120	312.764	423.567	25.779	1.646.320
Afgang / overførsel		-9.681	-34.133	-188.835	-23.069	-655.882
Regulering vedr. tidligere år		0	0	0	0	0
Kostpris 31.12.2020		930.948	13.808.299	4.834.031	549.086	3.955.474
Af- og nedskrivninger 01.01.2020		735.321	4.880.234	3.271.793	461.708	
Årets afskrivninger		61.776	508.854	415.568	47.923	
Tilbageførsel ved afgang		-8.089	-13.028	-169.409	-23.069	
Regulering vedr. tidligere år		0	0	0	0	
Af- og nedskrivninger 31.12.2020		789.008	5.376.060	3.517.952	486.562	
Regnskabsmæssig værdi 31.12.2020		141.940	8.432.239	1.316.079	62.524	3.955.474
Regnskabsmæssig værdi 01.01.2020		146.188	8.649.434	1.327.506	84.668	2.965.036
I den regnskabsmæssige værdi indgår:						
Finansielt leasede aktiver		0	0	96.568	0	239.192
OPP Psykiatrisk afdeling, Vejle		0	359.161	0	3.747	0
I alt		0	359.161	96.568	3.747	239.192

Den offentlige ejendomsværdi af grunde og bygninger tilhørende Region Syddanmark udgjorde pr. 1. januar 2020 5.134.222 kr.

Note 5 Andre tilgodehavender

	1.000 kr.	2020	2019
Aktiver tilhørende fonds og legater		126.798	43.697
Aktier og andelsbeviser		163.146	87.352
Deponerede beløb for lån m.v.		502.004	1.028.834
Tilgodehavender hos staten		865.015	633.557
Øvrige tilgodehavender		251	133.341
Mellemregninger med foregående og følgende regnskabsår		46.067	57.813
		1.703.281	1.984.594

Note 6 Egenkapital-opgørelse

1.000 kr.	Start-Kapital	Værdi-regulering	Interne puljer	Donationer	Overført overskud		I alt
					Sundhed	Regional Udvikling	
Egenkapital primo 2020	3.761.809	-6.366.232	585.152	849.360	2.336.804	69.352	1.236.245
Aktuarmæssig beregning af hensætt., tjenestemænd*)		-415.546					-415.546
Regulering af værdipapirer		-5.823					-5.823
Afskrivn., udviklingsomkost., Regional Udvikling		-8.011					-8.011
Regulering, patient-forsikringspulje			31.978				31.978
Regulering, arbejdsskade-pulje			-10.726				-10.726
Årets bevægelser, øvr. puljer			461				461
Årets tilgang donationer				48.904			48.904
Nedskrivning donationer				-56.380			-56.380
Overført resultat, inkl. regul. vedr. tidligere år					36.601	-1.556	35.045
Øvrige bevægelser		-2.578			-60		-2.638
Egenkapital ultimo 2020	3.761.809	-6.798.190	606.865	841.884	2.373.345	67.796	853.509

* For lidt hensat i årets løb til tjenestemandspension i f.t. den efterfølgende aktuarmæssige beregning. Især den lave rente har haft indvirkning på reguleringsbeløbet.

Note 7 Hensatte forpligtelser

1.000 kr.	2020	2019
Tjenestemandspensioner	6.607.843	6.532.331
Arbejdsskader	134.527	134.527
Patientskader	137.900	125.700
Bundne tilsagn, Regional Udvikling	90.953	102.560
Øvrige hensættelser	134.543	137.777
	7.105.766	7.032.895

Note 8 Prioritetsgæld

1.000 kr.	2020	2019
Selvejende institutioner med driftsoverenskomst	23.230	24.294
KommuneKredit	2.549.529	2.473.852
	2.572.759	2.498.146
	1.000 kr.	1.000 kr.
Af gælden afdrages inden for 1 år	235.811	186.079
Af gælden afdrages efter 1. og frem til og med 3. år	728.041	530.439
Af gælden afdrages efter 3. år	1.608.907	1.781.628
I alt	2.572.759	2.498.146

Note 9 Anden gæld

1.000 kr.	2020	2019
Passiver tilhørende fonds og legater	509.980	384.787
Skyldig løn, A-skat, sociale bidrag m.m.	419.905	395.415
Feriepengeforpligtelser	971.392	1.518.956
Moms og afgifter	4.641	7.316
Andre skyldige omkostninger	893.945	664.963
	2.799.863	2.971.437

I det følgende beskrives hovedprincipperne i Region Syddanmarks anvendte regnskabspraksis.

Den anvendte regnskabspraksis for Region Syddanmark tager udgangspunkt i de retningslinjer, som er udarbejdet af Indenrigs- og Boligministeriet i regelsættet "Budget- og regnskabssystem for regioner". En række af krævede oversigter i ovennævnte regelsæt fremgår af særskilte bilag til årsrapporten. Regionen følger endvidere regelsættets konteringsregler.

Der medtages sammenligningstal fra året før.

Årsregnskabet er udarbejdet efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Totalregnskabet

Årsregnskabet indeholder ud over regionens egen virksomhed endvidere regnskabsposter for selvejende institutioner, som regionen har indgået driftsoverenskomst med.

Generelt om indregning og måling

Indtægter og omkostninger henføres som hovedregel til det regnskabsår, de vedrører, uanset betalings- tidspunkt.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Region Syddanmark, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå regionen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Resultatopgørelsen

Tilskud

Bloktilskuddet fra staten og det kommunale grundbidrag indtægtsføres på betalingstidspunktet.

Aktivitetafhængige bidrag fra stat og kommuner henføres så vidt muligt til den periode, hvor den underliggende aktivitet er udført.

Salg af pladser

Takstindtægter i forbindelse med salg af pladser til kommunerne på de sociale institutioner indtægtsføres i forbindelse med anvendelsen af pladserne.

Øvrige driftsindtægter

Øvrige indtægter omhandler de indtægter, som modsvarer en ydelse som fx salg af produkter og ydelser, ambulante undersøgelser og behandlinger, afgifter/gebyrer m.v., og som henføres til den periode, hvor den underliggende ydelse er udført.

Omkostninger

Personaleomkostninger: løn, pension, sociale omkostninger m.v. indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de udbetales/forbruges til frembringelse af regionens ydelser.

Eksterne omkostninger m.v. indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de forbruges til frembringelse af regionens ydelser.

Afskrivninger

Af- og nedskrivninger indeholder årets af- og nedskrivninger af anlægsaktiver.

Finansielle poster

Indeholder renteindtægter og -omkostninger vedr. likvide beholdninger, herunder udeståender i pengeinstitutter og obligationsbeholdninger, indeståender i pengeinstitutter samt korte og langfristede gældsforpligtelser, herunder lån og finansielle leasingkontrakter. Endvidere indregnes kursbevægelser vedr. obligationsbeholdninger.

Resultat

Resultat for sundhedsområdet og regional udvikling overføres ved årsafslutningen til egenkapitalen.

Resultatet for socialområdet overføres til balanceposten akkumuleret resultat vedr. hovedkonto 2. Det akkumulerede resultat indregnes under aktiverne, uanset om posten er positiv eller negativ. Hvis det akkumulerede resultat for socialområdet er positivt indregnes posten med negativt fortegn under aktiverne (regionen skylder kommunerne penge), og hvis resultatet er negativt, indregnes det som et aktiv med positivt fortegn (kommunerne skylder regionen penge).

Den anderledes placering af overførslen for socialområdet skyldes, at det akkumulerede resultat for området skal ses om et mellemværende i form af enten et tilgodehavende eller en forpligtelse i forhold til de kommuner, som via takstbetaling finansierer området.

Balancen

Anlægsaktiver

Inddeling

Anlægsaktiver er inddelt i følgende hovedgrupper:

- Immaterielle
- Grunde og bygninger
- Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler
- Inventar, herunder computere og andet it-udstyr
- Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver.

Indregning og måling

Anlægsaktiver måles til kostprisen. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. For egne fremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører og direkte løn.

Anlægsaktiver indregnes, når disse:

- er anskaffet til vedvarende eje eller brug
- forventes anvendt i mere end et regnskabsår
- kan måles pålideligt
- har en kostpris højere end eller lig med bagatelgrænsen på 100.000 kr.
- når anvendelsen er forbundet med fremtidige økonomiske fordele for regionen.

Aktiver med en kostpris under bagatelgrænsen straksafskrives.

Anlægsaktiver, der er leaset, indregnes i balancen, hvis alle væsentlige risici og fordele vedr. leasingkontrakten er overgået til leasingtager, selv om ejerforholdet ikke formelt er overdraget (finansiel leasing). OPP-kontrakter behandles regnskabsmæssigt på tilsvarende vis.

Afskrivning

Anlægsaktiverne afskrives lineært over aktivets levetid og påbegyndes i det år, hvor aktivet tages i brug.

Der er fastsat følgende afskrivningsperioder for anlægsaktiver:

- Immaterielle afskrives sædvanligvis over 5 år og kan ikke overstige 10 år
- Grunde afskrives ikke
- Bygninger afskrives ud fra følgende levetider: 15-50 år
- Indretning af lejede lokaler 10 år eller over lejekontraktens varighed
- Tekniske anlæg m.v. afskrives ud fra følgende levetider: 5-30 år
- Inventar og it-udstyr m.v. afskrives ud fra følgende levetider: 3-10 år.

Opskrivning

Hvis værdien af en gruppe aktiver stiger betydeligt i forhold til kostprisen, og værdistigningen opfattes som værende permanent, *kan* regionen vælge at opskrive disse aktivers værdi til denne højere værdi. Opskrivninger kan kun ske på baggrund af en faktisk hændelse, der resulterer i en varig forøgelse af aktivets værdi. Opskrivning af materielle anlægsaktiver vil sjældent forekomme.

Nedskrivning

Hvis det konstateres, at værdien af et materielt anlægsaktiv uforudset er forringet betydeligt i forhold til den værdi, det er optaget til i anlægskartoteket, og værdifaldet ikke anses for at være midlertidigt, skal aktivet

nedskrives til denne lavere værdi. Nedskrivning foretages med forsigtighed. Værdien af materielle anlægsaktiver må kun nedskrives i de tilfælde, hvor aktivets værdi forringes betydeligt på grundlag af en faktisk hændelse. Det kan fx være som følge af en brand, på grund af ny lovgivning eller lukning af aktivitet, der gør nuværende anlæg utilsvarende i forhold til det formål, de anvendes til.

Scrapværdi

Scrapværdien er den værdi, som regionen forventer at få for aktivet ved udløbet af dets brugstid med fradrag for evt. nedtagelses-, salgs- eller reetableringsomkostninger.

Der regnes generelt ikke med scrapværdi på anlægsaktiver, da scrapværdien almindeligvis ikke skønnes at udgøre en væsentlig andel af den samlede anskaffelseskost og samtidig ikke kan fastsættes pålideligt.

Tab og gevinst ved afståelse

Tab og gevinst ved afståelse af anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsmarkedsomkostninger og aktivets bogførte værdi. Tab eller gevinst indregnes i resultatopgørelsen.

Anlægsaktiver overtaget fra amterne

Anlægsaktiver, som er overtaget fra amterne ved kommunalreformen, er overtaget til aktivets værdi i amternes endelige delingsopgørelser ultimo 2006. Disse aktiver vil i regionen som udgangspunkt blive afskrevet over den resterende levetid på dette tidspunkt.

I tilfælde, hvor denne levetid adskiller sig betydeligt fra regionens regnskabspraksis på området og udøver en væsentlig indflydelse på regionens resultat, er levetiden tilrettet regionens regnskabspraksis.

Anlægsaktiver modtaget som donation

Regionen modtager løbende anlægsaktiver som donation. Disse aktiver indregnes og måles efter samme principper som regionens øvrige aktiver.

Omsætningsaktiver

Omsætningsaktiver er aktiver, som ikke er anlægsaktiver.

Varebeholdninger

Varebeholdninger omfatter lagre af råvarer og hjælpematerialer m.v.

Varebeholdninger er indregnet, hvor værdien heraf udviser væsentlige udsving fra år til år, og værdien overstiger bagatelgrænsen på 100.000 kr. Varebeholdninger med en værdi over 1.000.000 kr. indregnes altid. Varebeholdninger måles til kostpris.

Fysiske anlæg til salg

Grunde og bygninger til videresalg omfatter aktiver, hvor der er truffet beslutning om salg, og hvor aktiverne ikke længere anvendes direkte i regionens drift.

Grunde og bygninger til videresalg måles til kostpris tillagt evt. forarbejdningsomkostninger, herunder omkostninger til byggemodning. Er dagsværdien lavere, foretages nedskrivning til denne lavere værdi.

Likvide beholdninger

Omfatter kontante beholdninger, indestående i pengeinstitutter samt obligationsbeholdninger og svarer til den tilstedeværende beholdning på balancedagen. Obligationer måles til dagsværdien.

Kortfristede tilgodehavender i øvrigt

Tilgodehavender måles til nominel værdi med nedskrivning af forventet tab på tilgodehavender.

Passiver

Egenkapital

Egenkapitalen er målt som forskellen mellem aktiver og forpligtelser. Egenkapitalen er på denne måde et udtryk for regionens formue. Dette med baggrund i de værdiansættelsesprincipper, som er anvendt for aktiver og forpligtelser.

Donationer, tilskud m.v. med en værdi på minimum 100.000 kr. indregnes som en særskilt post under egenkapitalen. Donationens værdi nedbringes lineært med samme beløb og over samme periode som det anlægsaktiv, donationen er tilknyttet.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser kendetegnes ved, at der på balancedagen foreligger en retlig eller faktisk forpligtelse, som er et resultat af en tidligere begivenhed. Det er desuden sandsynligt eller sikkert, at afviklingen heraf vil medføre et træk på regionens økonomiske ressourcer, men samtidig er forpligtelsen uvis med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afholdelsen.

Hensatte forpligtelser med en værdi under den obligatoriske bagatelgrænse på 100.000 kr. indregnes også.

Tjenestemandspensioner

Der er i balancen indregnet hensatte pensionsforpligtelser vedr. ikke-forsikringsdækkede tjenestemandsansatte.

Pensionsforpligtelsen opgøres på baggrund af de ydelser, som tjenestemanden og/eller efterladte er berettiget til i henhold til det enhver tid gældende pensionsregulativ for regioner.

Den hensatte forpligtelse er første gang målt til den aktuarmæssige opgjorte kapitalværdi pr. 31. december 2006 i forbindelse med amternes endelige delingsaftaler.

Omkostningerne til tjenestemandspensioner beregnes som et procenttillæg svarende til 20,3 pct. af den pensionsgivende løn for den tjenestemandsansatte.

Ændringer i pensionsforpligtelsen sker løbende på følgende måde:

- Ændringer som følge af forventet ændret dødelighed, invaliditetsforløb, inflationsforventninger og diskonteringsrente
- Ændringer som følge af forventet ændret afgangsalder, afskedigelse m.v. blandt erhvervsaktive, fraflyttede og pensionerede tjenestemænd
- Nedbringelse via løbende udbetalinger til pensionerede og fraflyttede tjenestemænd.

Pensionsforpligtelsen beregnes ud fra følgende forudsætninger:

- En pensionsalder svarende til 2 år efter tidligste pensionsudbetalingsalder iht. Pensionsregulativet for regioner
- Forventet levealder baseres på Finanstilsynets senest offentliggjorte Benchmark for levetidsforudsætninger inkl. benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer
- Renteniveau baseres på European Insurance Occupational Pensions Authority's (EIOPA) risikofrie diskonteringsrentekurve uden volatilitetsjustering, som Finanstilsynet kræver anvendt i forbindelse med måling af forsikringsforpligtelser
- Inflationsniveau og dermed ydelsesreguleringsniveau baseres på samfundsforudsætningerne, som årligt offentliggøres af Forsikring og Pension. Inflationen fastsættes ud fra det langsigtede skøn
- For alle tjenestemænd beregnes forpligtelsen som den tilbagediskonterede kapitalværdi af de forventende fremtidige udbetalinger. For erhvervsaktive skal der indregnes anciennitetsstigninger indtil pensionering, mens øvrige regnes som opsatte pensioner.

Ovenstående svarer til de gængse forudsætninger, der oftest anvendes ved en aktuarmæssig beregning af den ikke-forsikrede pensionsbyrde.

Forpligtelsen skal opgøres både for pensionerede, fraflyttede og erhvervsaktive tjenestemænd. Regioner, der er genforsikret, skal ikke indregne pensionsforpligtelsen i balancen, såfremt denne er fuldt afdækket.

Er der elementer af selvforsikring i forsikringsaftalen, fx. i forbindelse med afskedigelse af tjenestemænd eller tidlig pensionering, skal den ikke-afdækkede forpligtelse opgøres.

Opgørelsen af den ikke-afdækkede pensionsforpligtelse foretages aktuarmæssigt og på baggrund af de angivne forudsætninger. Pensionsforpligtelsen opgøres årligt og genberegnes aktuarmæssigt hvert år.

Øvrige hensatte forpligtelser

Øvrige hensatte forpligtelser kan være forpligtelser afledt af en retssag, erstatningskrav, miljøforeninger m.v. De i balancen hensatte forpligtelser udgøres først og fremmest af hensættelser til arbejds- og patientskader.

Hensættelse til arbejdsskader er indregnet efter en aktuarmæssig beregning hvert 5. år i årene, hvor der ikke laves en aktuarmæssig beregning, vurderes, hvorvidt der skal ske regulering ud fra skadesfrekvens, antal ansatte m.v.

Hensættelse til patientskader er beregnet ud fra følgende forudsætninger

- Skader anmeldt til Patientforsikringen
- Forventet anerkendelsesprocent på baggrund af tidligere års erfaringer
- Forventet gennemsnitlige erstatningsbeløb på baggrund af tidligere års erfaringer.

Førstegangsindregning er sket med modpost på egenkapitalen.

Gældsforpligtelser

Langfristet gæld

Gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter indregnes til restgælden på balancetidspunktet.

Forpligtelser vedr. finansielle leasingkontrakter måles på tidspunktet for indgåelsen af kontrakten til nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser. Herefter med fradrag for afdrag.

Forpligtelsen vedr. feriepenge og feriefridage måles som henholdsvis 12,5 pct. og 2,5 pct. af den ferieberettigede løn. Førstegangsindregningen er sket med modpost på egenkapitalen. Indefrosne feriepenge optages til nominel værdi. Indeksering af feriepengene samt betaling af indekseringen sker løbende. Afdrag på forpligtelsen sker i henhold til regionsrådets beslutning, dog tidligst fra 2021.

Øvrige langfristede gældsforpligtelser måles til nominel værdi.

Kortfristet gæld

Forpligtelsen vedr. feriepenge (samtidighedsferie) og feriefridagene måles på baggrund af den konkrete metode, der tager udgangspunkt i medarbejderens konkret opgjorte restferie- og feriefridage. Førstegangsindregningen sker med modpost på egenkapitalen.

Øvrig kortfristet gæld optages til nominel værdi.

Eventualposter

Operationelt leasede aktiver, afgivne garantier, swap-aftaler samt øvrige eventualposter indregnes ikke i balancen.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen præsenteres efter den indirekte metode og viser pengestrømme vedr. drift, investeringer og finansiering samt regnskabsårets forskydning i likvider. Endvidere vises likvider ved regnskabsårets begyndelse og slutning.

Definition

Risiko defineres som enhver begivenhed eller udvikling, der i væsentlig grad kan begrænse Region Syddanmark evne til at fastholde regionens værdier på langt sigt.

Regionens arbejde med den finansielle risikostyring omfatter en løbende identifikation, vurdering og økonomisk styring af risici, som kan forhindre regionen i at opfylde sine målsætninger. I regionens risikostyring indgår ligeledes en indsats vedr. patient- og informationssikkerhed.

Kontrolmiljø omkring regnskabsafslutning

I tillæg til kontroller af enkelte regnskabsposter er det vigtigt, at der føres kontrol i forbindelse med omdannelsen af rå regnskabsdata til den endelige årsrapport.

Direktionen sikrer gennem politikker, forretningsgange, kommunikation og den daglige adfærd, at der i organisationen er en bevidsthed om og respekt for de overordnede hensyn. Der er udarbejdet detaljerede regler for bl.a. rapportering, afvigelser, attesteringer, afstemninger, funktions- og personaleadskillelse samt dokumentation.

Finansielle risici

Driften af en region er forbundet med en række risici, som Region Syddanmark løbende forholder sig til. Denne løbende vurdering indebærer også en stillingtagen til de kendte risici, herunder fordele og ulemper ved fx at forsikre sig mod de identificerede risici. Det er regionens politik at identificere og styre disse risici.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for, at modparter helt eller delvist misligholder deres forpligtelser over for regionen. Region Syddanmarks væsentligste kreditrisici knytter sig til finansielle aktiver i form af indestående i pengeinstitutter, tilgodehavender hos offentlige myndigheder, ejerskab af danske stats- og realkreditobligationer samt finansielle instrumenter med positiv markedsværdi. På baggrund af den ubegrænsede statsgaranti på bankindeståender er bortfaldet pr. 1. oktober 2010, har regionen valgt i endnu højere grad at styre sin risiko på indlån i pengeinstitutter i form af mål for størst acceptabelt tab i en worst case-situation. For at minimere sandsynligheden for at en tabssituation skal opstå, anvender regionen likviditetsmæssige afdækningsmodeller. På den baggrund vurderes regionens kreditrisiko for lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er risikoen for, at regionen ikke kan imødekomme sine finansielle forpligtelser. I henhold til regionens finansielle politik har regionen en strategi om, at likviditet enten er placeret som indestående i pengeinstitutter og/eller i stats- eller realkreditobligationer med en fastsat korrigeret varighed. Endvidere har regionen kreditfaciliteter i form af kreditramme samt mulighed for at benytte repo-faciliteter.

I forbindelse med COVID-19 har regionen besluttet at fremrykke en række betalinger til leverandører, så disse betales ved godkendelse i stedet for ved forfald. Endvidere har regionen af holdt en betydelig række udgifter relateret til COVID-19. Disse udgifter er regionen endnu ikke fuldt ud blevet kompenseret for af staten. Ovennævnte forhold har betydet, at regionens likviditet i perioder af 2020 har været mere udfordret end i tidligere år.

På den baggrund vurderes regionens likviditetsrisiko for lav til middel.

Renterisiko

Renterisikoen er risikoen for tab på rentebærende aktiver og passiver som følge af renteændringer. Til styring af renterisikoen anvendes i et vist omfang renteswaps. Regionens renterisiko knytter sig til obligationsbeholdningen, variable lån samt finansielle instrumenter i form af renteswaps. Sidstnævnte skyldes bl.a. ønsket om en vis grad af langvarig budgetsikkerhed på de faktiske renteomkostninger. Markedsværdien af indgåede swaps er på statutidspunktet negativ med 287 mio. kr. Med hensyn til obligationsbeholdningen føres en aktiv politik, hvor forvaltningen af beholdningen foretages af eksterne kapitalforvaltere med identiske investeringsrammer, så kapitalforvalternes resultat kan sammenlignes med hinanden.

Regionens renterisiko bedømmes til at være i området middel til høj.

Valutarisiko

Valutarisikoen er risikoen for tab som følge af ændringer i valutakurserne på regionens aktiver og passiver i fremmed valuta. Region Syddanmark har ingen lån eller tilgodehavender i andre valutaer end danske kroner.

I forbindelse med fx større apparaturanskaffelser i fremmed valuta vurderes det ud fra en fast risiko-procedure, om der skal foretages risikoafdækning ved brug af terminsforretninger i tidsrummet mellem ordreafgivelse og betalingstidspunkt.

På baggrund heraf vurderes regionens valutarisiko for lav.

Udsving i prisen på medicin

Da medicin udgør et væsentligt middel i behandlingen af patienter, vil prisstigninger på anvendte medicin-produkter kunne forværre regionens økonomiske resultat betydeligt med den konsekvens, at regionen må gennemføre besparelser på fx personalet.

Regionen forsøger at undgå kraftige prisstigninger ved at opnå fordelagtige medicinpriser gennem det regionale indkøbssamarbejde på medicinområdet.

Problemstillingen indgår også i forbindelse med de årlige økonomiforhandlinger mellem Danske Regioner og regeringen.

Skadesrisici

Patientskader

Regionen er selvforsikret med hensyn til patientskader.

Arbejdsskader

Regionen er selvforsikret med hensyn til arbejdsskader, dog er der tegnet en katastrofedækning, som dækker såfremt mere end én kommer til skade ved den samme ulykke. Selvriskoen er på 10 mio. kr.

Bygnings- og løsøreskader

Regionen er forsikret med hensyn til bygnings- og løsøreskader. Der er en selvrisiko på 100.000 kr. pr. skadesbegivenhed. Regionen har tegnet en katastrofeforsikring, som dækker, når den samlede årlige udgift på skaderne overstiger 20 mio. kr.

Øvrige skader

Regionen har desuden tegnet følgende forsikringer: Entrepriseforsikring, regional ledelsesansvarsforsikring, kollektiv ulykkesforsikring (regionsrådet), kollektiv ulykkesforsikring (akut personale), rejseforsikring samt motorkøretøjsforsikring (ansvar).

Regionen er selvforsikret med hensyn til kaskoskader samt på erhvervs- og produktansvar.

Regionens forsikringsmægler forestår den juridiske sagsbehandling af arbejdsskadesagerne, bygnings- og løsøreskaderne samt øvrige skader, mens Patienterstatningen forestår den juridiske sagsbehandling af patientskadesagerne.

Forebyggelsespulje

Regionen har etableret en forebyggelsespulje, som støtter skadesforebyggende projekter på regionens arbejdspladser. Puljen er årligt på 500.000 kr. og dækker maksimalt halvdelen af projektudgifterne. Projektansøger skal derfor selv komme med finansieringen af den anden halvdel af projektudgifterne.

Der kan fx ydes støtte til projekter, der skaber ny viden for et eller flere af forsikringsområderne.

Indtil nu har der fx været forebyggende projekter inden for:

- Faldskader på badeværelser
- Kurser i nudging
- Værdier og kurser med fokus på arbejdsmiljø
- Håndtering af vold og trusler
- Tryksår – korrekt identificering og klassificering, så korrekt behandling iværksættes
- Forskellige initiativer med et mål om at opnå færre flytninger af patienter samt færre smerter for patienterne, når flytning er nødvendig
- Forebygge arbejdsskader i forbindelse med løft m.v. ved anvendelse af ny tekniske hjælpemidler
- Støjreduktion på sygehusenhederne ved brug af måleudstyr.

Politiske risici

Region Syddanmark er en stor offentlig virksomhed styret af folkevalgte med stor bevågenhed fra Folketinget. Region Syddanmark er i meget høj grad eksponeret mod politiske risici fx i form af finansloven, sundhedslove og love på henholdsvis det sociale område og det regionale udviklingsområde, som væsentligt kan ændre på regionens eksistensgrundlag. Fx kan gennemførelse af en ny sundhedsreform ændre regionens virke betydeligt.

De vigtigste midler til at styre disse risici omfatter involvering med politiske organer og myndigheder, bl.a. via regionernes interesseorganisation Danske Regioner, hvor fx overvågning af lovforslag samt udarbejdelse af høringssvar på det regionale område foregår.

Informationsrisici

Ledelsessystem for Informationssikkerhed

Region Syddanmark har konkret ansvaret for og driften af en stor mængde it-systemer indeholdende store mængder af fortrolige og personfølsomme data. Det er nødvendigt at have de rigtige oplysninger på det rigtige tidspunkt samt sikre beskyttelse af oplysningernes integritet og forhindre, at fortrolige oplysninger videregives. Dette sikres gennem et ledelsessystem for informationssikkerhed med vedholdende it-styring, risikovurderinger, tekniske kontrolforanstaltninger, brugeruddannelse og opmærksomhedskampagner, beredskabsplaner for fortsat drift i fejlsituationer samt auditprocesser med løbende forbedringer.

Region Syddanmarks Ledelsessystem for Informationssikkerhed hviler på tre søjler:

- Fortrolighed: skal sikre at informationer behandles, sendes og opbevares fortroligt og er sikret imod uvedkommende adgang
- Integritet: skal sikre at informationer er korrekte og ikke indeholder fejl eller mangler
- Tilgængelighed: skal sikre at informationer altid er tilgængelige på det relevante tidspunkt og for de relevante personer.

Den overordnede strategi og prioritering vedr. informationssikkerhedsarbejdet drøftes og besluttet på øverste ledelsesniveau med baggrund i en risikobaseret tilgang til regionens drift af systemlandskabet. Implementeringen af "Regionernes politiske linje for informationssikkerhed" betyder samtidig, at regionen efterlever it-sikkerhedsstandard ISO27001 som ramme for informationssikkerhed.

Strategi for cyber- og informationssikkerhed i sundhedssektoren

It-teknologi giver regionen store muligheder, men udsætter den samtidig for en række it-relaterede risici. Hvis regionen fx udsættes for et vellykket it-angreb, kan det medføre driftsforstyrrelser for et eller flere kerneområder, eller at borgeres personlige oplysninger kan havne hos uvedkommende. Regionen har derfor også en række fokuserede indsatser med henblik på at øge informationssikkerheden. Endvidere er der et forøget fokus på regionens samarbejdspartnere for at sikre bedst mulige sikkerhedsforanstaltninger, fx i forbindelse med databehandlaftaler.

Formålet med Strategi for cyber- og informationssikkerhed i sundhedssektoren er at understøtte et samlet sikkerhedsløft i sektoren, så sektorens kapacitet til at forudse, forebygge, opdage og håndtere cyber- og informationssikkerhedshændelser styrkes. Det kræver en helhedsorienteret indsats, og Region Syddanmark deltager målrettet i dette arbejde sammen med de øvrige parter i sektoren.

Udfordringerne forbundet med cyber- og informationssikkerhed er både mangeartede og omskiftelige. Regionen Syddanmark overvåger nøje truslen mod angreb udefra. For at beskytte regionens drift mod sådanne trusler foretages der løbende tiltag med at øge it-sikkerheden og sikre driftsstabiliteten. Regionen modtager løbende information om trusselsbilledet fra flere aktører, her i blandt Center for Cybersikkerhed, GovCERT samt Forsvarets Efterretningstjeneste.

Regionernes politiske linje for informationssikkerhed

Region Syddanmark deltager, sammen med de øvrige regioner, i det tværregionale samarbejde om implementering af "Regionernes politiske linje for informationssikkerhed", som har følgende overordnede målsætninger:

- Informationssikkerhed bruges som fundament for et stadig bedre sundhedsvæsen
- Regionerne sætter et tilstrækkeligt højt niveau for informationssikkerhed
- Informationssikkerhed og brugervenlighed skal gå hånd i hånd
- Alle medarbejdere forstår, at deres adfærd er fundament for informationssikkerhed
- Regionerne samarbejder og lærer af hinanden
- Regionerne stiller krav til leverandører om informationssikkerhed.

Region Syddanmark
Damhaven 12 . 7100 Vejle
Tlf. 7663 1000

www.rsyd.dk

16883 - Grafisk Service, Region Syddanmark - 04.2021

Forsidebilleder:

Fotograf Maria Tuxen Hedegaard

Fotograf Jens Wognsen

Foto fra Regional Udvikling, Klima & Ressourcer